

МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ГРОМАД ТА ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ І ПРОЕКТНИЙ ІНСТИТУТ МІСТОБУДУВАННЯ
ДП «НДПІ МІСТОБУДУВАННЯ»

Арх. № 82/10/11
Прим. №

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПЛАН міста НОСІВКА ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Замовник: Носівська міська рада Чернігівської області

Договір: № 2019-82 від 29.07.2019 р.

Директор

Сюр М.Г.

Головний архітектор проекту

Колодова В.М.

Київ - 2019 р.

Генеральний план м. Носівка Чернігівської області розроблений авторським колективом у складі:

Головний архітектор проекту	Колодова В.М.
Головний економіст проекту	Шитік О.О.
Головний інженер проектів	Сухина Л.В.
Головний спеціаліст, к.г.н.	Жирнов П.В.
Начальник відділу інженерного обладнання	Болдирева О.В.
Головний спеціаліст	Петюр А.В.
Головний спеціаліст	Лопатюк М.М.
Головний спеціаліст	Малюк Г.М.
Головний спеціаліст	Святненко Л.В.
Провідний інженер	Юзько О.О.
Провідний архітектор	Касьян Л.В.

СКЛАД ПРОЕКТУ

№ з/п	Найменування матеріалів	Масштаб	Номер
<i>Графічні матеріали</i>			
1	Схема розташування населеного пункту в системі розселення	б/м	арх. № 82/10/1
2	План існуючого використання території	1:5 000	арх. № 82/10/2
3	Схема існуючих планувальних обмежень	1:5 000	арх. № 82/10/3
4	Генеральний план (основне креслення)	1:5 000	арх. № 82/10/4
5	Схема проектних планувальних обмежень	1:5 000	арх. № 82/10/5
6	Схема вулично-дорожньої мережі та транспорту	1:5 000	арх. № 82/10/6
7	Схема інженерного обладнання території. Електропостачання	1:10 000	арх. № 82/10/7
8	Схема інженерного обладнання території. Газопостачання, теплопостачання	1:10 000	арх. № 82/10/8
9	Схема інженерного обладнання території. Мережі та споруди господарчо-питного водопроводу та побутової каналізації	1:10 000	арх. № 82/10/9
10	Схема інженерної підготовки та захисту території	1:5 000	арх. № 82/10/10
11	План червоних ліній (29 листів)	1:2 000	арх. № 82/10/14
12	Схема зонування території	1:5 000	арх. № 82/10/15
<i>Інженерно-технічні заходів цивільного захисту</i>			
12	Інженерно-технічні заходи цивільного захисту на особливий період поєднана зі Схемою розміщення захисних споруд	1:10000	інв. № ДСК 1113
13	Інженерно-технічні заходи цивільного захисту на мирний час поєднана зі Схемою розміщення місць захисту	1:10000	інв. № ДСК 1115

<i>Текстові матеріали</i>			
14	Пояснювальна записка «Генеральний план міста Носівка Чернігівської області»	книга	арх. № 82/10/11
15	Звіт про стратегічну екологічну оцінку	брошура	арх. № 82/10/13
16	Пояснювальна записка «План зонування території міста (зонінг)»	брошура	арх. № 82/10/16
17	Розділ інженерно-технічних заходів цивільного захисту на особливий період	брошура	ДСК інв. № 1112
18	Розділ інженерно-технічних заходів цивільного захисту на мирний час.	брошура	ДСК інв. № 1114

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
I. АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА	7
1. РОЗТАШУВАННЯ НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ В СИСТЕМІ РОЗСЕЛЕННЯ.....	7
2. КОРОТКА ІСТОРИЧНА ДОВІДКА.....	8
3. ПРИРОДНІ УМОВИ ТА РЕСУРСИ.....	12
4. ІНЖЕНЕРНО-БУДІВЕЛЬНА ОЦІНКА ТЕРИТОРІЇ	16
5. КОРОТКА ХАРАКТЕРИСТИКА СУЧАСНОГО СТАНУ МІСТА	18
6. ІСНУЮЧЕ ВИКОРИСТАННЯ ТА ПЛАНУВАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕРИТОРІЇ.....	24
II. ОБГРУНТУВАННЯ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	28
1. ПРОГНОЗ ЧИСЕЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ.....	28
2. ЖИТЛОВЕ БУДІВНИЦТВО	35
3. ГОСПОДАРСЬКИЙ КОМПЛЕКС.....	39
4. ПРОЕКТНА ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕРИТОРІЇ МІСТА	42
5. СИСТЕМА ГРОМАДСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ	51
6. ПРОТИПОЖЕЖНІ ЗАХОДИ.....	58
7. КЛАДОВИЩА.....	64
III. ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА	65
IV. ІНЖЕНЕРНЕ ОБЛАШТУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ	72
1. ВОДОПОСТАЧАННЯ	72
2. ВОДОВІДВЕДЕННЯ.....	85
3. САНІТАРНЕ ОЧИЩЕННЯ	111
4. ГАЗОПОСТАЧАННЯ	116
5. ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ.....	118
6. ЕЛЕКТРОПОСТАЧАННЯ.....	120
V. ІНЖЕНЕРНА ПІДГОТОВКА ТА ЗАХИСТ ТЕРИТОРІЇ.....	124
1. Захист проти небезпечних природних процесів.....	124
2. Дощова каналізація.....	126
VI. ЕКОЛОГО-МІСТОБУДІВНЕ ОБГРУНТУВАННЯ (СТАН ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА)	130
VII. ОХОРОНА НЕРУХОМИХ ОБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ	144
VIII. ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ	153
IX. ТИПОВІ ПОПЕРЕЧНІ ПРОФІЛІ ВУЛИЦЬ	156
X. ДОДАТКИ.....	158

ВСТУП

Генеральний план міста Носівка Чернігівської області розроблений інститутом ДП «НДПІ МІСТОБУДУВАННЯ» на підставі рішення Носівської міської ради Чернігівської області від 19 лютого 2018 року № 13/50/VII «Про розроблення Генерального плану та Плану зонування м. Носівка Носівської міської ради» відповідно до договору № 2019-82 від 29.07.2019 р.

В генеральному плані, з урахуванням нової законодавчої бази та нових соціально-економічних і містобудівних передумов, пов'язаних з процесами приватизації загальнодержавного майна і земель міста, визначені:

- стратегія розвитку населеного пункту, у тому числі розрахункові параметри демографічного, економічного та соціального розвитку;
- напрямки територіального розвитку;
- проектна межа міста;
- функціонально-планувальна організація території міста;
- формування транспортної інфраструктури;
- розвиток інженерної інфраструктури;
- пропозиції щодо інженерної підготовки та захисту території тощо.

Проектні рішення прийняті з урахуванням чинного законодавства України та державних будівельних нормативів:

- Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності»;
- ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування і забудова територій»;
- ДБН Б.1.1-15:2012 «Склад та зміст генерального плану населеного пункту»;
- інших нормативно-правових актів та нормативно-методичних положень Міністерства розвитку громад та територій України.

В генеральному плані виділений розрахунковий строк – 2039 рік, проте строк дії генерального плану не обмежується.

Демографічний прогноз генерального плану був виконаний спеціалістами інституту демографії та соціальних досліджень НАН України.

Графічна частина проекту виконана на топографічній основі масштабу 1:2000 (розробник ТОВ «КИЇВ АРХЗЕМПРОЕКТ», 2019 р.).

Згідно Наказу Мінрегіонбуду України «Перелік відомостей, що становлять службову інформацію у Міністерстві регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України» від 29.06.2016 р. № 43, розділи «Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони) на особливий період», виконані у складі містобудівної документації «Генеральний план м. Носівка Чернігівської області» з обмежувальним грифом «Для службового користування».

Затверджений у чинному порядку генеральний план стане обов'язковим документом для всіх організацій та установ, які здійснюють будівництво на території міста, а також при використанні землі в проектних межах міста.

I. АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА

1. РОЗТАШУВАННЯ НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ В СИСТЕМІ РОЗСЕЛЕННЯ

Носівка – місто, розташоване на південному заході Чернігівської області, центр Носівського району та Носівської міської об'єднаної територіальної громади.

Носівська міська об'єднана територіальна громада була створена 18 грудня 2016 р у складі 5 місцевих рад (18 населених пунктів) – Носівської міської (місто Носівка, села Дебреве, Лісові Хутори, Лукашівка, Підгайне) та Володьководівської (села Володькова Дівиця, Дослідне, Кобилещина, Коробчине, Криниця, Ставок, Сулак), Іржавецької (с. Іржавець), Козарівської (села Козари, Андріївка), Тертишницької (села Тертишники, Яблунівка, Ясна Зірка). Територія об'єднаної територіальної громади 511,95 км², чисельність населення 19,67тис. осіб.

Одночасно місто Носівка є центром Носівської районної системи розселення Чернігівської області, яка, в свою чергу, входить до Ніжинської міжрайонної (Бахмацький, Бобровицький, Борзнянський, Козелецький, Ніжинський, Носівський райони), Чернігівської обласної та Київської міжобласної (Київська, Житомирська, Черкаська, Чернігівська області) систем розселення. Район невеликий за територією і чисельністю населення, межує з Бобровицьким, Козелецьким, Куліковським, Ніжинським та Прилуцьким районами.

Відстань до обласного центру – м. Чернігів – становить 90 км, до столиці – м. Київ – 119 км, до найближчого районного центру Чернігівської області – м. Ніжин – 32 км.

Зовнішні транспортні зв'язки населеного пункту забезпечуються автомобільним та залізничним транспортом. Місто розташоване на перетині державних територіальних автодоріг Т-2513 (Козелець – Носівка), Т-2525 (М-02 – Носівка) та Т-2526 (Ніжин – Носівка – Кобижча – Бобровиця). З автодоріг місцевого значення до населеного пункту підходять обласні автодороги О251401 (Носівка – Держанівка – а/д М-02), О251406 (Носівка – Лосинівка – Велика Дорога), О251410 (Носівка – Яблунівка – Ясна Зірка) та районна автодорога С251414 (Носівка – Цукровий Завод).

Державна автомобільна дорога міжнародного значення М-02 сполученням Кіпті – Глухів – Бачівськ (на Брянськ), на яку має вихід дорога Т-2525 знаходиться за 30 км північніше Носівки.

Залізничні зв'язки міста забезпечує двоколійна електрифікована залізнична лінія Київ-Ніжин-Бахмач-Конотоп, яка є ділянкою міжнародного транспортного коридору № 9, що визначений Критською конференцією у рамках Європейського співтовариства.

2. КОРОТКА ІСТОРИЧНА ДОВІДКА

Територія сучасного міста була населеною з древніх часів. У переліку пам'яток значаться стоянки та поселення:

Пос.Піший Майдан – на північно-східній межі міста, займає мис лівого берегу р.Носівочка та належить до періоду черняхівської культури III-Vст.н.е.

Пос.Кратківка – в районі вул.Володимирської 81-100. Знаходиться на мисі р.Носівочки. Належить до періоду III-IVст.н.е .XI-XII ст.

Пос.Спортшкола-період Переяславського князівства XI-XIII ст. вигин р.Носівочки в районі СШ № 3.

Пос.Кар'єр - Належить до періоду Черняхівської культури III-IV ст.н.е, Знаходиться на Пд.Зх. міста вздовж течії р.Носівочки біля колишнього кар'єру.

Пос.Носовочка - Належить до періоду Черняхівської культури III-IVст.н.е, Знаходиться на Пд.Зх. міста на протилежному від пос.Кар'єр березі р.Носівочки.

Пос.Падуниха – південна межа міста в кінці вул.Успенської. XII-XIIIст.

Пос.Запілля – район ур.запілля III-V, XI-XIII ст.н.е.

Пос.Носовочка-1 -пн. частина міста на березі р.Носівочки- III-Vст.н.е

Пос.Очисні- XI-XIII ст.н.е. неподалік очисних споруд на правому березі р.Носівочки.

Пос.Ферма- III-V, XII-XIII ст.н.е. за пд.зх. околицею міста

Пос.Погост- XI-XIII ст.н.е. 1 км на пд.. від зал.ст Космічна

Пос.Носів на Руді XI-XIII-центр сучасного міста

Усі поселення мають охоронну зону - 50м.

Навколо міста є досить густа мережа поховальних та сторожових курганів.

Історик В. Ляскоронський на початку минулого століття довів належність першої фортеці авторству Володимира Великого що відносить дату її заснування до кінця X ст.

Давньоруське поселення Носів на Руді згадується в Іпатіївському літописі у 1147 році. Тоді Носів був у складі Чернігово-Сіверської землі Держави Рюриковичів, а після її розпаду – у складі Чернігівського князівства.

Спогади про місто є у Лаврентіївському та Воскресінському літописах, а також у Воскресінському списку 1159р. як місто Носів, укріплений пункт другої укріпленої лінії.

з 1471 року Носів входить до Київського воєводства, як один з форпостів Великого князівства Литовського. Розміри тодішнього міста мали понад 30 га. Прямокутна фортеця розташовувалась на мисі Куликів острів на насипу оточеному ровом наповненим водою. Залишки її збереглись по вул. Свято-Троїцькій та Баштовій. Саме шестикутна сторожова вежа стала формуючою основою вуличної променевої сітки на розі вул. Баштової та Вокзальної, що залишило свій відбиток на забудові XIVст. та сучасній містобудівній ситуації. У 15 столітті поселення відоме під назвою Носове. Після Люблінської унії 1569 року перебувало в складі Речі Посполитої.

До 1619 року місто належало до Остерського староства Київського воєводства, а з 1630-х років безпосередньо магнату та шляхтичу Адаму Киселю (київському воєводі часу Хмельниччини).

Мешканці Носівки брали активну участь у селянсько-козацькому повстанні під керівництвом Павла Бута – Павлюка (1637р.) проти польських шляхтичів, також широко залучалися до військових дій проти московитів.

З 1649 року Носівка – центр сотні Ніжинського полку (з 1649 року разом з Кобижчею, 1654-1663 – окремо), з 1667 р. – Київського полку. З 1782 року – у складі Ніжинського повіту Чернігівського намісництва, з 1802 р. – губернії.

У 1662 і 1679 Носівка з населенням близько 4500 чоловік була спалена військами Кримського ханства.

У 1719-ому у селі відбувся виступ Носівських козаків проти утисків проросійсько- налаштованої старшини.

У 18 столітті частиною земель Носівки володіли князі Кушелеви-Безбородьки. З 1735 року Носівка – містечко. З 1751р. власницею частини земель Носівки стала Розумовська Наталія Дем'янівна.

У 17-18 століттях (на 1735р.) в Носівці діяло 5 козацьких шкіл, богодільні. Але вже 1859 року, внаслідок «воз'єднання» України з Росією, освітня справа занепала – залишилася лише одна парафіяльна школа. Стан освіти лишав бажати кращого, навчання велося лише в парафіяльних школах силами духовенства.

За Генеральним описом Лівобережної України 1765-1769 Носівка налічувала 1348 дворів разом з хуторами, населення становило 5999 осіб, з них переважна більшість 3750-козаки.

5 травня 1861 через Носівку проходив останній шлях Тараса Шевченка з Петербурга до Канева. Хо́да проходила по Ніжинському Шляху через центр на Кобизький шлях і далі на Бобровицю, Козелець та Бровари. На пам'ять про це було встановлено погруддя поета, щоправда поодаль від місця історичної події - перед спорудою залізничної станції.

Ситуація з освітою дещо покращилася 1859 року з обранням архієпископа Філарета. Носівські парафіяльні школи утримувалися за рахунок приходу(парафії) з церковним спрямуванням.

У 1866 році у Носівці був 1991 двір, 11 123 жителів, волосне і сільське правління, поштова станція, винокурний, цукровий, 2 цегельні заводи, училище, відбувалося три ярмарки на рік.

1868 р. було відкрито перше земське початкове училище Філівці (нині будинок дитячої та юнацької творчості). З 1870х років земства почали організовувати світську освіту, з'явилися однокласні (3р. навчання) та двокласні (5р.навчання). У 1897 – 3155 дворів, 16 947 жителів.

Муровані храми – Троїцька (1765), Миколаївська (1834), Воскресенська (1891) церкви, дерев'яні – Успенська (1796, на початок 20 століття збудовано нову) та Преображенська (1877) церкви. Діяли три земські школи, бібліотека, медпункт, лікарня на цукровому заводі. У 1838р було відкрито Володьково-Дівицьке Земське двокомплектне народне училище на 100 школярів, що згодом було перебудоване у 2 поверхову кам'яну споруду.

У 1868-було відкрито початкову школу, 1874 року з'явилась перша лікарня.

Граф Мусін-Пушкін звів одноповерхову будівлю цукрового заводу-сьогодні це будівля лікарні - пам'ятка архітектури у стилі модерн.

1885 року завод перемістився на своє сучасне місце, а 1911 р. його було перебудовано урахуваючи швидкі темпи нових досягнень у розвитку промисловості.

1901-1905 рр. - споруджується та запускається залізнична станція.

На клопотання козацьких куренів Вербова (район Сьомого козацького куреня) відкрито Друге Носівське початкове училище (зараз Носівська середня школа №3). Попечителем школи був земський начальник 3-ї дільниці місцевий меценат Микола Захарович Шаула, школа прибудована до Миколаївської церкви. Маєток Шаул був на правому березі річки, так древній курган що знаходився на території землі Шаул носить назву Шаулиного.

У 1910 році в місті проживало вже 19 тисяч 638 жителів.

Один з освітян міста – Микола Терентійович Улезко – власник теперішньої будівлі позавідомчої охорони райвідділу внутрішніх справ був першим, хто переклав «Фауста» Гете українською мовою.

1911 року – засновано Носівську сільськогосподарську дослідну станцію, що успішно здійснює свою діяльність і сьогодні. Будівлю виконано у стилі українського модерну, вона є пам'яткою архітектури. 1931р. - станцію реорганізовано в Українську науково-дослідну станцію овочівництва. 1956р.- стала відділенням Чернігівської обласної с/г дослідної станції.

Поселення Літки почало забудовуватись одночасно з організацією МТС (машино-тракторної станції) з 1932 р., пристанційне поселення - після Жовтневої революції.

У 1917 р. після Лютневої революції піднялись українофільські гасла, було організовано український театр, хор, магазин української книги.

Навесні 1918 року в Носівці було створено спілку хліборобів, що підтримувала режим Скоропадського та була незадоволеною післявоєнною політикою держави, та представниками німецької армії на місцях. Цей період закарбувався періодом неконтрольованої агресії та розбою. Потім при владі Директорії до влади прийшли Петлюрівці. У січні 1919 року у місті було знову встановлено Радянську владу. У серпні Носівку зайняли денікінці, що дало поштовх гонінням на українську мову та державність.

У 1920 році відновив свою роботу цукровий завод, агропункт Носівської сільськогосподарської дослідної станції, у 1922 році створені бурякорадгосп і кооперативне товариство.

В 1923 році Носівка стала районним центром.

Було відкрито 2 лікарні, народний дім, 2 клуби, 8 хат-читалень, 5 бібліотек. Виникло товариство по спільному обробітку землі (1926 рік), на його базі в 1929 році створено перший колгосп, пізніше — ще 6, МТС (1930 рік). У 1940 році в Носівці діяли 2 лікарні, пологовий будинок, поліклініка, 2 аптеки, 2 середні, 5 неповних середніх і 4 початкові школи, 3 будинки культури, 5 клубів, кінотеатр, 13 бібліотек.

В 1932-33 роках багато носівчан померло внаслідок голодомору.

В період німецько-фашистської окупації 1941 – 1943 років в Носівці діяло партизанське з'єднання «За Батьківщину».

У 1952 р. за планом архітектора Рахманіна було збудовано вокзал.

З 1960 року Носівці надано статус міста. Діяли цукровий завод, філія Ніжинського виробничо-аграрного об'єднання консервної промисловості, молокозавод, хлібний, цегельний заводи, меблева фабрика, міжколгоспне об'єднання по виробництву яєць і м'яса птиці, комбінат побутового обслуговування, 6 загальноосвітніх шкіл, музична школа, 4 лікарські заклади, 2 будинки культури, 5 клубів, кінотеатр, 14 бібліотек, історико-краєзнавчий музей, видавалася газета «Носівські вісті».

В 1960-1980-х проведено реконструкцію адміністративного центру Носівки.

Історичні райони Носівки:

- «Спащина» (за назвою Спаського храму);
- «Вербів» (за назвою колишнього села);
- «Вокзал», «Кобизький шлях», «Мринський шлях», «Ніжинський шлях», «Поворот», «Центр»
- «Гринівка», «Мархаївка», «Сениківка» (за поширеними у цьому районі прізвищами);
- «Завод Победит», «Цукровий завод», «Сільгосптехніка» (за назвою підприємств);
- «Енгельса», «Кірова», «Фрунзе» (за назвою колишніх колгоспів).

3. ПРИРОДНІ УМОВИ ТА РЕСУРСИ

Географічне положення та рельєф

Територія м. Носівка розташована у південній частині Чернігівської області в межах Бобровицько-Лосиновського фізико-географічного району Північної лісостепової області Дніпровської терасової рівнини. В геоморфологічному відношенні територія представляє собою низинно-рівнинне міжріччя, що розчленовано р. Носівочка басейну р. Остер. Основні форми рельєфу – виположені ділянки низовинних рівнин правобережжя та лівобережжя, локальні зниження та річкова долина ділить місто на дві частини. Домінуючі відмітки поверхні 126-128 м. Мінімальні відмітки 118,9 м, приурочені до заболочених територій заплави р. Носівочка. Домінуючі ухили поверхні складають 1-3 %. Мінімальні 1-2 %, приурочені до рівнинних ділянок. Максимальні ухили, (6 %) займають височинні території, що розташовані в межах правобережжя, що примикає до залізничної дороги.

Клімат

Клімат помірно-континентальний з достатньою кількістю опадів, теплим літом і порівняно м'якою зимою. Основні метеорологічні характеристики наведені за даними багаторічних спостережень метеостанції «Ніжин».

Температура повітря:

- середня за рік: 6,6 °С;
- абсолютний мінімум: -37,0 °С;
- абсолютний максимум: +38 °С.

Розрахункова температура:

- самої холодної п'ятиденки: -27,0 °С;
- зимова вентиляція: -10,6 °С.

Отеплювальний період:

- середня температура: -1,8 °С;
- тривалість періоду: 192 доби.

Глибина промерзання ґрунту:

- середня: 70 см;
- найбільша: 113 см.

Вологість повітря:

- середньорічна отеплювальна: 79 %.

Атмосферні опади:

- середньорічна кількість: 608 мм;
- середньодобовий максимум: 39 мм;
- спостережений максимум: 86 мм.

Висота снігового покриву:

- середня декадна: 26 см;
- максимальна: 83 см.

Переважаючий напрям вітру:

- теплий період: західний напрям;
- холодний період: південний напрям.

Максимальна швидкість вітру:

- річна: 16 м/с;
- 5 років: 18 м/с;
- 10 років: 19 м/с;
- 20 років: 21 м/с.

Число ясних та похмурих днів за загальною та нижньою хмарністю:

- найбільша кількість ясних днів: серпень, (4,4) вересень (4,6);

Особливі атмосферні явища:

- тумани: 45 днів/рік;
- заметілі: 16 днів/рік;
- грози: 29 днів/рік;
- град: 1,6 днів/рік.

Гідрологічні умови

Проектну територію дренує р. Носівочка, загальною довжиною 33 км, в м. Носівка довжина річки складає 14 км, на ній в межах міста побудовано ставки. Річка відноситься є лівою притокою р. Остер та відноситься до басейну р. Десна. Долина річки сильно виположена з дуже пологими берегами. Заплава дуже добре розвинута, ширина складає 50-80 метрів, місцями підтоплена. Русло річки звивисте, ширина 5-7 метрів, глибина до 1 метру, швидкість течії 0,1 м/добу. Дно річки слабо-мулисте, піщане. Основні гідрологічні характеристики: середній ухил 0,2 %, площа водозбору 240 км², озерність менше 1%, заболоченість 13 %, залісеність 12 %.

Основне джерело живлення – талі снігові води та атмосферні опади. Рівневий режим річки частково змінений греблями та ставками. Площа ставку у центральній частині населеного пункту складає 2,0 га.

Прилягаюча територія міста під час водопілля не затоплюється. Максимальні витрати складають: 1 % весняного водопілля 40 м³/сек, 10 % весняного водопілля 16,8 м³/сек.

Максимальні рівні води розраховані за розрахунковими витратами для північної та південної частини міста:

- рівень проходження паводків 1 % рівня забезпечення складає 119,9 мБС, (північ) 123,0 мБС (південь);
- рівень проходження паводків 10 % рівня забезпечення складає 119,6 мБС, (північ) 122,7 мБС (південь).

Геологічна будова та корисні копалини

В геоструктурному відношенні проектна територія приурочена до північно-західної гілки Дніпрово-Донецької западини. Кристалічні породи докембрію залягають на глибинах більше 1000 м. На кристалічних породах лежить осадова товща палеозою, мезозою, кайнозою. Потужність та глибина залягання окремих стратиграфічних горизонтів різноманітна, що в значній мірі пов'язано з особливостями глибинної тектоніки. Відклади палеозою та мезозою зверху переkrita відкладами палеогену, що частково визначає рівнинний характер рельєфу.

Антропогенові товщі залягають на осадових утвореннях еоцену або олігоцену. Відклади палеогену морські. Фаціально вони представляють велику різноманітність та представлені кварцовими глауконітовими опоковидними пісками, кремнійстими піщаниками блакитними мергелями та глинами. Найбільша потужність відкладів знаходиться в межах осьової центральної частини Дніпровсько-Донецької западини. Загальна потужність палеогену складає близько 400 м.

Антропогенні відклади пов'язані головним чином з акумулятивною діяльністю річок та водно-льодовикових потоків. На найбільш високій древній терасі присутні відклади лесових порід.

За даними раніше пробурених артсвердловин широке розповсюдження мають четвертинні відклади виражені суглинками лесовидними глинами та пісками. Нижче розташовані третинні відклади, що представлені глинами зеленуватими, зеленувато-сірими, піщанистим блиском слюди та піску. Глибина залягання від поверхні складає 100 м.

У заплаві р. Носівочка розвинуті сучасні піщано-глинисті алювіальні відклади. Рівні ґрунтових вод коливаються від 2 до 5 м від денної поверхні.

Серед корисних копалин в районі м. Носівка наявні будівельні суглинки та торф.

Назва родовища	Надрокористувач	Вид корисних копалин
Родовища, які розробляються		
Носівське-2	ТОВ «Чернігівська будівельна кераміка»	Суглинки
Родовища, які не розробляються		
Носівське	Не розробляється	Торф
Остер	Не розробляється	Торф
Плосківське	Не розробляється	Торф
Селищанське	Не розробляється	Торф
Мринське	Не розробляється	Суглинки
Степанівське	Не розробляється	Суглинки

Гідрогеологічні умови

Район м. Носівка розташований вздовж осьової частини Дніпровсько-Донецької западини. Практичне значення для водозабезпечення має водоносний комплекс четвертинних відкладів, приурочений до пісків, середня потужність яких 25-30 м. На цей водоносний комплекс обладнані усі свердловини міста. Їх дебіт коливається від 1,1 до 8,3 л/с при зниженні рівня на 1-10 метрів. Глибина свердловин від 48 до 75 м, водовідбір з них складає 1,2 тис. м³/доба. За хімічним складом експлуатаційні води гідрокарбонатно-кальцієві. Мінералізація до 0,8 г/л. В бактеріологічному відношенні води мають сприятливий профіль.

Централізоване водопостачання міста може бути організоване шляхом будівництва нового водозабору на південно-західній околиці м. Носівка. При цьому буде експлуатуватися водоносний комплекс четвертинних відкладів. Свердловини рекомендовано розташувати на одній лінії, відстань між ними – 200 м. Глибина свердловин – 60 метрів, поява води – 40 метрів, встановлені рівні – 5 метрів.

Запропонований для розширення водозабезпечення комплекс четвертинних відкладів надійно захищений від забруднення, так як у верхній частині розрізу четвертинні відклади представлені суглинками, супісками. За хімічним складом води комплексу відповідають вимогам ДСТУ 7525:2014 «Вода питна».

Ґрунти

Ґрунтовий покрив характеризується відносною однорідністю, що обумовлено обмеженими розмірами проекрованої території та її геоморфологічними особливостями.

Північна та північно-східна частина території (10%) зайнята сірими опідзоленими ґрунтами. Вони сформувалися під листяними лісами. Характеризуються темно-бурим кольором ілювіального ґрунтового горизонту з підвищеним вмістом гумусу (1,4 %) слабо-кислою реакцією ґрунтового розчину, низькою родючістю з бідним вмістом азоту, фосфору, калію. За бонітетним показником вказані ґрунти віднесені до земель середньої якості.

Заплавна частина р. Носівочка зайнята лучними ґрунтами поверхнево-слабкосолонцюватими (10 %). Сформувалися вони, в основному, на лесовидних породах та мають легкосуглинистий механічний склад. Лучні ґрунти сформувалися в умовах постійного капілярного зв'язку з неглибоко залягаючими підґрунтовими водами при особливому режимі поверхневих вод (сезонного затоплення). Характеризується оглеєністю, слабкою засоленістю. На поживні речовини вони значно бідніші чорноземів. Забезпеченістю азотом, фосфором, калієм середня. Реакція ґрунтового розчину близька до нейтральної, у солонцюватих різновидів – слабколужна. За бальною оцінкою якості ґрунту вони віднесені до земель середньої якості.

Західна частина міської території зайнята чорноземами глибокими малогумусними (25 %). Вони сформувалися на лесових породах та мають легкосуглинкавий механічний склад. Більша частина з них слабколужна. Гідролітична кислотність їх низька, але у лугових різностях дещо вища, що

вказує на їх вапнування. За умовами родючості ці ґрунти кращі у районі, віднесенні до земель кращої якості.

У східній частині міста переважають чорноземи опідзолені у комплексі з лугово-чорноземними, вони займають більше 30 % території. Для них характерні властивості чорноземних та опідзолених ґрунтів. Вони добре гумусовані, у них глибокий гумусний горизонт 35-40 см; перехідний горизонт до 100 см. Реакція ґрунтового розчину нейтральна або слабкокіслова. Опідзоленість ґрунту виражається у їх безкарбонатності до ґрунтоподібних порід. Як і вище охарактеризовані ґрунти вони віднесені до ґрунтів доброї якості.

Південна частина території (25 %) зайнята лугово-чорноземними ґрунтами у комплексі з чорноземно-луговими опідзоленими. Приурочені до плоских знижень. Характеризуються пилувато-легкосуглинистим складом. Від чорноземів відрізняються тільки ознаками оглеєння у ґрунтоутворюючій породі, мають добрий водний режим. За своїми агрофізичними даними – це кращі ґрунти району. Для їх покращення можливе застосування гіпсу, що добре відображається на підвищенні їх врожайності.

При прийнятті планувальної структури території необхідно враховувати ступінь родючості ґрунтів, можливість її підвищення з урахуванням освоєння території. Дані ґрунти придатні без проведення будь-яких підготовчих заходів.

4. ІНЖЕНЕРНО-БУДІВЕЛЬНА ОЦІНКА ТЕРИТОРІЇ

Відповідно до схеми інженерно-геологічного районування України м. Носівка відноситься до інженерно-геологічної підобласті Яготинської алювіальної пласкої, слабкорозчленованої рівнини, якій притаманні незначні за складністю інженерно-геологічні умови для будівництва. Складена алювіальним піщаним комплексом потужністю до 20 м, що залягає на піщано-глинистих відкладах палеогену та неогену. Ґрунтові води залягають у піщаному алювії на глибинах 0-10 м, мають гідрокарбонатно-кальцієво-магнієвий склад, мінералізацію до 0,5 г/л, неагресивні.

Відповідно зі схемою сейсмічного районування території України ЗСР-2004 року по м. Носівка маємо наступні дані:

Середні періоди повторюваності землетрусів	Інтенсивність землетрусу, бали (за шкалою MSK-64)	Імовірність перевищення сейсмічної інтенсивності протягом найближчих 50 років	Період повторів землетрусів
Карта А	5	10%	500 років
Карта В	5	5%	1000 років
Карта С	6	1%	5000 років

Потужність четвертинних відкладів на плакорній території 1-3 метри. Для плато характерні верхньоплейстоценові еолово-делювіальні відклади – лесові суглинки, тяжкі глини, рідше середні суглинки.

У заплаві р. Носівочка четвертинні відклади представлені пісками кварцевими, місцями поліміктовими, різної крупності з галькою, гравієм, з прошарками і лінзами суглинків, супісків, глин та мулів.

Дочетвертинні відклади є скритими під більш молодими відкладами. Представлені середньоплейстоценовими водно-льодовиково-алювіальними відкладами – пісками дрібними, кварцовими з прошарками супісків. Потужність близько 40-50 м.

Ґрунти проектної території за ступенем просадності відносяться до I типу. За ступенем придатності для будівництва м. Носівка виділяють три типи території: придатні, малопридатні та непридатні.

I – території придатні для будівництва займають більше 81 % та представлені плакорними територіями з глибиною рівня ґрунтових вод більше 5 метрів. Основою фундаментів слугують супіски та піски маловологі середньої щільності. Умовний розрахунковий тиск 3 кг/см². Ця територія придатна під будівництво житлових та промислових споруд без додаткової підготовки.

II – території умовно малопридатні для будівництва, займають приблизно 9 % території та представлені призаплавними територіями та ділянками з близьким рівнем стояння ґрунтових вод 1-1,5 метра. При будівництві на даних ділянках необхідно виконати заходи зі зниження рівня ґрунтових вод, гідроізоляції фундаментів, а також вертикальне планування.

III – території непридатні для будівництва без складної інженерної підготовки, займають близько 10 % території та представлені заплавою р. Носівочка, що затоплюється при паводках 1 % забезпеченості на рівні 119,9 мБС. Глибина ґрунтових вод менше 0,5 м. При інженерному освоєнні території необхідна інженерна підготовка для зниження ґрунтових вод. Середня глибина промерзання ґрунту 70 см, максимальна 113 см.

При проведенні будівництва з забудованої території необхідно зняти рослинний шар потужністю 60 см.

5. КОРОТКА ХАРАКТЕРИСТИКА СУЧАСНОГО СТАНУ МІСТА

Демографічна ситуація

Динаміка чисельності та вікова структура населення

Чисельність наявного населення в Носівці з дати перепису 2001 р. до початку 2019 р. зменшилася з 15966 до 13422 осіб, тобто на 15.9%. Таке скорочення майже повністю (на 9/10) спричинено природним убутком (перевищення кількості померлих над числом народжених), який мав місце упродовж усього періоду після останнього перепису. Доцільно відмітити, що чисельність наявного населення Чернігівської зменшувалася ще швидше і впала за той самий період на 19,2%.

Питома вага населення похилого віку в Носівці станом на дату останнього перепису населення була дещо вищою, ніж у середньому по Україні, але нижчою, ніж у Чернігівській області (табл. 1). Частка осіб у віці 16–59 років в Носівці була на рівні обласної, проте нижче, ніж по країні в цілому. Питома вага дітей до 16 років у Носівці була дещо вищою, ніж у Чернігівській області (табл. 1). На початок 2019 р. статеві-вікова структура населення Носівки була обчислена когортно-компонентним методом, враховуючи всі доступні демографічні дані: чисельність народжених за кожний рік 2002–2018 за статтю, чисельність померлих за статтю, чисельність померлих до 1 року, сальдо міграцій.

Якщо розглянути статеві-віковий розподіл населення Носівки більш детально, то слід відмітити, що загалом статеві-вікова структура населення міста подібна до загальної для України, оскільки формувалася за подібних умов, які позначилися на людності окремих поколінь: голод початку 1930-х, війна у першій половині 1940-х, різке зниження народжуваності в 1990-х (рис. 1). Відмінностями є: підвищена частка населення у старших вікових групах (про що вже згадувалося); знижена частка осіб у віці 18–24 роки (що пов'язано з проходженням строкової служби та вибуттям з метою продовження навчання); нерівномірність розподілу за однорічними віковими групами (зумовлена малою людністю й, отже, стохастичністю демографічних процесів, які ця людність генерує та які на неї впливають).

Таблиця 1. Питома вага укрупнених вікових груп наявного населення за даними перепису населення 2001 р. (%)

Вік	Україна	Чернігівська обл.	м. Носівка
До 16 років	18.2	16.5	18.7
16–59	60.4	56.3	56.7
60 і старше	21.4	27.2	24.6
<i>Разом</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
в т.ч.:			
Жінки 15–49 років	26.0	23.5	24.2

Джерело: обчислено за даними Держстату України

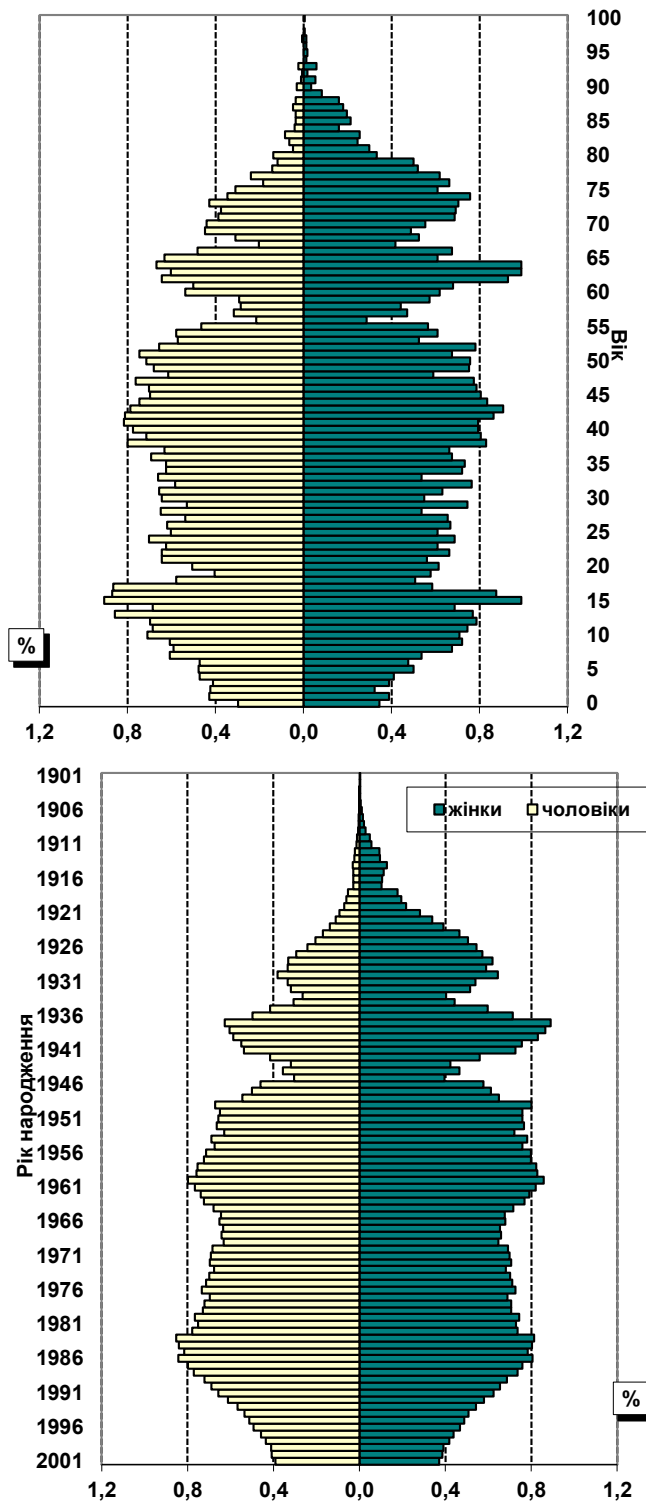

Рисунок 1. Статеві-вікові піраміди наявного міського населення м. Носівка та України в цілому за переписом 2001 р.

Джерело: побудовано за даними Держстату України

Народжуваність

Загальні коефіцієнти народжуваності в Чернігівській області стабільно нижчі за середні по Україні. Натомість у Носівці ці показники вищі (рис. 2).

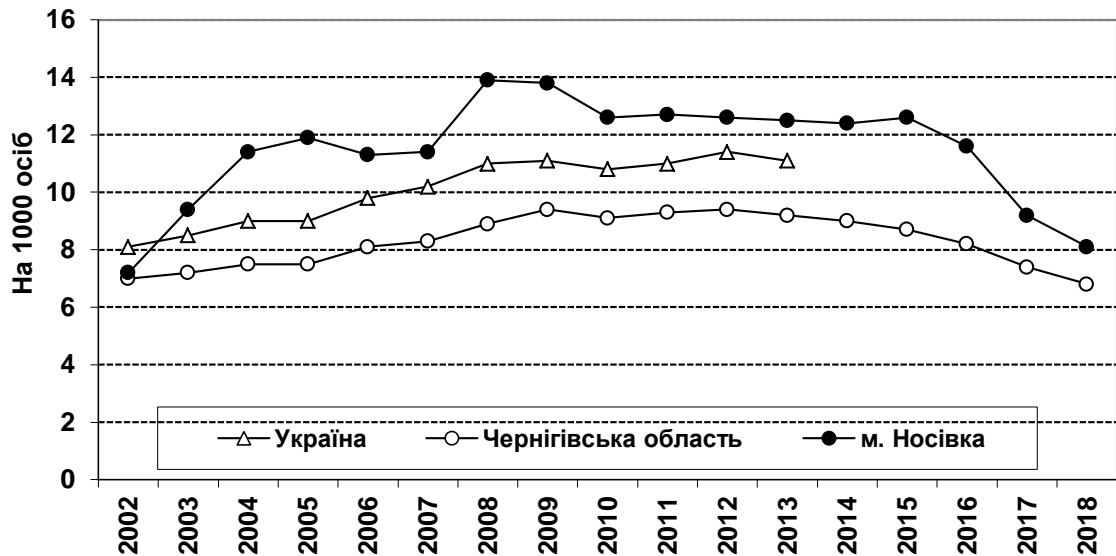

Рисунок 2. Загальні коефіцієнти народжуваності в Україні, Чернігівській області та м. Носівка

Джерело: за даними Держстату України. За 2014–2018 рр. для України дані не наведені через їх територіальну незіставність.

Зважаючи на порівняно низьку питому вагу жінок у репродуктивному віці (табл. 1), можна сказати, що народжуваність у Носівці справді порівняно висока, про що свідчить показник сумарної народжуваності (рис. 3). Можливим поясненням є реєстрація у місті народжень сільськими мешканками району і відповідне штучне завищення народжуваності в райцентрі.

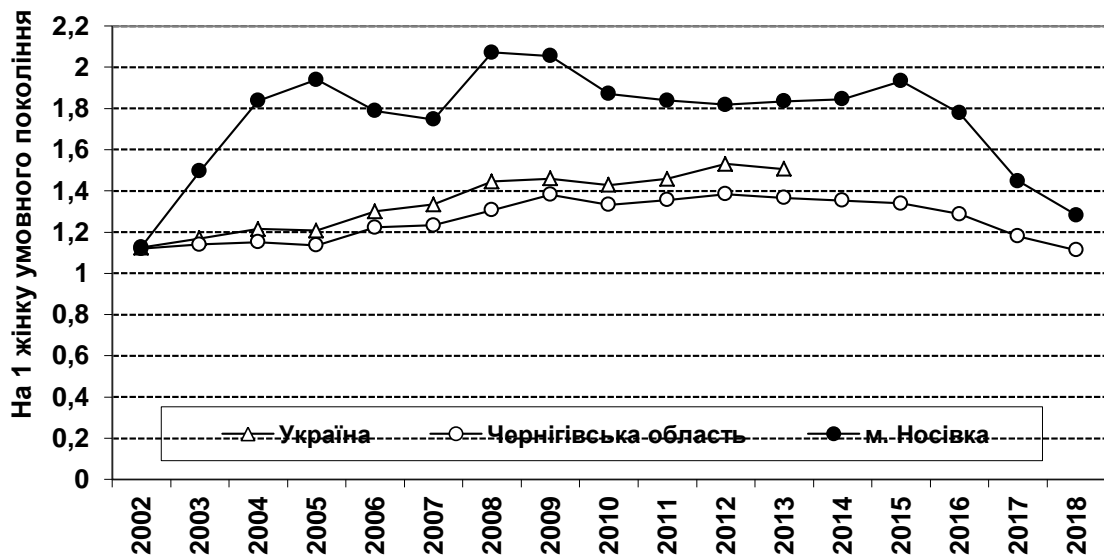

Рисунок 3. Показник сумарної народжуваності в Україні, Чернігівській області та м. Носівка

Джерело: за даними Держстату України. За 2014–2018 рр. для України дані не наведені через їх територіальну незіставність.

Смертність і природний приріст населення

Загальні коефіцієнти смертності у Носівці близькі до відповідних показників по Чернігівській області (рис. 4). Зважаючи на дещо нижчу частку осіб похилого віку (табл. 1) у Носівці порівняно з обласним рівнем, тотожні загальні коефіцієнти смертності вказують на гіршу ситуацію. На жаль, певно про це сказати не можна внаслідок малої чисельності населення Носівки. Розрахунок

довірчого інтервалу, в межах якого може знаходитися середня очікувана тривалість життя населення це яскраво ілюструє. Так, цей показник з імовірністю 95% знаходиться в інтервалі 53.5–61.0 року для чоловіків і 71.3–78.3 року для жінок. Для порівняння, для Чернігівської області аналогічні інтервали становлять 63.6–65.9 та 76.0–76.8 року для чоловіків і жінок відповідно. Іншими словами, навіть верхня границя довірчого інтервалу очікуваної тривалості життя чоловіків не досягає нижньої границі такого ж показника в середньому по області. Поясненням такої ситуації, як і у випадку з народженнями, може бути реєстрація частини смертей сільських мешканців району або більша фактична чисельність населення міста, ніж за даними Держстату.

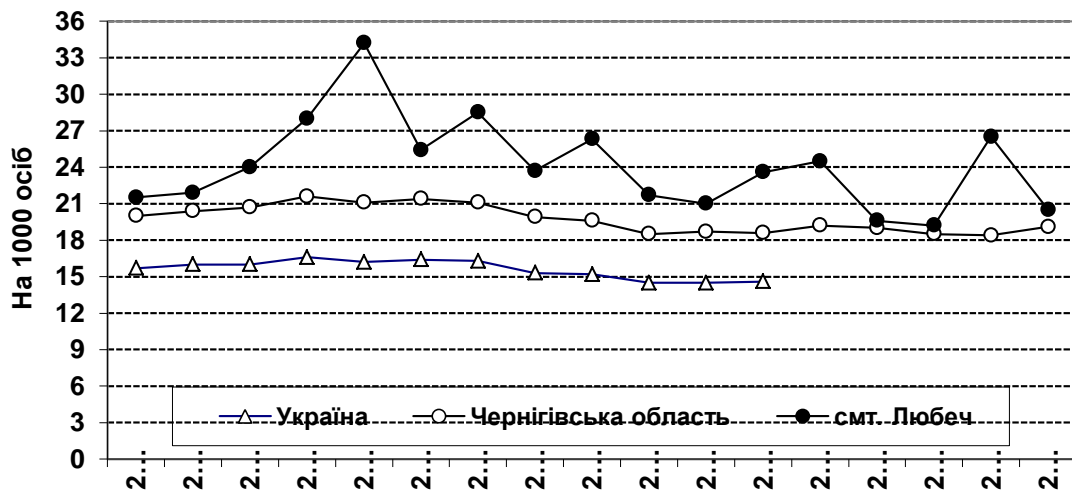

Рисунок 4. Загальні коефіцієнти смертності в Україні, Чернігівській області та м. Носівка

Джерело: за даними Держстату України. За 2014–2018 рр. для України дані не наведені через їх територіальну незіставність.

Загальні коефіцієнти природного приросту в Носівці близькі до обласних (рис. 5).

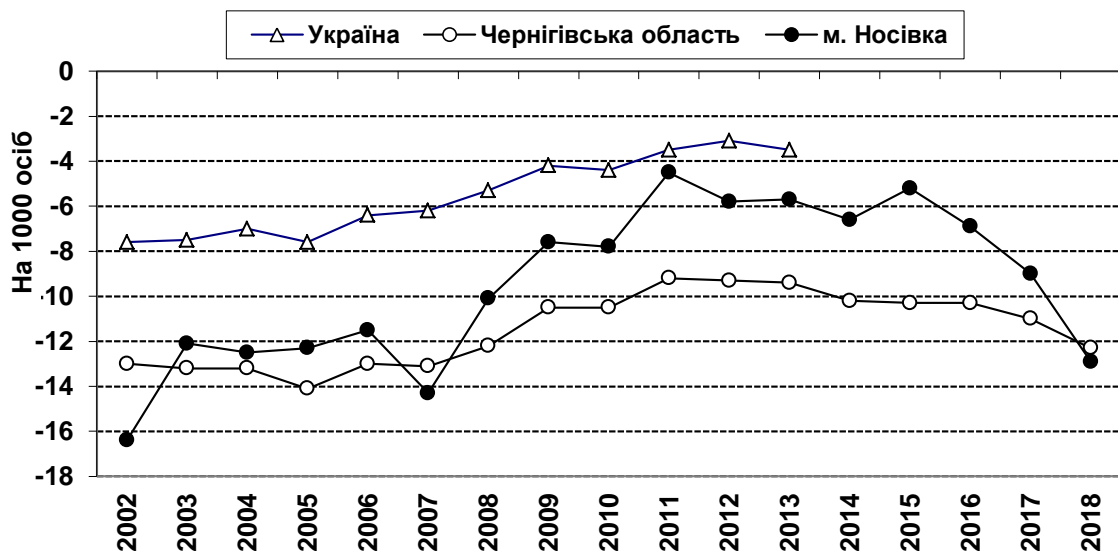

Рисунок 5. Загальні коефіцієнти природного приросту в Україні, Чернігівській області та м. Носівка

Джерело: за даними Держстату України. За 2014–2018 рр. для України дані не наведені через їх територіальну незіставність.

Господарський комплекс міста

На даний час чисельність зайнятого населення по місту складає 5,9 тис. осіб, що становить 44 % від загальної чисельності населення та 82% від чисельності трудових ресурсів міста.

Основними підприємствами міста є:

- ТОВ Науково-виробничий комерційний центр «Прес»;
- ТОВ «Кондитерська фабрика Десна»;
- ТОВ «Носівське хлібоприймальне підприємство»;
- ТОВ «Грін енерджи технолоджис» - виготовлення дерев'яних виробів;
- ТОВ «Моторич» - ремонт електричного устаткування;
- ТОВ агропідприємство «Маяк» - вирощування зернових та технічних культур;
- ТОВ «КОВАЛ» - вантажні перевезення;
- ТОВ «Носівка Агро» - вирощування зернових та технічних культур;
- ТОВ «Натурекопродукт» - харчова промисловість;
- ТОВ «Носівка – агросервіс» - вантажний автотранспорт, перевезення;
- ТОВ «Спецформ» - пошиття верхнього одягу.

Житловий фонд

Житловий фонд міста складає близько 392,8 тис. м², з яких 22,7 тис. м² багатоквартирне, а 370,1 тис. м² садибне житло. Житлова забезпеченість в середньому по місту становить 29,3 м²/люд загальної площі.

Загальна кількість будинків у місті складає 6424 одиниць, з них багатоквартирних – 43, садибних 6381.

Тип забудови	Загальна площа	Кількість будинків	Населення	Житлова забезпеченість
	<i>тис. м²</i>	<i>од.</i>	<i>тис. осіб</i>	<i>м²/ особу</i>
Багатоквартирна	22,7	43	1,1	20,6
Садибна	370,1	6381	12,3	30,1
<i>Разом</i>	<i>392,8</i>	<i>6424</i>	<i>13,4</i>	<i>29,3</i>

Ветхий житловий фонд міста складає 0,36 тис. м² – двоповерховий будинок за адресою Ніжинський шлях 4. В цьому будинку розташовано 6 квартир.

Незавершене будівництво по місту, згідно інформації міськради, становить 1,8 тис. м², тобто 1 житловий багатоквартирний будинок розрахований на 30 квартир.

На теперішній час на квартирному обліку при міськвиконкомі на отримання державного житла перебуває 94 сімей та однаків.

За останні роки в місті було введено в експлуатацію один багатоквартирний будинок на 25 квартир загальною площею 1,7 тис. м².

Соціальна інфраструктура

В місті на даний час наявні майже всі першочергові об'єкти соціального та культурно-побутового обслуговування населення окрім місць у готелях, басейну та міжшкільного навчально-виробничого комбінату (на даний час не працює).

В місті функціонують; три дошкільних навчальних заклади, чотири загальноосвітні школи та гімназія, Носівський будинок дитячої та юнацької творчості, Носівська станція юних техніків, дитячо-юнацька спортивна школа, центральна районна лікарня на 275 ліжок з поліклінічним відділенням розрахованим на 375 відв./зміну.

Забезпеченість населення міста основними об'єктами соціальної інфраструктури в основному відповідає нормативним показникам, окрім місць дошкільних навчальних закладах, клубних установах, готелях.

Найменування установ	Одиниця вимірів	Ємність об'єктів обслуговування		
		всього	нормативний показник	% до нормативу
1. Дитячі дошкільні установи	місць	251	412 ¹	60,9
2. Загальноосвітні школи	місць	2120	1912 ¹	110
3. Клубні установи	місць	100	2077	5
4. Універсальні зали	місць	322	200	160
5. Бібліотеки	тис. прим.	117,5	60,3	у 2 рази
6. Магазили	м ² заг. площі	4800	3175	150
7. Підприємства громадського харчування	місць	640	495	130
8. Готелі	місць	-	65	-

¹ * - чисельність осіб, що фактично відвідують заклади

6. ІСНУЮЧЕ ВИКОРИСТАННЯ ТА ПЛАНУВАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕРИТОРІЇ

Територія м. Носівка, згідно з обмірами плану існуючого використання території, становить 3090,65 га.

Населений пункт має витягнуту у меридіональному напрямку конфігурацію; протяжність складає близько 15 км, в широтному напрямку – не більше 5 км.

Характерною природною особливістю місцевості і її прикрасою є річка Носівочка, яка звивистим руслом протікає містом з півдня на північ (близько 13 км) і далі на південному сході, між Носівкою та Ніжином, впадає в річку Остер. Річка та прилеглі до неї озеленені території створюють зелений коридор, який є елементом сполучної території регіонального значення «Носівсько-Супійська» екомережі Чернігівської області, у тому числі, безпосередньо сполучає із ключовою територією екомережі «Кобижчанська», розташованою на північний захід поблизу Носівки.

Магістральними вулицями Центральна та Ніжинський шлях, якими проходять державні територіальні дороги Т-2513 (Козелець – Носівка) та Т-2526 (Ніжин – Носівка – Кобижча – Бобровиця) територія міста поділяється на північну та південну частини.

Південну частину перетинає залізниця Київ-Ніжин-Бахмач-Конотоп, яка є ділянкою міжнародного транспортного коридору.

Таким чином, в існуючій планувальній структурі названими автодорогами та залізницею виокремлюються три основні планувальні утворення, кожне з яких, в свою чергу, поділене річкою, магістральними вулицями, або групою виробничих підприємств на більш дрібні житлові утворення.

За основними видами функціонального зонування наявні сельбищні території, промислово-комунальні, зовнішнього транспорту та ландшафтно-рекреаційні.

Переважну більшість складають території сельбищної функціональної зони, які, в основному, представлені ділянками садибної забудови – 1398,75 га, зовсім незначна їх кількість зайнята житловою забудовою квартирною типу (22,8 га); крім того, 46,33 га зайнято закладами громадського обслуговування, ділянками дитячих шкільних та дошкільних навчальних закладів, установ охорони здоров'я.

Для Носівки характерна екстенсивна садибна житлова забудова з нерівномірними за величиною ділянками. Забудова зовсім близько підходить до проїжджих частин вулиць, при тому, що за тилами ділянок значні простори, зайнятігородами. Більшість вулиць дуже вузькі, за параметрами не відповідають нормативним вимогам. Більше 500 гектарів в межі міста складають землі сільськогосподарського призначення. В результаті спостерігається нераціональне використання міської території та незбалансованість площі території населеного пункту та чисельності населення. Населення складає лише 13,4 тис осіб, територія – 3090,65 га. До цього треба додати, що незбалансованим

є і співвідношення сельбищних та виробничих територій. Виробничі підприємства у плані міста займають лише 189,00 га (при тому це разом із недіючими).

Центр громадського обслуговування мешканців Носівки розташований дуже вдало у самому фокусі функціональних навантажень та доступності для населення – по вулиці Центральній, із незначним розповсюдженням вздовж вулиць Суворова, Свято-Троїцька, Вокзальна – і є, також, композиційним ядром планувальної системи міста в цілому.

Промислово-комунальна функціональна зона в Носівці, як відмічено вище, незначна за площею. Територія ділянок промислових, комунальних складських підприємств, інженерних об'єктів складає 210 га, (при тому це разом із недіючими) і представлена ділянками підприємств різного профілю, у числі яких: ТОВ «Чернігівська будівельна кераміка», Науково-виробничий комерційний центр «ПРЕС», ТОВ «Кондитерська фабрика «Десна», ТОВ «Формстіль», філія «Носівський райавтодор», Носівське районне міжгосподарське кооперативне об'єднання «Райагробуд», ТОВ «Носівське хлібоприймальне підприємство», сільськогосподарські підприємства, склади, бази, електропідстанції, котельні та інші об'єкти.

Частина вказаної площі зайнята недіючими підприємствами. Вже не працюють ТОВ «Носівський цукровий завод», ТОВ «Носівський завод «Победит», Асфальтний завод, ЗАТ «Носівська фабрика реммеблі», ВАТ «Носівський маслозавод». В затвердженій рішенні Чернігівської обласної ради у 2017 році схемі планування території Чернігівської області місто Носівка відмічено як центр спаду розвитку промисловості.

Зону зовнішнього транспорту складають: територія відводу залізниці, залізничний вокзал, магістральні вулиці Центральна, Ніжинський шлях, Мринський шлях, Кобизький шлях, які забезпечують зовнішні виходи і якими проходять державні територіальні автодороги, також, вулиця Вокзальна.

Ландшафтно-рекреаційна зона у межах Носівки представлена ділянками озелених територій загального користування (лише 2,11 га), прибережними територіями вздовж річки Носівочка, озеленими територіями заплави в північному напрямку, іншими озеленими ділянками.

В зонуванні території міста є недоліки:

- Незбалансоване співвідношення за площею територій сельбищної та виробничої зон, що може призводити до гальмування розвитку господарського комплексу міста (за умови, що інші причини відсутні).
- Спостерігається невідповідне використання земель міського населеного пункту: за обмірами векторного плану існуючого використання території, виконаного у складі генерального плану, частина земель сільськогосподарського призначення складає більше 500 га (можливі відхилення у зв'язку із ненаданням даних державного земельного кадастру, крім форми б-зем, в якості вихідної інформації до генерального плану), за формою б-зем такі землі складають більше 1000 га .
- Проходження через центральну частину міста державних автодоріг – транзитний транспорт створює небезпеку для мешканців, додаткове

навантаження на тверде покриття вулиць, збільшує забрудненість повітря, акустичний дискомфорт.

- Недостатньо важливих громадських споруд та об'єктів: дитячих садочків, фізкультурно-спортивних комплексів, будинків побуту, об'єктів культурно-розважального характеру та інших.
- Не додержуються санітарно-захисні зони від кладовищ. В сельбищній зоні розміщені діючі кладовища, які мають 300-метрову санітарно-захисну зону, та комунально-складські об'єкти.
- Недостатній розвиток рекреаційної зони, бракує впорядкованих місць відпочинку, незважаючи на те, що природні ландшафти для цього наявні; бракує закладів відпочинку; недостатньо парків, скверів: за нормами має бути не менше 9 м² на людину, за фактом – 1,57 м².
- Проходження магістральної залізниці (ділянки міжнародного транспортного коридору) через населений пункт, є вигідним чинником його розвитку, який не реалізований повною мірою.
- Недостатньо налагоджені транспортні зв'язки із відокремленою залізницею південною частиною міста.
- Незадовільний стан частини вулично-дорожньої мережі.
- Потребує вдосконалення та реконструкції інженерна інфраструктура.
- У використанні території недостатньо реалізований історико-культурний потенціал міста (розділ «Стисла історична довідка»).

Розподіл території в існуючих межах села наведено в таблиці нижче.

Існуючий розподіл території міста

Території	Існуючий стан	
	Площа, га	%
Житлова забудова, всього, у т.ч.:	1421,55	46,0
- садибна	1398,75	45,26
- багатоквартирна	22,80	0,74
Громадська забудова, всього	46,33	1,50
Виробнича, всього	189,00	6,12
Комунальна, всього	8,30	0,27
Складська, всього	12,93	0,42
Кладовища, всього	18,14	0,59
Транспортна інфраструктура, всього, у т.ч.:	216,94	7,01
- вулично-дорожня мережа	162,30	5,25
- зовнішній транспорт	54,64	1,76
Ландшафтно-рекреаційна та озеленена, всього, у т.ч.:	247,75	8,02
- зелені насадження загального користування	2,11	0,07
- озеленені	245,64	7,95
Водні поверхні, всього	26,73	0,86
Сільськогосподарські угіддя, всього	500,86	16,21
Інші території (відкриті, заболочені, порушені землі), всього	402,12	13,00
Всього по м. Носівка	3090,65	100

II. ОБГРУНТУВАННЯ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

1. ПРОГНОЗ ЧИСЕЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ

Прогноз народжуваності

Чисельність населення Носівки недостатня для формування виразного тренду демографічних показників. Так, унаслідок малої чисельності населення навіть майже відразу після перепису число народжених змінювалося на 27% за рік (у 2003 р. порівняно з 2002 р.). До невизначеності внаслідок малолюдності додається невизначеність через збільшення віддалі від останнього перепису (порівняно надійної оцінки поточної чисельності населення) та особливості реєстрації демографічних подій (в місті можуть реєструвати народження немісцеві жінки, що спотворює відповідність чисельника і знаменника коефіцієнтів народжуваності). Це ускладнює розробку змістовного прогнозу народжуваності. Відповідно, даний прогноз окреслює лише деякий окіл, близько якого можуть коливатися показники народжуваності.

Так, згідно *реалістичного варіанту*, загальні коефіцієнти народжуваності знаходитимуться близько 8.0–8.6‰. За оптимістичним варіантом можливе повільне зростання до близько 12‰.

Прогноз кількості народжених за обома варіантами наведено в Додатках. Також слід пам'ятати, що внаслідок малої людності міста щорічні числа народжених можуть коливатися в ширших межах і дещо відрізнятися від прогнозних.

Прогноз смертності

Як було показано, навіть поточна оцінка тривалості життя для такої малої популяції, як у Носівці, має дуже високу невизначеність. Враховуючи факт значної віддалі від останнього перепису населення (що може вносити додаткові похибки в поточну оцінку особливостей статево-вікової структури населення та, відповідно, непевність щодо адекватності поточної оцінки показників природного руху, що посилює ефект ненадійності оцінки) прогноз смертності також розроблявся більше в термінах загальних коефіцієнтів, ніж спеціальних демографічних показників.

За *реалістичним варіантом* прогнозу загальний коефіцієнт смертності буде коливатися навколо 17–21‰. *Оптимістичний варіант* прогнозу передбачає, що зниження повікової смертності та зростання народжуваності (згідно відповідного варіанту прогнозу народжуваності) буде компенсувати демографічне старіння населення і, відповідно, загальний коефіцієнт смертності знижуватиметься до близько 14‰.

Прогнозована чисельність померлих наведена у Додатках. Як і у випадку з народженими слід пам'ятати, що внаслідок малої людності Носівки щорічні числа померлих можуть помітно коливатися та дещо відрізнятися від прогнозних.

Прогноз міграцій населення

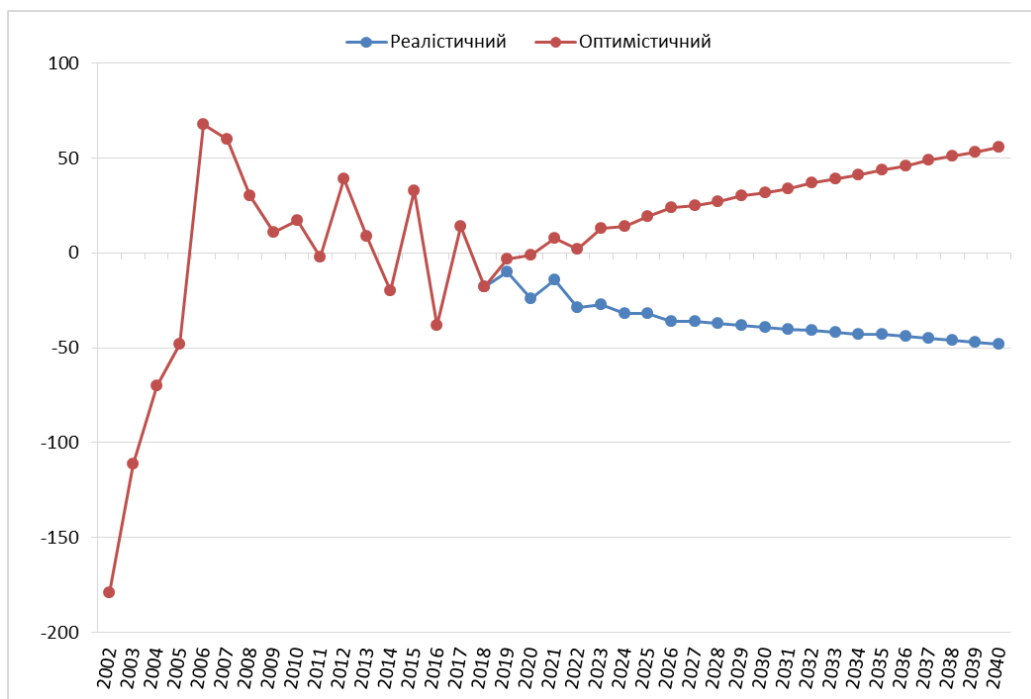
Міграційна ситуація у місті Носівка в 2002-2018 рр. була досить нестабільною, механічний приріст населення в основному мав додатне значення. Сальдо міграції коливалося в межах від -0,18 до 0,07 тис. осіб (рис. 6).

Подальший розвиток м. Носівка відбуватиметься під впливом соціально-економічних процесів Чернігівського регіону. Міграційну привабливість міського поселення може підвищити впровадження і реалізація стратегій розвитку транспорту, торгівлі, туристичної сфери, харчової промисловості, а також створення і збереження робочих місць.

За *реалістичним* варіантом прогнозу сальдо міграції в основному матиме тенденцію до спадання, при цьому, протягом усього прогнозного періоду місто матиме від'ємний міграційний баланс (рис. 6). Так, якщо значення міграційного сальдо у 2018 році у Носівці складало -0,02 тис. осіб, то станом на 2040 рік воно складатиме близько -0,05 тис. осіб.

Згідно з *оптимістичним* варіантом прогнозу ситуація характеризуватиметься тенденцією до зростання значення механічного приросту. Міграційний баланс Носівки з 2021 р. і до кінця прогнозного горизонту має лише додатні значення (у 2040 р. сальдо міграції населення складатиме приблизно 0,06 тис. осіб – рис. 6), що пояснюється зростанням (на перспективу) соціально-економічної ролі міста Носівка у житті як Чернігівського регіону, так і Носівського району.

Рисунок 6. Сальдо міграцій населення м. Носівка протягом 2002-2040 р.р. за варіантами прогнозу, осіб

Прогноз чисельності та статеві-вікового складу населення м. Носівка до 2041 р.

Реалістичний варіант прогнозу передбачає зниження кількості населення, на кінець прогнозованого періоду чисельність жителів міста Носівка зменшиться на 36,4% відносно 2002 року – і складатиме 10,2 тис. осіб (рис. 7). В середньому чисельність жителів міста буде зменшуватися протягом прогнозного періоду на 0,15 тис. осіб щорічно.

На початку прогнозного горизонту (2019 р.) серед мешканців Носівки переважали жінки, які становили 54,9% від загальної чисельності населення.

Протягом років прогнозу розглянута перевага збільшиться на 0,9 в.п. і частка жінок на початок 2041 р. складатиме 55,8%.

На кінець прогнозного горизонту (2041 р.) більше половини (54,2%) жителів міста Носівка перебуватиме у працездатному віці, що на 0,9 відсоткових пунктів більше, ніж на початку прогнозного періоду. Посилюватиметься процес старіння населення: на кінець прогнозного періоду, відносно початку 2019 р., частка осіб віком 60 років і старше у місті збільшиться на 4,8 в.п. і становитиме 27,6%.

За даним варіантом прогнозу, частка дітей віком до 15 років у Носівці у 2041 році зменшиться на 5,3 в.п. у порівнянні з 2019 роком і складатиме 13,5%.

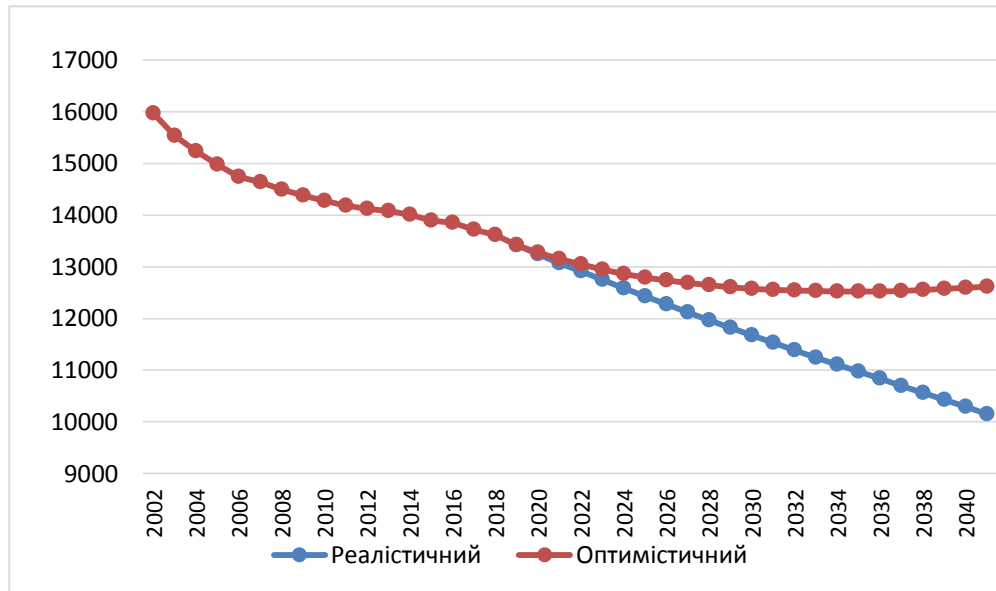

Рисунок 7. Чисельність населення м. Носівка у 2002–2041 рр. за варіантами прогнозу, осіб

Згідно з оптимістичним варіантом прогнозу на місто Носівка очікує зменшення чисельності населення на 6,0% відносно початку 2019 року. На кінець прогнозного періоду чисельність населення Носівки становитиме 12,6 тис. осіб.

Протягом років прогнозу перевага жінок у структурі населення практично не зміниться і їх частка на початок 2041 р. (як на початок 2019 р.) складатиме 54,9%. Трансформація вікового складу населення у місті призведе до збільшення частки осіб працездатного віку на кінець прогнозного періоду на 0,7 в.п. (до 54,0%). Абсолютна чисельність осіб даної категорії зменшиться на понад 0,3 тис. осіб.

У місті Носівка посилюватиметься процес старіння населення. Якщо у 2019 р. частка осіб віком 60 років і старше складала 22,8% населення міста, то у 2041 р. вона збільшиться на 2,2 в.п. і становитиме вже 25,0%.

Загалом, у місті Носівка на кінець прогнозного періоду на 2,0 в.п. зменшиться частка дітей віком до 15 років порівняно з 2019 р. (із 18,8% до 16,8%).

Після обробки результатів найближчого перепису даний прогноз доцільно оновити.

**Додаток 1. Особливості статево-вікової структури населення м. Носівка на перспективу, осіб
(реалістичний варіант прогнозу)**

	2019(оцінка)			2021			2026			2031			2036			2041		
	Ч	Ж	Всього	Ч	Ж	всього	Ч	Ж	всього	Ч	Ж	всього	Ч	Ж	всього	Ч	Ж	всього
0	62	47	109	55	52	107	52	47	99	49	46	95	49	44	93	44	41	85
1-2	137	147	284	117	100	217	103	97	200	99	93	192	96	91	187	90	85	175
3	88	83	171	60	65	125	53	50	103	50	47	97	48	46	94	46	44	90
4	99	71	170	77	82	159	53	51	104	50	47	97	48	46	94	46	44	90
5	90	86	176	88	83	171	54	52	106	50	48	98	48	46	94	46	44	90
6	97	78	175	99	71	170	54	52	106	50	48	98	48	46	94	47	45	92
7-14	726	717	1443	737	704	1441	657	600	1257	456	445	901	398	382	780	381	365	746
15	79	65	144	84	94	178	92	87	179	86	83	169	53	51	104	49	47	96
16	66	45	111	90	82	172	100	97	197	97	71	168	53	51	104	49	47	96
17	45	66	111	77	61	138	101	91	192	86	82	168	57	43	100	47	44	91
18	59	64	123	61	39	100	76	77	153	90	69	159	52	56	108	44	40	84
19-54	3104	3308	6412	2980	3206	6186	2833	3005	5838	2798	2903	5701	2713	2716	5429	2495	2448	4943
19-59	3504	3844	7348	3350	3735	7085	3125	3466	6591	3061	3323	6384	3015	3162	6177	2780	2836	5616
60 і старше	997	2060	3057	961	2048	3009	922	2061	2983	863	2039	2902	812	1994	2806	822	1979	2801
Працездатного віку	3674	3483	7157	3578	3388	6966	3402	3270	6672	3334	3125	6459	3177	2866	6043	2920	2579	5499
Старше працездатного	997	2596	3593	961	2577	3538	922	2522	3444	863	2459	3322	812	2440	3252	822	2367	3189
В т. ч. до 70	626	1559	2185	597	1536	2133	556	1434	1990	483	1321	1804	420	1252	1672	445	1186	1631
Всього	6049	7373	13422	5856	7216	13072	5442	6828	12270	5087	6441	11528	4777	6058	10835	4491	5661	10152

**Продовження додатку 1. Особливості статево-вікової структури населення м. Носівка на перспективу, осіб
(оптимістичний варіант прогнозу)**

	2019(оцінка)			2021			2026			2031			2036			2041		
	Ч	Ж	Всього	Ч	Ж	всього	Ч	Ж	всього	Ч	Ж	всього	Ч	Ж	всього	Ч	Ж	всього
0	62	47	109	60	60	120	66	60	126	67	65	132	74	68	142	75	71	146
1-2	137	147	284	121	104	225	128	121	249	135	127	262	144	136	280	152	143	295
3	88	83	171	60	65	125	63	60	123	67	63	130	71	68	139	76	72	148
4	99	71	170	77	82	159	63	60	123	66	63	129	70	67	137	75	71	146
5	90	86	176	88	83	171	61	59	120	65	62	127	69	66	135	74	70	144
6	97	78	175	99	71	170	59	57	116	65	62	127	68	65	133	73	70	143
7-14	726	717	1443	738	704	1442	663	605	1268	511	496	1007	524	501	1025	558	534	1092
15	79	65	144	85	95	180	93	88	181	88	84	172	62	60	122	67	64	131
16	66	45	111	90	82	172	101	98	199	100	73	173	61	59	120	67	64	131
17	45	66	111	78	62	140	103	93	196	89	86	175	62	49	111	65	62	127
18	59	64	123	62	40	102	79	80	159	95	75	170	59	64	123	63	60	123
19-54	3104	3308	6412	2994	3218	6212	2927	3096	6023	3015	3132	6147	3071	3116	6187	3033	3071	6104
19-59	3504	3844	7348	3367	3747	7114	3229	3562	6791	3296	3561	6857	3403	3576	6979	3355	3480	6835
60 і старше	997	2060	3057	970	2058	3028	968	2115	3083	951	2142	3093	937	2143	3080	984	2172	3156
Працездатного віку	3674	3483	7157	3597	3402	6999	3512	3367	6879	3580	3366	6946	3585	3288	6873	3550	3257	6807
Старше працездатного	997	2596	3593	970	2587	3557	968	2581	3549	951	2571	3522	937	2603	3540	984	2581	3565
В т. ч. до 70	626	1559	2185	602	1539	2141	580	1449	2029	524	1351	1875	474	1297	1771	518	1250	1768
Всього	6049	7373	13422	5895	7253	13148	5676	7058	12734	5595	6959	12554	5604	6922	12526	5684	6933	12617

**Додаток 2. Природний та механічний рух населення м. Носівка
(реалістичний варіант прогнозу)**

	чисельність населення (на початок періоду, тис. осіб)	загальний приріст (осіб)	механічний приріст (осіб)	природний приріст (осіб)	кількість народжених (осіб)	кількість померлих (осіб)
2019-20	13,4	-350	-34	-316	216	532
2021-25	13,1	-802	-135	-667	513	1180
2026-30	12,3	-743	-186	-557	488	1045
2031-35	11,5	-693	-208	-485	475	960
2036-40	10,8	-683	-230	-453	447	900
2041	10,2					

**Продовження додатку 2. Природний та механічний рух населення м. Носівка
(оптимістичний варіант прогнозу)**

	чисельність населення (на початок періоду, тис. осіб)	загальний приріст (осіб)	механічний приріст (осіб)	природний приріст (осіб)	кількість народжених (осіб)	кількість померлих (осіб)
2019-20	13,4	-275	-4	-271	236	507
2021-25	13,1	-414	54	-468	621	1089
2026-30	12,7	-180	136	-316	653	969
2031-35	12,6	-28	195	-223	695	918
2036-40	12,5	90	254	-164	730	894
2041	12,6					

Перспективи розвитку міста визначаються виходячи з наявності і можливості використання територіальних ресурсів для сільбищного, господарського та громадського освоєння.

Проектом проведені розрахунки для населення визначеного перспективною чисельністю населення на строк реалізації пропозицій генерального плану (розрахунковий строк) з врахуванням містобудівної ємності території міста – **20 тис. осіб.**

2. ЖИТЛОВЕ БУДІВНИЦТВО

Обґрунтування обсягів житлового будівництва

Масштаби нової житлової забудови міста знаходяться в залежності від перспективної чисельності населення. Прогнозна чисельність населення виходячи з містобудівної ємності міста становитиме 20 тис., що на 6,6 тис. більше за існуючу кількість населення.

Ветхий житловий фонд складає 0,36 тис. м², або 6 квартири.

Новим будівництвом покривається потреба у житлі тих, хто стоїть на квартирному обліку при міськвиконкомі (94 сімей та одинаків).

Також в проекті передбачено будівництво соціального житла. Соціальна орієнтація бюджету України потребує розроблення пропозицій щодо мобілізації фінансових, матеріальних і енергетичних ресурсів з метою забезпечення соціальним житлом відповідної категорії громадян.

Житловий фонд соціального призначення формується органами місцевого самоврядування шляхом:

- будівництва нового житла;
- реконструкції існуючих житлових будинків, а також переобладнанням нежилых будинків у жилі та ін.

Генеральним планом в загальному обсязі нового багатоквартирного житлового фонду передбачається будівництво саме для таких соціально незахищених верств населення.

Виходячи з цього, проведені розрахунки обсягів нового житлового будівництва та визначений житловий фонд міста на розрахунковий період та весь строк реалізації генерального плану.

Багатоквартирна забудова.

У багатоквартирній забудові передбачається розселити родини, які перебувають в черзі на отримання житла, відселених з ветхого житлового фонду, частину нового населення, тих кого відселяють з житла що реконструюється (південна частина міста вздовж залізниці). Передбачається, що новий житловий фонд буде відповідати підвищеним стандартам – середній розмір нової квартири приймається у 70 м² загальної площі, нова житлова забезпеченість – 35 м² на особу.

Отже, обґрунтування нового багатоквартирного будівництва наступне:

- черга на житло – 6,6 тис. м²;
- розселені з ветхого житлового фонду – 0,4 тис. м²;
- відселені з житлового фонду що реконструюється – 5,5 тис. м²;
- частина нового населення – 32,2 тис. м².

Передбачається що задоволення в житлі для даних категорій населення відбудеться протягом розрахункового етапу генерального плану.

Під багатоквартирну забудову пропонується 8,94 га територій міста. При цьому, пропонується нову багатоквартирну забудову здійснити з урахуванням існуючої навколишньої забудови, формування архітектурних ансамблів.

Розміщення нової багатоквартирної забудови

Перелік площадок	Територія	Житловий фонд	Населення
	<i>га</i>	<i>тис. м² з. пл.</i>	<i>осіб</i>
По вул. Автоколонна	5,5	27,5	800
Вдovж проектної магістральної вулиці в північній частині міста	2	10	285
По вулиці Ніжинський Шлях	0,8	4	110
В центральній частині міста по вул. Вокзальна	0,64	3,2	90
Всього	8,94	44,7	1285

Садибна забудова

Привабливість проживання в садибній забудові є визначним чинником щодо здійснення даного типу будівництва. Обсяги нового садибного будівництва визначені для нового населення та для тих чие житло підлягає реконструкції під виробничі території (логістичний центр).

Нове садибне будівництво запропоновано вести на вільних територіях.

Всього, під розміщення садибної забудови, проектом пропонується близько 441,36 га., це біля 3542 земельних ділянок під садибне будівництво з присадибними ділянками для обслуговування будинку. Середній розмір ділянки приймався у 0,1 га, а середній розмір садибного будинку орієнтовно у 70 м² загальної площі. Обсяги нового садибного будівництва, в межах містобудівної ємності проектної території, складуть орієнтовно біля 247,0 тис. м² загальної площі.

Перелік площадок під розміщення нової садибної забудови наведено у таблиці нижче.

Площадки розміщення нової садибної забудови

Перелік площадок		Територія	Кількість ділянок	Житловий фонд	Населення
(нумерація відповідно до графічних матеріалів)		га	одиниць	тис. м ² з. пл.	осіб
I	Північна частина міста	38,60	310	21,7	620
II	Між вул. Мринський Шлях та вул. Троїцька	29,84	228	16,1	460
	крім того блокована забудова	0,86	17	1	30
III	На схід від вул. Троїцька та вул. Ніжинський Шлях	75,36	612	42,6	1230
IV	Західна частина міста до вул. Чернишевського та вул. Робоча	73,70	590	41,3	1180
V	Територія обмежена вул. Робоча та вул. Вокзальна	82,00	660	46,2	1320
VI	Східна частина міста між вул. Вокзальною та східною межею міста	67,00	535	37,4	1070
VII	територія міста на південь від залізниці	74,00	590	41,3	1180
Всього садибна		441,36	3542	247,60	7090

Крім того проектом передбачене виділення однієї площадки розміром 0,86 га під блоковану забудову, з розмірами ділянок 0,04 га., середнім розміром будинку 60 м².

Таким чином, на кінець розрахункового етапу передбачається, що садибний житловий фонд міста (в тому числі блокована забудова) складе 617,5 тис. м² загальної площі, а середня житлова забезпеченість у садибній забудові становитиме 34,5 м²/людину. Багатоквартирний житловий фонд становитиме 65,0 тис. м² з житловою забезпеченістю 30,9 м²/людину.

Житлова забезпеченість в цілому по місту на початок 2039 року складе близько 34,1 м²/людину.

Житловий фонд міста на початок 2039 року становитиме біля 682,5 тис. м² загальної площі. Співвідношення багатоквартирного і садибного фонду буде відповідати сучасному, де садибний житловий фонд буде переважати багатоквартирний.

Динаміка житлового фонду міста Носівка

Типи забудови	Існуючий стан			Нове житлове будівництво	Вибуття житловий фонд	Ветхий житловий фонд	Незаверше-не будівництво	Розрахунковий строк		
	Загальна площа	Кількість населення	Житлова забезпеченість					Загальна площа	Кількість населення	Житлова забезпеченість
	тис. м ²	тис. осіб	м ² /люд.					тис. м ²	тис. осіб	м ² /люд.
Багатоквартирна	22,7	1,1	20,6	44,7	3,8	0,36	1,8	65,0	2,1	30,9
Садібна	370,1	12,3	30,1	247,6	0,2			617,5	17,9	34,5
РАЗОМ	392,8	13,4	29,3	292,3	4,0	0,36	1,8	682,5	20,0	34,1

3. ГОСПОДАРСЬКИЙ КОМПЛЕКС

На розрахунковий строк проектом передбачається збільшення чисельності працюючих до 8 тис. осіб. Це становитиме 72 % від усього працездатного населення міста.

Основними галузями міста будуть – переробна промисловість (18,2% від загальної чисельності зайнятих), будівництво (13,6%), освіта (9,1%), оптова та роздрібна торгівля, транспорт та складське господарство (розвиток логістичних центрів), діяльність домашніх господарств (7,3%), галузі інженерного забезпечення міста, охорона здоров'я, послуги у сфері мистецтва, спорту та відпочинку.

Щодо рівня розвитку установ ринкової інфраструктури, зважаючи на досвід розвинутих країн світу, необхідне утворення установ обслуговування ринку, а саме:

- Банки (філіали національних, спільні, комерційні, ощадні) - інвестиційні, інноваційні, іпотечні, кореспондентські.
- Заклади фінансові, небанківські кредитно-фінансові інститути, до яких відносяться: страхові, трастові, інвестиційні, фінансові, брокерські компанії, а також різні фонди і асоціації: кредитні спілки, взаємні фонди грошового ринку.
- Фірми: рекламні, аудиторські, брокерські, венчурні, державні, дистриб'юторські, дочірні, інвестиційно-фінансові, імпортерські, консалтингові, лізингові, оптові, страхові, торгові, транспортні, холдингові.
- Маркетингові служби. Структурні елементи управління маркетингом.
- Центри інформаційного обслуговування.

На розрахунковий етап і надалі передбачається формування основних її елементів.

Одним із найважливіших з них є банки. У зв'язку із прогнозованою активізацією у місті промислових, інноваційних та агропромислових структур передбачається відкриття відділень деяких промислово-інноваційних та агропромислових банків.

Розвиватиметься система фінансової підтримки підприємництва, зокрема регіональні фонди підтримки підприємництва, за допомогою яких залучаються кошти міського бюджету, асоціацій, громадських організацій і підприємств на фінансування пріоритетних місцевих проектів. У цьому контексті важливим є прийняття у місті комплексної програми розвитку малого підприємництва.

Прогноз перспективного розвитку господарського комплексу міста виходить з аналізу ретроспективного та сучасного стану, тенденцій розвитку, перспективних можливостей і запропонованих архітектурно-планувальних рішень.

Узагальнюючи зазначені вище положення, основними пріоритетними напрямками подальшого економічного розвитку міста будуть: обробна

промисловість; будівництво, торгівля. Очікується ріст числа малих підприємств та чисельності зайнятих в них.

*Чисельність зайнятих у господарському комплексі міста Носівка
на розрахунковий строк*

Код КВЕД	Назви класифікаційних угруповань	Чисельність робітників	
		2039	%
A	Сільське господарство, лісове та рибне господарство	0,3	3,6
C	Переробна промисловість	1,5	18,2
D	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	0,4	4,5
E	Водопостачання, каналізація, поводження з відходами	0,4	4,5
F	Будівництво	1,1	13,6
G	Оптова та роздрібна торгівля, послуги з ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів	0,7	9,1
H	Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	0,7	9,1
I	Тимчасове розміщення і організація харчування	0,2	2,7
J	Інформація та телекомунікації	0,1	0,9
K	Фінансова і страхова діяльність	0,04	0,5
L	Операції з нерухомим майном	0,1	0,9
M	Професійна, наукова та технічна діяльність	0,4	4,5
N	Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	0,1	1,8
O	Державне управління і оборона, обов'язкове соціальне страхування	0,2	2,7
P	Освіта	0,7	9,1
Q	Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	0,2	2,7
R	Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	0,2	2,7
S	Надання інших видів послуг	0,1	0,9
T	Діяльність домашніх господарств	0,6	7,3
U	Діяльність екстериторіальних організацій і органів.	0,04	0,5
	Разом	8,0	100

Враховуючи вище викладені позиції щодо прогнозного розвитку господарського комплексу міста, використання трудових ресурсів в місті буде мати приблизно наступний вигляд:

Прогнозний розподіл трудових ресурсів

Показники	Розрахунковий строк	
	тис. осіб.	%
Чисельність наявного населення	20	100
Формування трудових ресурсів		
1. Чисельність населення у працездатному віці	11,0	55,0
2. Чисельність непрацюючих інвалідів та пенсіонерів у працездатному віці	0,02	0,1
3. Особи непрацездатного віку та підлітки, зайняті у господарчій діяльності	0,2	1,0
4. Трудові ресурси (п.1 – п.2 + п.3)	11,2	56,0
Зайнятість трудових ресурсів		
1. Зайняті в усіх сферах економічної діяльності, в т.ч.	8,0	40,0
2. Незайняті в усіх сферах економічної діяльності, які стоять на обліку в службі зайнятості (безробітні)	0,1	0,5
3. Незайняті в усіх сферах економічної діяльності	3,1	15,5

4. ПРОЕКТНА ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕРИТОРІЇ МІСТА

В результаті аналізу використання території м. Носівка перед авторами генерального плану постали завдання:

- Визначити напрямки подальшого територіального розвитку населеного пункту і проектну межу.
- Знайти рішення щодо планувальної організації території міста в нових межах.
- Створити містобудівні умови підйому господарського комплексу.
- Надати пропозиції з усунення планувальних недоліків існуючої організації території міста.
- Не порушити гармонію природних ландшафтів та історичного культурного середовища.

Передумовами для розвитку міста є:

- Носівка – адміністративний центр району та Носівської міської об'єднаної територіальної громади у складі 5 місцевих рад (18 населених пунктів) – відповідно існує необхідність підсилення такої ролі міста шляхом покращення транспортних комунікацій та додаткового розміщення об'єктів районного значення та об'єктів для обслуговування об'єднаної територіальної громади.
- Місто знаходиться на активних транспортних зв'язках: проходить двоколійна електрифікована залізнична лінія Київ-Ніжин-Бахмач-Конотоп, яка є ділянкою міжнародного транспортного коридору № 9; розташоване на перетині державних територіальних автодоріг Т-2513 (Козелець – Носівка), Т-2525 (М-02 – Носівка) та Т-2526 (Ніжин – Носівка – Кобижча – Бобровиця), підпадає в зону впливу державної міжнародної автодороги М-02. Ці фактори можуть сприяти будівництву логістичних комплексів. В затвердженій рішенням Чернігівської обласної ради у 2017 році схемі планування території Чернігівської області у місті Носівка намічено розвиток логістики.
- В місті наявні території, які можуть послугувати втіленню інноваційних містобудівних рішень.
- Природний ландшафт із мальовничою заплавою річки Носівочки в комплексі з історико-культурним потенціалом та комунікаційною мережею може стати передумовою започаткування туристсько-рекреаційного напрямку в господарському комплексі.

Проектні пропозиції генерального плану вирішують поставлені завдання та передбачають реалізацію передумов розвитку міста Носівка.

Розвиток населеного пункту намічено за рахунок освоєння внутрішніх територіальних резервів та додаткових земель, які доцільно включити в межу міста для розміщення нових промислових підприємств, логістичних комплексів, об'єктів інженерної інфраструктури, а також, придатних для житлового будівництва, які можуть органічно увійти в планувальну структуру міста.

Проектна архітектурно-планувальна організація території Носівки вдосконалює існуючу планувальну структуру та функціональне зонування, зокрема надає пропозиції щодо збільшення промислово-комунальної зони та створення більш розвинутої системи центрів громадського обслуговування.

Планувальна структура

Перш за все, запропоноване удосконалення структури вуличної мережі. Створений раціональний каркас магістральних вулиць міста, які можуть використовуватися для руху громадського транспорту і забезпечити зовнішні транспортні зв'язки та зв'язки масивів житлової забудови із промисловими зонами, які є основними місцями прикладання праці, із головними вузлами центру обслуговування, з місцями відпочинку. Важливим кроком стане завдяки розширенню мережі магістральних вулиць виведення транзитних і вантажних потоків автотранспорту з центральної частини міста. Це особливо актуально з урахуванням їх збільшення в перспективі.

В проектному каркасі вулиць до магістральних відносяться ряд існуючих вулиць: Центральна, Ніжинський шлях, Мринський шлях, Кобизький шлях, Вокзальна, Чернишевського, Робоча, Шевченко (із проектним продовженням), Полівка, Троїцька, яка переходить в проектне продовження – вулицю Магістральна-1, та проектні вулиці: Магістральна-2, Магістральна-3, Магістральна-4, Магістральна-5. Вулиці Магістральна-3 та Магістральна-5 з'єднуються новим шляхопроводом через залізницю.

В генплані передбачається будівництво нових магістралей та реконструкція і благоустрій існуючих.

Носівка має витягнуту у меридіональному напрямку конфігурацію; протяжність складає близько 15 км. Як і в існуючій планувальній структурі, в проектній залишаються три основні планувальні утворення, виокремлені головними магістральними вулицями та залізницею: 1-е – розташоване північніше вулиці Центральна, 2-е – між вулицею Центральна та залізницею, 3-є – південніше залізниці, кожне з яких, в свою чергу, поділене іншими магістральними вулицями, річкою, або групою виробничих підприємств на більш дрібні житлові утворення.

Визначений розвиток загальноміського центру громадського обслуговування..

За проектними рішеннями генерального плану він розвиватиметься як вузлова система різних рівнів. Головний вузол загальноміського центру розташований по вулиці Центральній, між першим та другим планувальними утвореннями і є композиційним ядром планувальної системи міста в цілому. Масштабною для такого міста як Носівка є мало- та середньоповерхова забудова.

Створена розширена екологічна мережа міста вздовж річки Носівочки.

Основні пішохідні зв'язки проходитимуть між центрами обслуговування у системі ландшафтно-рекреаційної зони міста.

Функціональне зонування

В проектній архітектурно-планувальній організації території наявні функціональні зони – сельбищна, промислово-комунальна, зовнішнього транспорту та ландшафтно-рекреаційна – вдосконалюються та набувають свого розвитку.

Сельбищна зона – зона розміщення житлової забудови, центрів громадського культурно-побутового обслуговування, об'єктів освіти та охорони

здоров'я, парків, скверів та житлових вулиць – розширюється на проектний період за рахунок територій під садибну житлову забудову, інтенсивний розвиток громадської інфраструктури, мережі житлових вулиць. Проектну систему парків, враховуючи значні масштаби її розширення, віднесено до ландшафтно-рекреаційної зони.

Для надання економічних показників з освоєння під житлову забудову територію міста поділено на 7 частин («площадок розміщення» – умовна назва в таблиці пояснювальної записки), в яких намічені ділянки нової житлової забудови, виходячи з містобудівної ємності проектної території міста.

В першій (I) частині, що знаходиться північніше проектної вулиці Магістральна 1, визначено декілька кварталів та вибірково розташованих ділянок проектної садибної забудови загальною площею орієнтовно 38,6 га.

В другій (II) частині, що знаходиться між вул. Мринський Шлях та вул. Троїцька південніше проектної вулиці Магістральна 1, визначено декілька кварталів та вибірково розташованих ділянок проектної садибної забудови загальною площею орієнтовно 29,84 га.

В III (східніше вул. Мринський Шлях та вул. Ніжинський Шлях) – орієнтовно 75,36 га.

В IV (західна частина міста до вулиць Вокзальна, Чернишевського та Робоча) – орієнтовно 73,70 га.

В V (територія обмежена вул. Робоча та вул. Вокзальна) – орієнтовно 82,00 га.

В VI (між залізницею, вул. Вокзальною та вул. Ніжинський Шлях до східної проектної межі міста) – 67,00 га.

В VII (територія міста на південь від залізниці) – орієнтовно 74,00 га.

Загалом, виходячи з містобудівної ємності проектної території міста, в генеральному плані пропонується під розміщення садибної забудови орієнтовно 441,36 га.

Проектом передбачене виділення території площею 0,86 га під блоковану забудову, з невеликими садибними ділянками розміром до 0,04 га, яка може бути використана для запровадження молодіжного соціального проекту.

Крім цього, генеральним планом запропоновано також територію по вул. Польова, північніше вул. Попудренка, для розміщення садибної забудови соціального характеру – для створення будинків сімейного виховання дітей.

Сельбищна зона також збільшується за рахунок декількох проектних ділянок під розміщення багатоквартирної житлової забудови (біля 9 га).

В аналітичній частині генерального плану підкреслювалося нераціональне існуюче використання міської території, значний відсоток земель сільськогосподарського призначення в межі міста. За рішеннями генерального плану більшу частину цих земель планується використати для розвитку територій житлової та громадської забудови і озелених територій загального користування.

Загальноміський центр громадського обслуговування, як вже відмічалось, набуває подальшого розвитку як вузлова система різних рівнів. Головний вузол практично сформований, але його домінуючу планувальну та обслуговуючу роль можна додатково підсилити шляхом вибіркового розташування закладів обслуговування.

Головний вузол загальноміського центру розташований дуже вдало у самому фокусі функціональних навантажень та доступності для населення – по вулиці Центральній, із незначним розповсюдженням вздовж вулиць Суворова, Свято-Троїцька, Вокзальна.

Проектні рішення намічають створення додаткових вузлів загальноміського центру громадського обслуговування в північній та в південній частинах міста.

На півночі нові об'єкти обслуговування концентруються на виході проектної вулиці Магістральна-1 до вулиці Мринський шлях (північний вузол центру). Тут пропонується розмістити кінотеатр, торговельний центр, біоветерарій, ярмарковий комплекс, офісні приміщення, заклади громадського харчування. Північний центр обслуговування прилягає до обширної паркової зони. Враховуючи збіг таких містобудівних умов, як активні транспортні зв'язки (існуюча та проектна магістральні вулиці: Мринський шлях, Магістральна-1) та привабливі природні умови, поблизу центра запропоновано розташування готельного комплексу котеджного типу. Південніше проектної вулиці Магістральна-1, в підцентрі житлового утворення пропонується розмістити виставкові зали, галереї, комунікаційний центр для мешканців прилеглих кварталів (комунікаційні центри пропонується створювати в кожному житловому утворенні, або, хоча б, у кожному планувальному), дитячий навчально-виховний комплекс в парковій зоні. По вулиці Троїцька намічено 17 га для містечка дитячо-юнацького дозвілля.

У другому планувальному утворенні, між вулицею Центральна та залізницею, намічено декілька вузлів загальноміського центру громадського обслуговування. Зокрема, планується розвиток центру між вулицями Кобизький шлях та Гагаріна (в районі реабілітаційного центру); розташування другого центру – в районі школи по вулиці Вокзальній: будівництво дитячого оздоровчого центру, плавального басейну, культових споруд; третього (із підцентрами) – між вулицями Чернишевського, Робоча, Вокзальна та залізницею: культурно-розважального центру, спортивних споруд, зокрема, стадіону по вул. Хмельницького, магазинів, кафе, перукарень та інше.

За залізницею, у південному планувальному утворенні, новий вузол загальноміського центру громадського обслуговування (із підцентрами) намічено сформувати в районі колишнього міжшкільного навчально-виробничого комбінату. До складу центру увійдуть як існуючі заклади громадського обслуговування, дитячі навчальні заклади, культові споруди, так і проектні торговельні заклади, заклади громадського харчування, побутового обслуговування.

Для проектної чисельності населення 20 тис. осіб, визначеної з урахуванням містобудівної ємності території в проектній межі міста, намічено розташування дитячих навчальних закладів: школи, навчально-виховного комплексу та п'яти дитячих дошкільних закладів (за територією – близько 7 га).

В генеральному плані Носівки, яка є центром об'єднаної територіальної громади та районної системи розселення, намічено ще ряд важливих рішень з розвитку мережі громадського обслуговування. Закладено створення закладу професійної та фахової передвищої освіти. Науково-виробничому підприємству «ПРЕС» такі спеціалісти потрібні вже сьогодні, з урахуванням розширення

промислової зони – у подальшому вони будуть потрібні і для інших підприємств.

По вулиці Троїцька, як згадувалося вище, намічено створення містечка дитячо-юнацького дозвілля – Дитячо-юнацького центру національного відродження, в якому буде територія і для спортивних споруд, і спортивно-розважальних, для парку екстремальних видів спорту, мотузкового парку, для приміщень дитячої наукової діяльності, для занять мистецтвом, для розвитку комунікативних здібностей молодого покоління. Це має бути унікальний об'єкт, і розробка проектних рішень бажана на основі конкурсу на кращу ідею та проектну пропозицію.

Для дітей з особливими потребами необхідно створити реабілітаційний центр з територією для утримання невеликої кількості тварин (1-2 коней 1-2 вівці для гіпотерапії та інших терапевтичних технік).

Для людей старшого покоління на базі досвіду інших міст України пропонується створити Інститут третього віку.

В генеральному плані пропонується започаткувати туристсько-рекреаційний напрям в господарському комплексі. Цей новий напрям має розвиватися на базі цінної історико-культурної спадщини (розділ Історична довідка), яка сьогодні є ще недостатньо дослідженою. А також, важливою його складовою, родзинкою стане унікальна система парків Носівки.

Ландшафтно-рекреаційна зона

Автори прагнули створити безперервну систему озелених територій та інших відкритих просторів, яка поєднує міські території існуючих та запроєктованих парків, скверів, бульварів, лукопаркові території із заміськими, у тому числі, об'єктами природно-заповідного фонду, і формує комплексну зелену зону, яка органічно увійде і збагатить сполучну територію регіонального значення «Носівсько-Супійська» екомережі Чернігівської області, з'єднається із ключовою територією екомережі «Кобижчанська», розташованою на північний захід поблизу Носівки. Головною прикрасою сполучної території «Носівсько-Супійська» є звивиста річка Носівочка.

Промислово-комунальна функціональна зона в проектній межі Носівки значно зростає. До неї входять ділянки існуючих підприємств, у числі яких: ТОВ «Чернігівська будівельна кераміка», Науково-виробничий комерційний центр «ПРЕС», ТОВ «Кондитерська фабрика «Десна», ТОВ «Формстіль», філія «Носівський райавтодор», Носівське районне міжгосподарське кооперативне об'єднання «Райагробуд», ТОВ «Носівське хлібоприймальне підприємство», сільськогосподарські підприємства, склади, бази, електропідстанції, котельні та інші об'єкти.

В затвердженій рішенні Чернігівської обласної ради у 2017 році схемі планування території Чернігівської області місто Носівка відмічено як центр спаду розвитку промисловості і намічено для покращення ситуації розвитку логістики на базі міжнародного транспортного коридору № 9. Через Носівку проходить ділянка цього коридору – двоколійна електрифікована залізнична лінія Київ-Ніжин-Бахмач-Конотоп.

Генеральним планом передбачені території для розвитку промислово-комунальної функціональної зони: для розміщення логістичних комплексів, промислових підприємств V класу санітарної класифікації (не виключено і IV класу, залежно від розташування), підприємства з виробництва торфгранул, сонячної електростанції, сміттесортувальної станції, інших інженерних та комунально-складських споруд. Це орієнтовно 200 га, та під логістичні комплекси біля 160 га. Об'єкти дорожнього сервісу плануються, переважно, вздовж державних територіальних автодоріг.

В проектну межу міста увійдуть прилеглі до існуючої межі міські кладовища. Усі діючі кладовища, крім нового (знаходиться біля залізниці по вул. Грушевського), за рішеннями генерального плану повинні бути закриті, і їх 300-метрові санітарно-захисні зони, в які потрапляє житлова забудова, зменшені після завершення кладбищенського періоду до 50 м. В 300-метрову санітарно-захисну зону нового кладовища не потрапляє житлова забудова. Воно передбачено до незначного розширення (0,75 га). В проекті врахована також відведена ділянка для другого кладовища (4,86 га). Під'їзд до нього здійснюватиметься вулицею Ніжинський шлях та проектною вулицею, вісь якої має виходити на проектну церкву біля кладовища. Орієнтовно площа існуючих кладовищ в існуючій межі складає 18 га, існуючих в проектній межі – 24 га, всього в проектній межі – 29,5 га.

Розподіл території в проектних межах міста Носівка наведено в таблиці нижче.

Проектний розподіл території міста

Території	Проектний стан	
	Площа, га	%
Житлової забудови, всього, у тому числі:	1794,22	49,7
– садибної забудови	1767,90	49,0
– багатоквартирної забудови	26,32	0,7
Громадської забудови, всього, у тому числі:	134,67	3,7
– дитячих навчальних закладів	26,21	0,7
– інших закладів обслуговування (адміністративно-ділових, торговельних, побутового обслуговування тощо)	108,46	3,0
Підприємств промислового, комунально- складського, інженерного призначення, логістичних комплексів	423,34	11,7
Кладовища	29,53	0,8
Транспортної інфраструктури, всього, у тому числі:	442,22	12,3
– вулично-дорожньої мережі	385,22	10,7
– зовнішнього транспорту	57,0	1,6

Ландшафтно-рекреаційної та озелененої, всього, у тому числі:	650,35	18,0
– зелених насаджень загального користування	328,8	9,1
– лукопарків	109,55	3,0
– інших зелених насаджень	204,5	5,7
– закладів відпочинку та оздоровчих	5,93	0,2
– пляжів	1,57	0,04
Водних поверхонь	44,6	1,2
Сільськогосподарських угідь	31,0	0,9
Інші території	57,37	1,6
Всього в проектних межах м. Носівка	3607,30	100,0

Важливо використати повною мірою, в той же час дбайливо, не порушуючи принципи сталого розвитку територій, наявні переваги. Генеральний план намічає розвиток промислової зони, логістичних комплексів, що дозволить організувати нові робочі місця, надає пропозиції зі створення комфортного середовища для проживання мешканців міста та людей, які тільки планують оселитися тут (наприклад, знайти роботу на нових підприємствах міста), та створити містобудівними засобами нові можливості для наповнення бюджету міста, що дасть поштовх для соціально-економічних перетворень.

Додаткові коментарі щодо окремих іноваційних пропозицій з використання території

З огляду на останні світові містобудівні, економічні та екологічні тенденції, авторами проекту пропонується орієнтація генерального плану на вектор сталого розвитку. Цей вектор націлений на створення міцного суспільства, підтримку громадських ініціатив та відповідальностей, що покликані взяти на себе ініціацію, розробку та супровід креативних необхідних місту проектів, тим самим піднімаючи та враховуючи найактуальніші запити сьогодення, що постають безпосередньо перед жителями міста, тим самим полегшуючи роботу органів влади (ефективна демократія). Створення комунікаційних центрів сприятиме спілкуванню мешканців. Головні результати такої діяльності: укріплення економіки міста, забезпечення стійкої екологічної складової, як стандарту сучасного міста, розвиток нової культурно-соціальної взаємодії та громадської свідомості містян. Усі ці фактори, підкріплені проектними пропозиціями, покликані підняти місто Носівку на інший рівень розвитку, покращити рівень життя та зменшити відтік жителів до великих міст, залучити інвесторів.

Стосовно нераціонального існуючого використання міської території, високого відсотку розораних земель в межі міста. За рішеннями генерального плану значну їх частину планується використати для створення парків.

Місто знаходиться в низині і має потенційно хороший водний ресурс, однак розорювання земель у великих масштабах значно знижує водність річки Носівочки. Деревина здатні повертати 75 % з усієї поглинутої води у повітря за

рахунок транспірації (випаровування) та стоку води в ґрунтові води. Температурні та вологісні показники засаджених деревною рослинністю територій значно кращі зайнятих сільськогосподарськими угіддями, розораними землями. Пропонується здійснення стратегії ревайлдингу (rewilding) – введення в структуру міста серед паркових зон, зокрема лукопарків, фрагментів дикої природи, що сприятимуть оздоровленню навколишнього середовища, наповненню водойм, збільшенню природного різноманіття, що, в результаті, сприятиме оздоровленню населення.

Парки – чудове середовище для веломаршрутів. Мальовничими берегами Носівочки, проектними лукопарками можна розробити цікаві маршрути з відвіданням міських та навколишніх пам'яток археології. В Носівці пропонується розвиток велотуризму, будівництво тренувальної велобази. Це буде декларацією здорового способу життя та естетичного дозвілля, а також сприятиме вихованню молоді, збереженню історичної пам'яті.

Для широкого кола громадян пропонується в міських центрах та підцентрах обслуговування організувати пункти прокату велосипедів, враховуючи протяжність міста, а інколи, необхідність велосипедних зв'язків в межах об'єднаної територіальної громади.

В межах запроєктованої унікальної паркової мережі Носівки пропонується закладення екологічного пермакультурного парку з міськими декоративними городами (community gardens), мальовничими краєвидами, декоративними зеленими насадженнями (в північній частині міста, неподалік від запропонованого на базі колишніх теплиць біовегетарію). (*пермакультура – стійка система господарювання та дизайну замкнутого циклу, що базується на використанні наявних природних ресурсів та є максимально дружньою для довкілля, дозволяє стало поєднувати господарську, екологічну та соціальну сфери). Даний парк покликаний згуртувати суспільство навколо спільного корисного доквіллю та людям проекту і створити образ міста, замість поля, вирішити питання з надлишковим водовикористанням традиційними поливами городів, та забезпечити учасників власною продукцією без надлишків. Біовегетарій, як сучасний різновид теплиці, що потребує мінімум опалення та включає в себе комплекс дегідратії (сушильна машина, що дозволяє виготовляти цукати, сухофрукти, сухі трав'яні суміші з зібраної у пермакультурному парку сировини, при участі місцевих жителів (у тому числі, власників городів, с/г угідь, що потрапляють до складу парку. Його може бути використано і для вирощування розсади декоративних культур для благоустрою міста та району.

В генеральному плані є пропозиція із запровадження соціального проекту для молодих сімей: виділена територія під блокувану житлову забудову на земельних ділянках 0,2-0,4 га у північній частині міста, що дозволить молодим людям мати доступне житло без надлишку землі і зацікавить їх залишитися у Носівці. Поруч знаходиться парк, дитячий навчально-виховний комплекс, комунікаційний центр, інші заклади обслуговування.

Комунікаційні центри пропонується створювати у кожному житловому утворенні, вони призначені для вільного спілкування людей будь-якого віку чи статусу, проведення дозвілля у будь-який сезон, засідань чи зібрань у цілях формування нових громадських ініціатив. На базі таких центрів, зокрема, може

розвиватися відновлення народних промислів чи ужитково-прикладного мистецтва, формування різнопланових секцій за інтересами.

Інноваційний характер має пропозиція влаштувати в комплексі зі сміттесортувальною станцією полігон для органічного компостування, запровадити інформаційний центр, що вестиме діяльність у сфері екологічної просвіти із використанням досвіду ГО МУСІ, всеукраїнської організації з сортування сміття з великим досвідом спілкування та інформування населення. Не виключено розглянути додатковий напрям – видобуток біогазу у місцевих масштабах.

5. СИСТЕМА ГРОМАДСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ

Розрахунок необхідної місткості установ та підприємств обслуговування виконаний на період розрахункового етапу до 2039 року для міста Носівка та зони його впливу відповідно до ДБН Б.2.2-12:2019 .

Чисельність населення м. Носівка на розрахунковий період прийнята у 20,0 тис. осіб. У зоні впливу міста знаходиться Носівський район (що включає в себе також територію Носівської міської об'єднаної територіальної громади). На розрахунковий період населення району становитиме 15,0 тис. осіб без урахування населення міста.

Нижче в таблиці наводиться розрахунок необхідної місткості установ та підприємств обслуговування на розрахунковий строк.

Установи і підприємства обслуговування	Одиниця виміру	Норма на 1 тис. осіб		Потреба		Загальна потреба	Наявність придатних установ	Необхідне нове будівництво
		міста	зона впливу (район)	міста	зона впливу (район)			
Дитячі дошкільні заклади	місце	60% дітей 1-2 роки, 100% діти 3-6(7) років		950		950	251	699
Загальноосвітні школи I – III ступенів	місце	100% дітей 6-15 років, 80-90% діти 16-18 років		2600		2600	2120	480
Міжшкільні навчально виробничі комбінати	місце	8 % від загальної кількості школярів	80 на 1000 школярів	208	130	338	-	338
Будинок школярів	місце		2		30	30	615	-
Школа мистецтв	місце		0,3		4,5	5	-	5
Спеціалізовані заклади позашкільної освіти	місце	15,3% від загальної кількості школярів		40		40	865	-
Будинки інтернати для людей похилого віку	місце		6-8		90	90	-	90
Будинки-інтернати для дорослих і дітей з інвалідністю	місце		3,0		45	45	-	45
Психоневрологічні інтернати	місце		3,0		45	45	-	45

Установи і підприємства обслуговування	Одиниця виміру	Норма на 1 тис. осіб		Потреба		Загальна потреба	Наявність придатних установ	Необхідне нове будівництво
Станції екстреної мед. допомоги	автомобіль	0,1	0,1	2	1,5	3		
Центр зайнятості населення базового рівня	відвідувач	0,13-0,15		3		3	20	-
Приміщення для фізкультурно-оздоровчих занять у житловому квар талі	м ²	70		1400		1400	-	1400
Спортивні зали загального користування, включаючи приміщення реабілітаційного призначення	м ² підлоги	80	6-10	1600	90	1690	1044	646
Басейни криті й відкриті	м ² дзеркала води	40	3-5	800	50	850	-	850
Приміщення реабілітаційного призначення	м ² підлоги	15		300		300	250	50
Стадіон	га		0,1		1,5	1,5	3,327	-
Універсальна зала	місць	15		300		300	322	-
Виставкова зала	м ²	10		200		200	-	200
Клубні установи та центри дозвілля, будинки	місць відвідування	155	20-30	3100	300	3400	100	3300

Установи і підприємства обслуговування	Одиниця виміру	Норма на 1 тис. осіб		Потреба		Загальна потреба	Наявність придатних установ	Необхідне нове будівництво
культури								
Музей	м ²		2,0		30	30	-	30
Бібліотеки	тис. од./чит. місць	4,5/4	0,5-0,1	90/80	2/-	92/80	117,5/40	-/40
Магазини, усього	м ² торгової площі	237	5	4740	75	4815	4800	15
Ринкові комплекси	м ² торгової площі	20		400		400	460	-
Підприємства харчування	місць	37	1,5	740	22	762	640	122
Майстерні побутового обслуговування	робочих місць	6,5	1-3	130	20	150	8	142
Виробничі підприємства централізованого виконання замовлень	робочих місць	4		80		80	37	43
Відділення і філії банківських установ	оп. місце	1 оп. місце на 1-2 тис. осіб		10		10	12	-
Відділення зв'язку	об'єкт	0,16		3		3	1	2
Опорний пункт охорони порядку	м ²	30		600		600	1од	-
Міські суди	роб. місце	1 на 30 тис.		1		1	3	-
Юридичні консультації	роб. місце	1 на 10 тис.		2		2	3	-
Нотаріальна контора	роб. місце	1 на 30 тис.		1		1	8	-

Установи і підприємства обслуговування	Одиниця виміру	Норма на 1 тис. осіб		Потреба		Загальна потреба	Наявність придатних установ	Необхідне нове будівництво
Готелі	місьць	4,8		96		96	-	96
Громадські вбиральні	прилад	1		20		20	6	14
Бюро похоронного обслуговування	об'єкт	1 на 50 тис.		1		1	3	-
Кладовище традиційного поховання	га	0,24-0,35		4,8		4,8	5,366	-

Для задоволення потреб мешканців міста у закладах і підприємствах обслуговування на розрахунковий етап генеральним планом пропонується наступне.

Установи і підприємства обслуговування	Одиниця виміру	Необхідне нове будівництво	Місця розміщення
Дитячі дошкільні заклади	місць	600	Будівництво п'яти нових ДНЗ по 120 місць
Загальноосвітні школи I – III ступенів	місць	1500	Завершення будівництва існуючої школи на 900 місць, будівництво нової на 600 місць
Навчально – виховний комплекс	місць	350	100 місць в ДНЗ та 250 місць в початковій школі
Міжшкільні навчально виробничі комбінати	місць	340	Будівництво нового «Містечка дитячо-юнацького дозвілля» яке включає в себе міжшкільний НВК, школу мистецтв, заклади позашкільної освіти, спортивні споруди. Ємність всього – 500 дітей одночасного перебування.
Школа мистецтв	місць	200	Західна частина міста, в районі вул. Героїв Чорнобиля
Будинки інтернати для людей похилого віку	місць	90	Будівництво даних закладів біля північно-східної межі міста
Будинки-інтернати для дорослих і дітей з інвалідністю	місць	45	
Психоневрологічні інтернати	місць	45	
Станції екстреної мед. допомоги	автомобіль	1	В місцях, поза межами населеного пункту, з сприятливими екологічними умовами
Станції екстреної мед. допомоги	автомобіль	1	На території існуючого закладу охорони здоров'я
Приміщення для фізкультурно-оздоровчих занять у житловому кварталі	м ²	1400	Будівництво нових спортивних комплексів в житлових кварталах міста
Спортивні зали загального користування, включаючи приміщення реабілітаційного призначення	м ² підлоги	646	
Басейни криті й відкриті	м ² дзеркала води	850	Будівництво нового басейну біля недобудованої школи
Приміщення реабілітаційного призначення	м ² підлоги	50	В нових громадських центрах міста
Стадіон	га		В комплексі нових спортивних закладів міста
Виставкова зала	м ²	200	Будівництво клубу, комунікаційного центру та виставкової зали, галерей біля нового навчально-виробничого комплексу
Клубні установи та центри дозвілля, будинок культури	місць відвідування	3300	

Установи і підприємства обслуговування	Одиниця виміру	Необхідне нове будівництво	Місця розміщення
Музей	м ²	30	На території містечка юнацько-дитячого дозвілля
Підприємства харчування	місць	122	В нових громадських центрах міста
Майстерні побутового обслуговування	робочих місць	142	Будівництво нового будинку побуту по вул. Мринський шлях
Виробничі підприємства централізованого виконання замовлень	робочих місць	43	В нових комунальних територіях міста
Відділення зв'язку	об'єкт	2	В нових громадських центрах міста
Готелі	місць	96	по вул Магістральна та готель в центральній частині міста по вул. Вокзальна
Громадські вбиральні	прилад	14	В нових громадських центрах

Отже, новим генеральним планом запропоновані наступні основні заклади громадського обслуговування:

- Будівництво закладу професійної та фахової перед вищої освіти на 400 студентів. Розташовується на півночі міста вздовж вул. Мринський Шлях.
- Новий ярмарковий комплекс з торговельним центром по вул Мринський Шлях
- Кінотеатр по вул. Магістральна
- Будинок побуту по вул. Магістральна
- Готельний комплекс котеджного типу по вул Магістральна, готель в центральній частині міста по вул. Вокзальна.
- Будівництво школи мистецтв в східній частині міста в районі вул. Героїв Чорнобиля.
- Будівництво будинку – інтернату для людей похилого віку та реабілітаційного центру для дітей с особливими потребами біля північно-східної межі міста.
- Будівництво клубу, комунікаційного центру та виставкової зали, галерей біля нового навчально-виробничого комплексу
- Містечко юнацько-дитячого дозвілля в західній частині міста включатиме в себе міжшкільний навчально-виробничий комбінат, різноманітні заклади позашкільної освіти, спортивні споруди, музей.
- Будівництво вздовж західної межі, паралельно вул. Кобизький Шлях нового громадсько-торгового центру та спортивного комплексу.
- Будівництво літнього кінотеатру між вул. Успенська та вул. Вокзальна.
- Влаштування поряд з недобудованою школою будівлі басейну та дитячого оздоровчого закладу денного перебування.
- Будівництво в районі вул. Чернишевського в масиві нової садибної забудови «Інституту третього віку».
- Будівництво на півдні міста біля вул. Вокзальна культурно розважального центру та спортивного комплексу.
- Будівництво в південній частині міста за залізницею клубних установ, закладів харчування, торговельних центрів.
- Влаштування території автошколи на північному заході міста.

6. ПРОТИПОЖЕЖНІ ЗАХОДИ

На даний час в місті існує пожежне депо в центрі міста яке має 2 машини. Дане депо не витримує радіусів обслуговування

Враховуючи зазначене, а також відповідно таблиці 15.1 та 15.12. «ДБН Б.2.2-12:2019» для міста з населенням до 20 тисяч чоловік норматив становить: 1 машина на 4 тисяч мешканців; радіус обслуговування становить 3,0 км. та один спец автомобіль (автодрабину та автопідйомник). Загальна потреба на розрахунковий строк становитиме 6 одиниць спецтранспорту. Також враховуючи радіуси доступності в місті проектом передбачене будівництво двох пожежних депо в районі заводу «Победіт» та на півдні міста в районі розв'язки. На проектний період в місті буде функціонувати 6 пожежних автомобілів.

На даний час зовнішнє пожежогасіння м. Носівка здійснюється з кільцевої водопровідної мережі міста з пожежних гідрантів.

Також на території м. Носівка розташовані ємності для зберігання води на пожежогасіння:

- водонапірна башта ємністю 300 м^3 , що розташована біля існуючої свердловини по вул. Суворова;
- два резервуари чистої води ємністю 100 м^3 кожен, що розташовані на території школи, за адресою вул. Вокзальна 115, (для зовнішнього пожежогасіння);

На території промислових підприємств, що мають власні джерела водопостачання, розташовані ємності для зберігання запасу води на пожежогасіння:

- два пожежних резервуари ємністю 300 м^3 кожен, що розташовані на території колишнього цукрового заводу (зараз ПДП «Елеватор»);
- два пожежних резервуари ємністю 250 м^3 кожен та, водонапірна башта, що розташовані на території загальною площею 6,749га, вул. Київської, 9 в межах с. Носівка. Для зовнішнього пожежогасіння даного підприємства облаштований пірс для забори води пожежними машинами з відкритої водойми.

Пожежогасіння цих об'єктів здійснюється власними пожежними постами чи загонами з використанням власних джерел водопостачання та ємностей для зберігання води на пожежогасіння.

Кількість одночасних пожеж для м.Носівка прийнято згідно ДБН В.2.5-74:2013; табл 3, в залежності від чисельності населення (20,0тис.чоловік) та поверховості (9 поверхів) складає:

- для першої зони (17,928 тис. чоловік) -2 пожежі
- для другої зони - (2, 072 тис. чоловік) -1 пожежу

Згідно ДБН В.2.5-74:2013; табл. 4 витрати води на одну пожежу становлять:

- для першої зони — $15 \text{ л/сек. (} 54 \text{ м}^3/\text{год.)}$
- для другої зони - $10 \text{ л/сек. (} 36 \text{ м}^3/\text{год.)}$

Тривалість гасіння пожежі – 3 год.

Витрати на зовнішнє пожежогасіння складуть:

- для першої зони — $Q_{\text{пож. зон.}} = 54 \times 2 \times 3 = 324 \text{ м}^3$
- для другої зони — $Q_{\text{пож. зон.}} = 36 \times 1 \times 3 = 108 \text{ м}^3$

Згідно ДБН В.2.5-64 п.6.2.11; п.6.2.12; табл. 5 при об'єднаній системі централізованого та протипожежного водопостачання для населеного пункту розрахункова кількість одночасних пожеж на підприємствах виробничого комплексу та складських приміщень приймається залежно від площі, яку вони займають: при площі до 150 га включно-1 пожежа. Витрати води на зовнішнє пожежогасіння промислових підприємств складуть 20,0 л/сек.

Витрати на зовнішнє пожежогасіння промислових підприємств складуть:

- для першої зони -- $Q_{\text{пож. зоан. підпр.}} = 20 \times 3,6 \times 1 \times 3 = 216 \text{ м}^3$

- для другої зони -- $Q_{\text{пож. зоан. підпр.}} = 20 \times 3,6 \times 1 \times 3 = 216 \text{ м}^3$

Згідно ДБН Б.2.2-2018 п. 11.1.5; п. 11.1.6 зовнішнє пожежогасіння АЗС здійснюється з пожежних ємностей, що розташовані на території АЗС, або не менш ніж від 2-х пожежних гідрантів. Пожежні гідранти повинні бути розташовані на відстані не ближче 35 м від резервуарів палива. В разі наземного розташування резервуарів палива, у розрахунку місткості резервуарів необхідно враховувати витрати води на його охолодження в кількості 15 л/сек протягом 1-єї години (54 м³/год.).

Витрати води на охолодження резервуарів палива (за потребою) складуть:

- для першої зони - $Q_{\text{рез. пал.}} = 15 \times 3,6 \times 1 = 54 \text{ м}^3$

Витрати на внутрішнє пожежогасіння будинку культури (500 місць) згідно ДБН В.2.2-16-2008 п.14.34 складають 5 л/сек. (2 струмені по 2,5 л/сек.) (18 м³/год.) Тривалість гасіння пожежі – 3 год.

- для першої зони — $Q_{\text{пож. вн.}} = 18 \times 3 = 54 \text{ м}^3$

Витрати на внутрішнє пожежогасіння паркінгу згідно ДБН В.2.5-64-2012 табл. 4 складають 10 л/сек. (2 струмені по 5 л/сек.) (36 м³/год.) Тривалість гасіння пожежі – 3 год.

- для першої зони — $Q_{\text{пож. вн.}} = 36 \times 3 = 108 \text{ м}^3$

Витрати на автоматичне пожежогасіння паркінгу, що не отоплюється. прийняті по ДСТУ ЕМ 12-74-5:2016 том 3 табл. А1 та складають 17,0 л/сек.

- для першої зони — $Q_{\text{пож. вн.}} = 17 \times 3,6 \times 1,5 = 91,80 \text{ м}^3$

Тривалість гасіння зовнішньої та внутрішньої пожежі, згідно ДБН В.2.5-74-64 п. 6.2.13 та ДБН В.2.5-64 табл. 6 прийнята 3 години. Максимальна тривалість гасіння пожежі в системі автоматичного пожежогасіння, згідно ДСТУ ЕМ 12-845-2016 прийнята 1,5 години.

Загальні витрати води на пожежогасіння для першої зони (ділянки забудови I-VI) складуть:

$$Q_{\text{пож}} = 324 + 216 + 108 + 91,8 + 54 = 793,80 \text{ м}^3$$

в т.ч.:

- на зовнішнє пожежогасіння населеного пункту – 342,0 м³;
- на зовнішнє пожежогасіння промислових підприємств – 216,0 м³;
- на внутрішнє пожежогасіння паркінгу – 108 м³.
- на автоматичне пожежогасіння паркінгу – 91,80 м³.
- на охолодження резервуарів палива - 54 м³ (за потребою).

Загальні витрати води на пожежогасіння для першої зони (ділянка забудови VII) складуть:

$$Q_{\text{пож}} = 108 + 216 + 54 = 368 \text{ м}^3$$

в т.ч.:

- на зовнішнє пожежогасіння населеного пункту—108,0м³;
- на зовнішнє пожежогасіння промислових підприємств –216,0м³;
- на внутрішнє пожежогасіння промислових підприємств – 54м³.

Протипожежний запас води передбачається зберігати в резервуарах чистої води, що передбачається розташувати на нових ділянках водопровідних споруд першої та другої зон.

Ємність резервуарів чистої води складається з :

- 3-х максимально-годинних витрат води на господарчо-питні потреби м³; (Q_{хоз-пит.})
- 3-х годинних витрат води на зовнішнє пожежогасіння житлової частини міста; (Q_{пож. зовн})
- 3-х годинних витрат води на зовнішнє пожежогасіння промислових підприємств; (Q_{пож підпр.})
- 3-х годинних витрат води на внутрішнє пожежогасіння; (Q_{пож внутр.})
- 1,5-х годинних витрат води на автоматичне пожежогасіння паркінгу; (Q_{пож автом.})
- Регулюючого об'єму, що складає 20% від максимально-добових витрат води (Q_{рег. об.})
- Запасу води на промивку фільтрів, що складає 7% від максимально-добових витрат води (Q_{пром.. філ.})

Ємність резервуарів чистої води для першої зони на розрахунковий етап складе для центральної та північної частини міста (ділянки забудови I-VI) :

$$Q_{\text{хоз-пит.}} = (5304,0 : 24 \times 3 = 663,0 \text{ м}^3);$$

$$Q_{\text{пож. зовн.}} = (15 \times 2 \times 3,60 \times 3 = 324 \text{ м}^3);$$

$$Q_{\text{пож підпр.}} = (20 \times 3,60 \times 1 \times 3 = 216 \text{ м}^3);$$

$$Q_{\text{пож внутр.}} = 10 \times 3,60 \times 2 \times 3 = 108 \text{ м}^3);$$

$$Q_{\text{пож автом.}} = (17 \times 3,60 \times 2 \times 1,5 = 91,80 \text{ м}^3);$$

$$Q_{\text{рег. об.}} = (1060,80 \text{ м}^3);$$

$$Q_{\text{пром.. філ.}} = (371,28 \text{ м}^3);$$

$$W_{\text{рчв. розр.}} = 663,0 + 324 + 216 + 108,0 + 54 + 91,80 + 1060,80 + 371,28 = 2888,88 \text{ м}^3.$$

Ємність існуючої водонапірної башти складає 300м³.

$$W_{\text{рчв. розр.}} = 2888,88 - 300 = 2588,88 \text{ м}^3$$

Ємність існуючої водонапірної башти недостатня для зберігання необхідних витрат води на пожежогасіння на розрахунковий етап. Для першої зони водопостачання проектом передбачається будівництво 2-х резервуарів чистої води ємністю 1500 м³ та 1000 м³. Резервуари передбачено розташувати на новому майданчику водопровідних споруд I-ої зони.

Ємність резервуарів може бути зменшена за рахунок забезпечення витрат води на зовнішнє та внутрішнє пожежогасіння промислових підприємств з власних джерел та пожежних резервуарів.

Ємність резервуарів чистої води може бути скоригована на подальших стадіях проектування після уточнення вихідних даних.

Ємність резервуарів чистої води для другої зони (територія на південь від залізниці (ділянки забудови VII) на розрахунковий етап складе:

$$Q_{\text{хоз-пит.}} = 640 : 24 \times 3 = 80,0 \text{ м}^3;$$

$$Q_{\text{пож. зовн.}} = 10 \times 1 \times 3,60 \times 3 = 108 \text{ м}^3;$$

$$Q_{\text{пож зовн. підпр.}} = 20 \times 3,60 \times 1 \times 3 = 216 \text{ м}^3;$$

$$Q_{\text{пож внутр. пром. підпр.}} = 5,0 \times 2 \times 3,6 \times 3 = 108 \text{ м}^3);$$

$$Q_{\text{рег. об.}} = 128,0 \text{ м}^3;$$

$$Q_{\text{пром. фил.}} = 44,80 \text{ м}^3;$$

$$W_{\text{рчв. розр.}} = 80 + 108 + 216 + 108 + 128 + 44,80 = 684,80 \text{ м}^3.$$

На території другої зони водопостачання відсутні ємності для зберігання необхідних витрат води на пожежогасіння для житлової забудови.

На розрахунковий етап для другої зони водопостачання на новому майданчику водопровідних споруд проектом передбачається будівництво 2-х резервуарів чистої води ємністю 350 м^3 кожен.

На даний час, зовнішнє та внутрішнє пожежогасіння існуючих промислових підприємств, що розташовані в мікрорайоні VII, здійснюється з пожежних резервуарів, що розташовані на їх територіях. Ємність резервуарів, згідно розроблених для них ДПТ, достатня для забезпечення витрат води на пожежогасіння.

В зв'язку з тим, що підприємства, що розташовані на даній території мають на своїх ділянках протипожежні резервуари, а галузеве призначення промислових підприємств, площа для яких зарезервовані на проектний період, не визначена, витрати води на протипожежні потреби та відповідно ємність резервуарів для майданчику водопровідних споруд для другої зони південь від залізниці (мікрорайон VII) може бути скоригована на подальших стадіях проектування.

Проектом передбачення кільцювання мереж водопроводу і встановлення на неї пожежних гідрантів, згідно ДБН В.2.5-74:2013 п.12.16.

Водопровідна мережа, що прокладається по вулицях, повинна бути діаметром не менш 110мм. Пожежні гідранти слід розташовувати вздовж автомобільних доріг на відстані не більш 2,5м від краю проїзної частини, але не ближче 5,0м від стін будинків на відстані 100-150 м один від одного. На стінах будинків, опорах зовнішнього освітлення в місці розміщення пожежних гідрантів слід передбачати покажчики (об'ємні зі світильником або плоскі зі застосуванням світло відбивного покриття).

Для зовнішнього пожежогасіння каналізаційних очисних споруд планується будівництво мережі технічного водопроводу з відбором води з вторинних відстійників. До відстійників передбачено під'їзд для пожежних машин та розворотний майданчик площею 12x12м. Мережа протипожежного водопроводу - кільцева, низького тиску з встановленням пожежних гідрантів згідно ДБН В.2.5-74:2013 п.12.16.

Згідно ДБН 2.2-12:2018 п.15.3.9, п.15.3.10; п.15.3.11 на території садової забудови на період відсутності централізованого водопостачання, слід встановлювати пожежні щити (стенди). Пожежні щити (стенди) встановлюються на території об'єкта з розрахунку один щит (стенд) на 5000 м^2 .

В комплект засобів пожежогасіння, які розташовуються на щитах (стендах), слід включати: вогнегасники - 3 шт.; ящик с піском - 1 шт.; покривало із негорючого теплоізоляційного матеріалу чи войлоку розміром 2 м x 2 м - 1 шт.; крюки - 3 шт.; лопати - 2 шт.; ломи - 2 шт.; сокири - 2 шт.

Об'єкти, що будуються, відповідно до п. 1.1.1 ДБН А.3.1-5:2009, повинні бути забезпечені водопроводом в тому числі протипожежним з улаштуванням поблизу пожежного гідранту.

Водопровідні колодязі, що розташовані на садибних ділянках, можуть бути використані як резерв в разі надзвичайних ситуацій та для гасіння присадибних ділянок.

Крім гасіння пожежі з кільцевої водопровідної мережі міста передбачено безводопровідне протипожежне водопостачання з відкритих природних водойм.

На березі ставка та р Носовичка передбачено будівництво 3-х пірсів для забору води пожежними та поливальними машинами (див. креслення ЗВК-1).

Для зручності забору води пожежними машинами і подачі її до місця пожежі, ділянки необхідно обладнати під'їзною дорогою і розворотним майданчиком 12x12 м, пірсам. З метою забезпечення швидкого забору води в зимовий час улаштовують близько пірсів незамерзаючі ополонки, для чого в лід вморожують дерев'яні бочки, які заповнюють утеплювачем. При необхідності використання знімають верхню кришку, забирають утеплювач, вибивають нижнє днище бочки та устанавлюють пожежну машину для забору води.

В випадках, коли влаштування пірсу неможливо, облаштовують береговий колодязь обсягом не менш 5,0 м³. Забір води зі ставка здійснюється через оголовки з рибозахисною сіткою. Глибина закладення труби, що підводить воду до колодязя, повинна бути нижче рівня промерзання ґрунту не менш чим на 0,20м, і нижче поверхні льоду у водоймі не менш чим на 0,5м. Діаметр прийомної труби повинен бути не менш 200мм, а її кінець розташовують вище дна водойми не менш, чим на 0,5м і з боку водойми закривають металевую сіткою.

Витрати водо на зовнішнє та внутрішнє пожежогасіння

таблиця № 9

№ п/п	Найменування	I зона водопостачання мікрорайони: I; II;IV; V; VI.					II зона водопостачання мікрорайон: VII.					примітка
		Кількість населення, тис. чоловік	Кількість одночасних пожеж	Витрати на 1-ну пожежу л/сек	Час гасіння, год	Витрати води на пожежо гасіння, м ³	Кількість населення, чоловік	Кількість одночасних пожеж	Витрати на 1-ну пожежу л/сек	Час гасіння, год	Витрати води на пожежо гасіння, м ³	
I	Зовнішнє пожежогасіння.											
1	Зовнішнє пожежогасіння міста	17,928	2	15	3	324	2,072	1	10	3	108	ДБН В.2.5-74:2013 табл. 3
2	Зовнішнє пожежогасіння промислових підприємств		1	20	3	216		1	20	3	216	ДБН В.2.5-64:2012 табл. 5
	Всього на зовнішнє пожежогасіння:			35		540			30		324	
	Внутрішнє пожежогасіння											
1	Внутрішнє пожежогасіння громадських будинків		2 струмини	2,5	3	54	—	—	—	—	—	ДБН В.2.2-16:2005; п. 14.34
2.	Внутрішнє пожежогасіння промислових підприємств		2 струмини	5,0	3	108		2 струмини	5,0	3	108	ДБН В.2.5-64:2012 табл. 4
3.	Автоматичне пожежогасіння			17	1,5	91,80						ДСТУ ЕМ 12-74:5-2016
	Всього на внутрішнє пожежогасіння:			32		253,80			10		108	
	Всього на пожежогасіння:					793,80					432	

7. КЛАДОВИЩА

В сучасних межах та безпосередньо біля м. Носівки розташовані 12 кладовищ традиційного поховання, загальною площею 24,4 га.

Характеристика кладовищ м. Носівка наводиться в таблиці нижче.

Кладовища традиційного поховання м. Носівка

Кладовища (адреса)	Площа, га (за відводом)	Статус (діюче чи закрите)	Частка заповнення, (%) для діючих кладовищ
1. вул. Казарський шлях	1,9578	діюче	95
2. вул. Пилипа Орлика	1,3788	закрите	100
3. вул. Кармелюка	4,02	діюче	70
4. вул. Володимирська	1,3267	діюче	50
5. пров. 2-й Троїцький	0,7866	діюче	99
6. вул. Центральна	4,016	діюче	98
7. вул. Мринський шлях	1,2226	діюче	95
8. вул. Полівка	1,4802	діюче	95
9. вул. Грушевського	4,02	діюче	30
10. вул. Спаська	2,33	діюче	85
11. вул. Коцюбинського	0,6076	діюче	100
12. вул. Гагаріна	1,2545	діюче	98
ЗАГАЛОМ	24,4008		

Усі діючі кладовища, крім нового (знаходиться біля залізниці по вул. Грушевського), за рішеннями генерального плану повинні бути закриті, і їх 300-метрові санітарно-захисні зони, в які потрапляє житлова забудова, зменшені після завершення кладбищенського періоду до 50 м. В 300-метрову санітарно-захисну зону нового кладовища не потрапляє житлова забудова. Воно передбачено до незначного розширення (0,75 га). В проєкті врахована також відведена ділянка для другого кладовища (4,86 га).

Орієнтовно площа кладовищ в проєктній межі складе 29,5 га.

Рекомендовано разом із рішенням органів місцевого самоврядування про припинення нових захоронень розглядати можливість скорочення СЗЗ до 50 м від окремих ділянок кладовищ, для яких завершений кладовищний період, і які можна вважати закритими, з оформленням відповідного висновку (п.3.12 ДСанПіН 2.2.2.028-99; п.п.5.7-5.9 ДСП 173-96).

III. ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА

Існуючий стан

I. Зовнішній транспорт

Зовнішні зв'язки міста обслуговує транспортний комплекс, інфраструктура якого складається зі споруд та обладнання зовнішнього транспорту (залізничного та автомобільного) та мережі зовнішніх транспортних артерій.

Автомобільні дороги та автомобільний транспорт

Місто Носівка – центр Носівського району Чернігівської області, розташоване на перетині державних територіальних автомобільних доріг Т–2513 (Козелець – Носівка), Т–2525 (М-02 – Носівка) та Т–2526 (Ніжин – Носівка – Кобижча – Бобровиця). Через місто проходить районна автодорога місцевого значення С 251414 (Носівка – цукровий завод). Також до міста підходять обласні автодороги місцевого значення О 251401 (Носівка – Держанівка – а/д М-02), О 251406 (Носівка – Лосинівка – Велика Дорога) та О 251410 (Носівка – Шлях Ілліча – Ясна Зірка).

Нижче у таблиці приведена технічна характеристика автодоріг, які обслуговують місто.

Технічна характеристика автомобільних доріг

Найменування доріг	Технічна категорія	Кількість смуг руху	Ширина проїзної частини, м	Тип покриття	Протяжність, км	Інтенсивність руху, авто/добу
Державні автодороги						
(Т-25-13) Козелець – Козари – Носівка	IV	2	6	асфальтобетон	0,5	1590
(Т-25-25) М-02 – Носівка	IV	2	7	асфальтобетон	4,8	1411
(Т-25-26) Ніжин – Бобровиця – Н.Басань	III	2	9	асфальтобетон	3,7	1032
	IV	2	6	чорне шосе	2,0	
Обласні автодороги						
(О 251401) Носівка – Держанівка – а/д М-02	IV	2	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.
(О 251406) Носівка – Лосинівка – Велика Дорога	IV	2	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.
(О 251410) Носівка – Яблунівка – Ясна Зірка	IV	2	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.
Районні автодороги						
(С 251414) Носівка – цукровий завод	IV	2	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.

Зовнішні пасажироперевезення виконуються автобусами та мікроавтобусами (громадські, приватні). Автобусними маршрутами місто зв'язане з Києвом та Черніговом, районними центрами та селами Чернігівської області.

Автостанція в місті відсутня, відправлення автобусів здійснюється із залізничної станції.

Залізничний транспорт

В північній частині міста, по напрямку з південного-сходу на північний-захід, пролягає електрифікована залізнична лінія Дарниця – Ніжин.

Станція Носівка – проміжна станція 4 класу Південно-Західної залізниці, розміщується в північній частині міста на залізничній лінії Дарниця – Ніжин між зупиночними пунктами Космічна та Дослідна.

Вокзал має 2 основні та 4 допоміжні колії. На самій станції знаходяться вантажні пакгаузи та розвантажувальна рампа.

На станції зупиняються електропоїзди, зокрема підвищеного комфорту, поїзди далекого сполучення на станції не зупиняються.

У межах міста на перетині залізничних колій з вуличною мережею функціонує переїзд на перегоні Носівка – Ніжин (741 км + 559 м) – регульований, без чергового.

Космічна – зупинний пункт Ніжинського напрямку Південно-Західної залізниці, розміщений між станціями Кобижчі (4 км) та Носівка (5 км). Розташована поблизу села Наумівка Бобровицького району Чернігівської області.

Дослідна – зупинний пункт Ніжинського напрямку Південно-Західної залізниці, розташований між станцією Носівка (8 км) та зупинним пунктом Володькова Дівиця (6 км). Розташований поблизу села Дослідне.

Розміри руху поїздів за добу за напрямками:

- пасажирських – 24 пари;
- приміських – 15 пар;
- вантажних – 14 пар.

Прилеглі перегони: Кобижча – Носівка та Носівка – Ніжин.

Вид тяги – електрична змінного струму, кількість – 2.

Обсяги пасажирських перевезень за 2018 рік наведено у таблиці нижче:

Станція/зупиночний пункт	Відправлено, тис. пасажирів		
	Усього	У тому числі сполучення	
		місцеве	приміське
Носівка	205,01	66,93	138,08
Дослідна	1,8	0	1,8
Володькова Дівиця	16,79	0	16,79

Об'єм вантажних перевезень за 2018 рік становить:

- відправлення – 115,26 тис. т;
- прибуття – 17,96 тис. т.

На місцях загального користування за 2018 рік вивантажено 9,73 тис. т добрив, що перевантажувались на автотранспорт.

Висновки:

На сьогодні основними транспортними проблемами міста є:

- незадовільний стан автомобільних доріг загального користування місцевого значення;
- необхідність покращення умов безпеки руху транспорту і пішоходів на вулицях, через які пролягають автомобільні дороги;
- необхідність відведення транзитних транспортних потоків з центральної частини міста;
- необхідність будівництва автостанції приміського (місцевого) значення;
- необхідність відкриття нових міжміських маршрутів.

Разом із реконструкцією існуючих автомобільних доріг необхідне проведення значних обсягів робіт з будівництва нових ділянок автомобільних шляхів.

II. Магістральна вулична мережа та міський транспорт

Магістральна вулична мережа

Сучасна протяжність вуличної мережі міста становить 231,9 км. Протяжність магістральної мережі міста – 11,58 км. Щільність магістральної мережі – 0,38 км/км² (цей показник значно менший за нормативний). Надмірно низька щільність вулично-дорожньої мережі, характеризується значною довжиною пішохідних підходів, що приводить до великих витрат часу на пересування.

Основними магістральними вулицями міста є:

- вул. Мринський Шлях – ширина проїзної частини – 7 м;
- вул. Ніжинський Шлях – ширина проїзної частини – 7 м;
- вул. Кобизький Шлях – ширина проїзної частини – 7 м;
- вул. Центральна – ширина проїзної частини – 7-8 м.

Міський транспорт

Внутрішньо-міські пасажироперевезення здійснюються автобусами та мікроавтобусами. Довжина автобусної мережі міста по осі вулиць становить 30,4 км, щільність – 0,98км/км², що менше за нормативні вимоги (1,5 – 2,5 км/км²).

Технічна характеристика міських автобусних маршрутів

Номер маршруту	Найменування маршруту	Довжина, км	Швидкість, км/год	Кількість рухомого складу, що працюють на маршруті, одиниць
№ 1	Вул. Героїв Чорнобиля – Вокзал (з центру)	8	50	1
№ 2	Вокзал – завод «Побідит»	10	50	3
№ 2-а	Райлікарня – Вокзал	5,2	50	3
№ 3	Ніжинський шлях – Вокзал	7,2	50	2
	РАЗОМ	30,4		9

Автобусні маршрути проходять по вулицях: Мринський Шлях, Кобизький Шлях, Ніжинський шлях, Центральна, Чернишевського, Робоча. Вокзальна, Привокзальна, Автоколонна, Троїцька, Козацька.

На маршрутах працює автотранспорт ТОВ “ АТП-1208”, яке розташоване по вул. Мринський Шлях.

Легковий транспорт

Загальний рівень автомобілізації в місті орієнтовно складає 240 одиниць автотранспорту на 1000 мешканців, приватних автомобілів (виходячи з розрахунку 1 автомобіль на сім'ю з 5 осіб) – 200 легкових автомобілів на 1000 мешканців.

Зберігання автомобілів здійснюється на присадибних ділянках мешканців садибної забудови. Місця для зберігання автомобілів мешканців багатоповерхової забудови відсутні.

Технічне обслуговування автомобілів, в межах міста, здійснює 2 СТО та 6 АЗС:

- СТО та шиномонтаж ПП “Жигун”, вул. Вокзальна, 109;
- СТО та шиномонтаж ПП “Гарант”, вул. Вокзальна, 284-В;
- АЗС (бензин) “Авіас”, вул. Вокзальна, 25;
- АЗС (бензин, газ) “Тат Нафта”, вул. Коцюбинського, 1;
- АЗС (газ-пропан), вул. Центральна, 115;
- АЗС (газ-пропан) ФОП Литвиненко Р.В., вул. Мринський Шлях, 28-А;
- АЗС (газ-метан), вул. Іржавецький Шлях
- АЗС (газ-пропан), ТОВ “Харківрегіонгаз”, вул. Польова, 2.

Висновки:

- потрібне удосконалення маршрутної мережі автобусів;
- незадовільний технічний стан вулично-дорожньої мережі, що призводить до зниження швидкості руху транспортного потоку та передчасному зносу рухомого складу;
- відсутність альтернативних ділянок магістральних вулиць.

Проектні пропозиції

I. Зовнішній транспорт

Автомобільні дороги та автомобільний транспорт

Очікуване збільшення вантажних і пасажирських транспортних потоків потребує удосконалення та розбудови автомобільної мережі зовнішніх доріг, які безпосередньо обслуговують м. Носівка.

З метою забезпечення швидкісного руху на зовнішніх дорогах, виносу суто транзитних транспортних потоків за межі міста, розвантаження магістральних вулиць, поліпшення екологічного стану міста проект передбачає:

- розширення проїзної частини доріг, що підходять до міста до 8,0 м;
- благоустрій дорожньої мережі приміської зони;
- розширення мережі приміських, міжміських автобусних маршрутів, оновлення рухомого складу.

Для покращення обслуговування пасажирів намічено будівництво автостанції по вул. Привокзальна.

Залізничний транспорт

Розвиток залізничного вузла міста намічено з врахуванням розвитку залізничного транспорту України. На розрахунковий строк залізничний вузол має забезпечити надійне функціонування промислового комплексу як міста, так і зони впливу, а також пропуск залізничних транзитних вантажних та пасажирських потоків.

II. Магістральна вулична мережа та міський транспорт

Магістральна вулична мережа

Передбачені проектом основні заходи по удосконаленню та розвитку магістральної мережі міста спрямовані на покращення у цілому транспортної інфраструктури міста, вирішення існуючих транспортних проблем.

Протяжність вулиць на проектних період – 311,76 км. Протяжність магістральної мережі – 52,18 км. Щільність магістральної мережі – 1,5 км/км².

Структура магістральної мережі міста прийнята відповідно до архітектурно-планувального рішення. Основні магістральні вулиці міста: Мринський Шлях, Полівка, Троїцька, Центральна, Кобизький Шлях, Шевченка, Чернишевського, Вокзальна, Робоча, Ніжинський Шлях, Кармелюка, Автоколонна, Київська, Привокзальна, Світанкова та декілька проектних вулиць вздовж східної межі міста.

Очікувану пропускну спроможність, надійність функціонування транспортної системи міста, необхідні швидкості руху транспорту забезпечить мережа магістральних вулиць на 4 смуги руху.

Залежно від функціонального призначення закладені наступні параметри реконструкції існуючих вулиць та будівництва нових:

1. ширина магістральних вулиць – у червоних лініях 30 м, проїзна частина 7,5 - 8 м;

2. ширина житлових вулиць – у червоних лініях – 20 м, проїзної частини 6 м.

У зв'язку зі збільшенням автотранспорту у місті, однією із пропозицій, щодо розвитку магістральних вулиць, є встановлення світлофорного об'єкту на перехресті вулиць Центральна, Вокзальна та Суворова. Також, для покращення організації дорожнього руху в місті є встановлення нових дорожніх знаків, які будуть відповідати ДСТУ.

Для покращення зв'язку північної та південної частин міста, проектом передбачається будівництво розв'язки в двох рівнях та мостового переходу через залізницю в східній частині міста. Також проектом пропонується будівництво кільцевої розв'язки в одному рівні на перетині проектних магістральних вулиць на сході міста. До того ж, на перетині вуличної мережі міста з р. Носівочка, необхідно будівництво 2-х мостових переходів.

Для забезпечення безпеки руху та підвищення рівня комфорту населення створена мережа пішохідних і прогулянкових шляхів, що прокладаються по території як єдина система, для організації зручних зв'язків між установами обслуговування та місцями відпочинку.

Загальні обсяги робіт з будівництва та реконструкції магістральних вулиць, мостів та транспортних розв'язок приведені в таблиці нижче.

№ п/п	Найменування	Одиниці виміру	Кількість
----------	--------------	-------------------	-----------

1.	Будівництво магістральних вулиць	км	40,59
2.	Реконструкція житлових вулиць з підвищенням їх категорії до магістральних	км	29,4
3.	Будівництво житлових вулиць	км	39,27
4.	Будівництво транспортної розв'язки в 2-х рівнях	шт.	1
5.	Будівництво транспортної розв'язки в 1-ому рівні	шт.	1
6.	Будівництво мостів	шт.	3

Розміщення намічених проектом об'єктів показано на “Схемі вулично-дорожньої мережі, міського та зовнішнього транспорту”.

Міський транспорт

Розвиток магістральної вуличної мережі і підвищення її пропускнуої спроможності сприятиме розвитку і покращенню роботи міського пасажирського транспорту.

Основним видом громадського пасажирського транспорту в освоєнні пасажирських перевезень і надалі залишиться автобус. Його розвиток передбачається за такими основними принципами:

- збереження пріоритету масових перевезень;
- охоплення автобусними сполученнями усіх територій нових житлових масивів і зв'язків з ними;

Розвиток автобусної мережі передбачається в районах нової житлової забудови та на її зв'язках з громадськими центрами, місцями прикладання праці та існуючою житловою забудовою.

Маршрути міського пасажирського транспорту проходитимуть по магістральним вулицям. В зв'язку з цим, маршрути, що проходили по вулицях: Козацькій та Невського мають бути ліквідовані на розрахунковий строк. Лінії руху міського пасажирського транспорту проходитимуть по вулицях: Мринський Шлях, Полівка, Троїцька, Центральна, Ніжинський Шлях, Кобизький Шлях, Шевченка, Чернишевського, Робоча, Вокзальна, Привокзальна, Київська, Автоколонна, Кармелюка та проектних вулицях, що проходять в північній частині та вздовж південно-східної межі міста.

Загальна довжина автобусних ліній по осі вулиць на розрахунковий строк становить 43,07 км. Щільність автобусної мережі становить 1,19 км/км².

Орієнтовна кількість рухомого складу, що працюватиме на автобусних маршрутах на розрахунковий строк складає 72 автобуси малої та середньої місткості, виходячи з довжини проектної мережі та нормативних інтервалів руху. Зберігання рухомого складу передбачається на території існуючих автотранспортних підприємств, що обслуговуватимуть маршрути.

Легковий транспорт

Окрім громадського транспорту, населення користуватиметься індивідуальними видами транспорту. Загальний рівень автомобілізації в місті прийнято на перспективу 320 автомобілів на 1000 мешканців. Розрахунок перспективного автомобільного парку міста виконаний на основі закладеного

рівня автомобілізації приватних автомобілів на розрахунковий строк – 280 автомобілів на 1000 мешканців.

Нижче, в таблиці, приведені орієнтовні прогностичні показники кількості легкового індивідуального транспорту за типами забудови.

За типом забудови	Населення, осіб		Кількість легкових індивідуальних автомобілів, од.	
	Існуючий стан	Розрахунковий строк	Існуючий стан	Розрахунковий строк
		13400	20000	2680
Багатоквартирна	1100	2100	220	588
Садибна	12300	17900	2460	5012

Індивідуальний автотранспорт мешканців міста передбачається повністю забезпечити місцями постійного зберігання.

Легкові автомобілі власників, що мешкають у садибній забудові, будуть зберігатися на території цих земельних ділянок.

Легкові автомобілі власників нової багатоповерхової забудови, передбачається зберігати в боксових гаражах та на відкритих автостоянках. Загальна потреба у місцях постійного зберігання легкових індивідуальних автомобілях становить 588 машино-місць.

Нижче, у таблиці, приведені кількість місць зберігання та відповідні площі під будівництво гаражів та автостоянок.

Перелік площадок	Чисельність населення, осіб	Кількість індивідуальних автомобілів, одиниць	Площа гаражів та автостоянок, га
<i>На розрахунковий строк</i>			
По вул. Автоколонна	800	224	0,56
Вздовж проектної магістральної вулиці в північній частині міста	285	80	0,2
По вулиці Ніжинський Шлях	110	31	0,08
В центральній частині міста по вул. Вокзальна	90	25	0,06
РАЗОМ	1285	360	0,9

Технічне обслуговування автотранспорту

На розрахунковий період для технічного обслуговування очікуваного легкового автотранспорту орієнтовно потрібно 4 СТО (середньою потужністю 5 постів). Існуюча потужність АЗС, що розташовані в місті, достатня (виходячи з розрахунку 800 автомобілів на одну паливороздавальну колонку).

Потрібна кількість постів станцій технічного обслуговування на розрахунковий строк, всього 20 постів, з них: додатково до існуючих – 10 постів, або 2 нові станції СТО (приймаючи середню потужність однієї СТО – 5 постів).

IV. ІНЖЕНЕРНЕ ОБЛАШТУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ

1. ВОДОПОСТАЧАННЯ

Характеристика існуючого стану системи водопостачання м. Носівка надана на підставі:

- звітних та анкетних даних наданих КП «Носівка-Комунальник»
- Генерального плану г. Носівка Чернігівської області, що був розроблений Українським державним інститутом проектування міст «Діпромісто» у 1991 р.
- «Детальний план території площею 76,5778 га, кадастровий № 7423810100; 01035; 0012, яка перебуває в користуванні ТОВ «Носівський цукровий завод» на підставі договору оренди для реконструкції Носівського цукрового заводу в частині будівництва комплексу сушіння, зберігання та перевалки зерна потужністю 100тис. тон в м. Носівка Чернігівської області», розробленого ФОП «Травка Віталій Андрійович» у 2017 році;
- «Детальний план земельної ділянки, площею 3,0033 га по вул. Вокзальна, 115, в м. Носівка Чернігівської області для будівництва котельні», розробленого ФОП Козир О.І. у 2016 році;
- «Детальний план території загальною площею 6,749 га, розташований по вул. Київської, 9 в межах с. Носівка Носівського району Чернігівської області, для здійснення реконструкції елеватора» розробленого ФОП «Травка Віталій Андрійович» у 2017 році.

Система водопостачання міста Носівка складається з 2-х окремих систем:

- комунального водопроводу (основний);
- локальних водопроводів (для деяких промислових підприємств).

Система комунального водопроводу

Послуги з централізованого водопостачання та водовідведення населення, громадських закладів та деяких промислових підприємств м. Носівка надає комунальне підприємство КП «Носівка-Комунальник».

Системою комунального водопроводу охоплено 80% населення міста. Система водопостачання міста об'єднана господарчо-питна та протипожежна.

Джерелом водопостачання є підземні води. Для господарчо-питного водопостачання використовується водоносний горизонт нижньокрейдових та сіноманських відкладів.

Водопровідне господарство КП «Носівка-Комунальник» має на балансі 4 артезіанські свердловини та водонапірну башту висотою 35 м та ємністю 300 м³. Три свердловин знаходяться у робочому стані, четверта, що розташована по провулку Кутузова, затомпонована.

Водопостачання міста здійснюється цілодобово.

В зв'язку з тим, що м. Носівка поділено залізничною колією на 2 частини, схема водопостачання двозонна.

1 зона- вода зі свердловин №№2212(1); 2003/11(3), за допомогою заглиблених насосів ЕЦВ та Saer, встановлених на свердловинах, подається в металевий резервуар водопровідної башти і звідти – в водопровідну мережу міста. Дана мережа обслуговує північну частину міста, що розташована ліворуч від залізничної колії.

2 зона- вода зі свердловини № 2003/43 подається безпосереднє водопровідну мережу міста Носівка. Дана мережа обслуговує частину міста, що розташована в південній частині міста праворуч від залізничної колії.

Всі свердловини обладнані насосними станціями підземного типу та обладнані лічильниками води (див. табл. ВК-1).

Таблиця ВК-1

Таблиця свердловин, що знаходяться на балансі КП «Носівка-Комунальник»

№	Найменування	Рік вводу в експлуатацію	Дебіт м ³ /год	Глибина м	обладнання		Технічний стан	примітка
					фільтр	насос		
1	Свердловина № 2212(1)	1975	65,00	365-425	Ø168 мм	ЕЦВ 10-65-110	Потребує заміни	В башту
2	Свердловина № 2003/11(3)	2004	22,50	452,2	Ø124 мм	ЕЦВ 8-40-120	Потребує заміни	В башту
3	Свердловина № 2003/43	2006	60,00	460,0	Ø127 мм	Saer NN151E /11+P-HP20/6	задовільний	В мережу
4	Свердловина № 2003/46	2007	28.00	460.0	Ø127 мм	ЕЦВ 8 40-110	затомпонована	В башту

Установлена виробнича потужність комунального водопроводу становить 2,40 тис. м³/добу. Ліміт водокористування – 2141,59 м³/добу.

Фактично піднято води 510,40 тис. м³/рік з них відпущено 1400,08 м³/середню добу. В тому числі:

- населенню – 966,65 м³/добу;
- бюджетним установам – 32,88 м³/добу;
- промисловим підприємствам – 39,45 м³/добу;
- витрати на технологічні потреби водопровідного господарства – 1,92 м³/добу;
- втрати при транспортуванні – 359,18 м³/добу;

За результатами лабораторних досліджень Носівської районної СЕС вода в системі централізованого водопостачання відповідає вимогам Державних санітарних норм та правил ГОСТу 2874-82* «Вода питна» та ДСТУ 7525:2014 «Вода питна. Вимоги та методи контролювання». По хімічному складу вода, що подається водопровідну мережу, гідрокарбонатно-хлорідно натрієва. Мінералізація – 421-438 мг/дм². Загальна твердість змінюються від 1,2-1,57 мг-

екв/дм². Води м'які, рН-7,0. Зміст мікрокомпонентів не перевищує допустимих значень. В бактеріологічному відношенні води добрі.

Радіційно-гігієнічна оцінка якості води відповідає НРБУ-97 та ДР-97 «Допустимі рівні вмісту радіонуклідів цезію 137 і стронцію-90 у продуктах харчування та питної води» від 19.08.1997року. в воді не виявлено.

Свердловини та майданчики водопровідних споруд забезпечені зонами санітарної охорони. Перший пояс зони санітарної охорони включає територію на відстані не менш ніж 50 м від кожної зі свердловин – при використанні недостатньо захищених (грунтових) вод (ДБН В.2.5-74:2013 п. 15.2.1.1)

Частина мешканців садибної забудови користується водою з шахтних колодязів.

На даний час недостатня увага приділяється утриманню та експлуатації криниць громадського користування, а саме: їх своєчасному очищенню та знезараженню.

Останнім часом спостерігається забруднення основного водоносного горизонту нітратами, що негативно впливає на якість питної води. В зв'язку з цим треба проводити комплекс робіт щодо вирішення цієї проблеми.

Водопровідна мережа міста в основному – кільцева. На неї встановлені водопровідні колодязі в котрих розташовуються відключаюча арматура та пожежні гідранти.

Загальна протяжність водопровідних мереж, що знаходяться на балансі КП «Носівка-Комунальник», становить 166,0км з них заміни потребують- 9,0 км.

Для зрошення зелених насаджень, поливання та миття вулиць використовується вода з централізованого водопроводу КП «Носівка-Комунальник »

Локальні системи водопроводу. На території міста розташовано 4-ри локальні системи водопроводу з власними майданчиками водопровідних споруд, а саме:

- Науково-виробничий комерційний центр «Прес» (2 свердловини та башта);
- ТОВ Кондитерська фабрика «Десна» (1 свердловина та башта);
- ТОВ «Чернігівська будівельна кераміка» (1 свердловина та башта);
- елеватор, розташований по вул. Київський, 9 (1 свердловина та башта); на даний час ФОП «Травка Віталій Андрійович» для цієї території розробив ДПТ, згідно якого для водопостачання використовується власна свердловина.

На даний час, цукровий завод припинили свою діяльність. Міською радою м. Носівка було прийнято рішення що до розташування на території цукрового заводу комплексу сушіння, зберігання та перевалки зерна потужністю 100,00тис тон. ФОП «Травка Віталій Андрійович» розробив ДПТ для даного об'єкту. Згідно ДПТ, водопостачання здійснюється з міського водопроводу в розмірі 26,625 м³/добу. В тому числі:

- на господарчо-питні потреби – 1,425 м³/добу;
- на полив – 25,20 м³/добу.

На березі ставка розташований пірс для забору води пожежними та поливальними машинами. Пірс обладнаний під'їзною дорогою та розворот ним майданчиком 12х12м.

Технічний водопровід. Технічний водопровід мав тільки цукровий завод. Джерелами технічного водопроводу були: підземні води (артезіанські свердловини) та поверхневі води (зі ставку). На даний час водозабір технічної води для нового комплексу сушіння, зберігання та перевалки зерна не використовується.

Науково-виробничий комерційний центр «Прес» (2 свердловини) , ТОВ «Чернігівська будівельна кераміка» (1 свердловина), ТОВ Кондитерська фабрика «Десна» (1 свердловина та міській водопровід); для технічних потреб, в зв'язку з малою кількістю , використовували воду з власних артезіанських свердловин.

Основними проблемами водопровідного господарства КП «Носівка-Комунальник» є:

- устаткування, насосне обладнання потребує оновлення з урахуванням сучасних енергозберігаючих технологій;
- незадовільний технічний стан мереж, та арматури що встановлена в колодязях, призводить до аварій та втрат води (до 25% від загального забору води).
- відсутність системи знезараження води.
- оглядові колодязі засмічені та в більшості випадках потребують повної заміни;
- відсутність централізованого водопостачання в частині районів садибної забудови міста.
- відсутність загально-будинкових приладів обліку споживання води в житлових будинках.
- нерациональне використання води питної якості на полив садибних ділянок, парків та миття доріг та тротуарів.

Проектні рішення

На території м. Носівка запроектована об'єднана система господарчо-питного та протипожежного водопроводу. Згідно ДБН В.2.5-74:2013 п. 8.4 при кількості населення 20,00 тис. чоловік, система централізованого водопостачання села відноситься до II категорії надійності. Відповідно примітці 3 п. 8,4 ДБН В.2.5-74:2013 , споруди або елементи протипожежних водопроводів населених пунктів та виробничих підприємств відносяться до об'єктів I категорії.

Схема водопостачання двозонна, кільцева.

Проектом прийнята 100% охоплення централізованою системою водопостачання житлової забудови та об'єктів соціально-побутового та громадського призначення, що розташовані на території м. Носівка.

Розрахункова потреба у воді для населення визначена відповідно з підвищеним рівнем благоустрою жилого фонду та перспективної чисельності населення – 20000 чоловік з них:

- у першій зоні – 17928 осіб (ділянки освоєння: I; II; III; IV; V; VI);
- у другій зоні – 2072 осіб (ділянка освоєння – VII).

Норми водоспоживання прийняті згідно ДБН Б.2.2-12:2018 «Планування та забудова територій» та ДБН В.2.5-74-2013 табл. 1 та п. 6.1.2 «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди»

Розрахункові максимально-добові витратив води на господарчо-питні потреби від населення визначаються за формулою:

$$Q_{\text{доб.мах}} = (q_{\text{ж}} \times N_{\text{ж}}) \times K_{\text{доб.мах}} \text{ де:}$$

$q_{\text{ж}}$ – середня норма водоспоживання л/добу на 1-го жителя (табл. 1 ДБН В.2.5-74-2013).

$N_{\text{ж}}$ – розрахункова чисельність жителів, які постійно проживають у даному населеному пункті;

$K_{\text{доб.мах}}$ - коефіцієнт добової нерівномірності (згідно ДБН В.2.5-74-2013 п. 6.1.2) в залежності від укладу життя населення, ступеню благоустрою будинків, зміни водоспоживання за сезонами року та днями тижня дорівнює 1,1-1,3.

Згідно ДБН В.2.5-74:2013 п. 6.1.1 табл. 1 примітка 3; 4 невраховані витрати прийняті 10%.

Загальні розрахункові максимально-добові витратив води на господарчо-питні потреби населення, закладів соціально-побутового та громадського призначення промислових підприємств та експлуатаційні витрати м. Носівка складуть:

$$Q_{\text{доб.мах}} = 7.26 \text{ тис. м}^3/\text{добу, з них:}$$

- для першої зони (ділянки освоєння I; II; III; IV V VI) – 6,472 тис. м³/добу
- для другої зони (ділянка освоєння VII) – 0,781 тис. м³/добу

Витрати води на полив удосконаленого покриття та зелених насаджень визначені відповідно ДБН В.2.5-64:2012 додаток А табл.А.2.

З централізованої водопровідної мережі міста здійснюється полив тільки проїздів та зелених насаджень на території шкіл, дитячих садків, спортивних майданчиків та медичних закладів. Полив передбачається через поливальні крани, що встановлені в нішах зовнішніх стін.

$$Q_{\text{доб.мах полив}} = 0,483 \text{ тис. м}^3/\text{добу}$$

Загальні витрати води разом з поливом складуть 7,743 тис. м³/добу, з них:

- для першої зони (ділянки освоєння I; II; III; IV; V; VI) – 6,955 тис. м³/добу
- для другої зони (ділянка освоєння VII) – 0,781 тис. м³/добу

Розрахункові витрати води для м. Носівка дивись в таблицях ВК-8; ВК-9; ВК-10.

Розрахункове максимально добове та річне споживання води питної якості на розрахунковий період для с. Носівка наведено в таблицях ВК-2, ВК-3, ВК-4.

Таблиця ВК-2

Загальне максимально добове та річне споживання води питної якості на розрахунковий період для м. Носівка.

№	Найменування	Добові витрати води тис.м ³ /добу		Річні витрати води Тис. м ³ /рік		Робочих днів на рік
		Середня доба	Максима- льна доба	Середня доба	Максима- льна доба	
1	Житлова забудова	4,50	5,40	1642,5	1971,00	365
2.	Заклади культурно- побутового та громадського призначення	0,309	0,386	96,099	120,046	311
	Промислові підприємства:	0,139	0,165	39,476	46,86	284
3.	Всього на господарчо- питні потреби:	4,948	5,951	1778,075	2137,906	
4.	Полив зелених насаджень, удосконаленого покриття території шкіл, дитячих садків, медичних закладів та спортивних споруд:	0,439	0,483	74,63	82,11	170
5.	Всього на господарчо- питні потреби разом з поливом:	5,387	6,434	1852,705	2220,016	
7.	На технологічні потреби водопровідного господарства	0,741	0,892	8,892	10,704	12
8.	Втрати при транспортуванні	0,346	0,417	126,29	152,205	365
9.	Загальні витрати води на потреби м. Носівка:	6,474	7,743	1987,887	2382,925	

Таблиця ВК-3

Загальне максимально добове та річне споживання води питної якості на розрахунковий період для північної та центральної частини міста Носівка (ділянки забудови I; II; III; IV; V; VI)

№	Найменування	Добові витрати води тис.м ³ /добу		Річні витрати води тис. м ³ /рік		Робочих днів на рік
		Середня доба	Максима- льна доба	Середня доба	Максима- льна доба	
1	Житлова забудова	4,03	4.84	1470,95	1766,60	365
2.	Заклади культурно- побутового та громадського призначення	0,309	0,386	96,099	120,046	311
	Промислові підприємства:	0,0.65	0,078	18,46	22,152	284
3.	Всього на господарчо- питні потреби:	4,404	5,304	1585,509	1908,798	
4.	Полив зелених насаджень, удосконаленого покриття території шкіл, дитячих садків, медичних закладів та спортивних споруд:	0,439	0,483	74,63	82,11	170
5.	Всього на господарчо- питні потреби разом з поливом:	4,843	5,787	1661,139	1990,908	
7.	На технологічні потреби водопровідного господарства	0,661	0,796	7,932	9,552	12
8.	Втрати при транспортуванні	0,309	0,372	112,785	135,78	365
9.	Загальні витрати води на потреби для ділянок збудови I; II; III; IV; V; VI) м. Носівка:	5,813	6,955	1781,856	2136,24	

Таблиця ВК-4

Загальне максимально добове та річне споживання води питної якості на розрахунковий період для території на південь від залізниці (ділянка забудови VII) м. Носівка

№	Найменування	Добові витрати води тис.м ³ /добу		Річні витрати води тис. м ³ /рік		Робочих днів на рік
		Середня доба	Максима- льна доба	Середня доба	Максима- льна доба	
1	Житлова забудова	0,461	0,553	168,265	201,845	365
	Промислові підприємства:	0,074	0,087	21,016	24,708	284
3.	Всього на господарчо-питні потреби:	0,535	0,64	189,281	226,553	
4.	Всього на господарчо-питні потреби разом з поливом:					
5.	На технологічні потреби водопровідного господарства	0,08	0,096	0,96	1,152	12
6.	Втрати при транспортуванні	0,038	0,045	13,87	16,425	365
7.	Всього на потреби КП «Носівка-Комунальник»	0,118	0,141	14,83	17,577	
8.	Загальні витрати води на потреби території на південь від залізниці (ділянка забудови VII) м. Носівка:	0,653	0,781	204,111	244,13	

Покриття розрахункової потреби у воді питної якості намічається з підземних джерел.

Потужність централізованого водопроводу 1600 м³/добу не забезпечить розрахункову потребу в воді питної якості.

Дефіцит питної води становить:

$$\Delta Q \text{ мах. доб.} = 7743 - 1600 = 6143,0 \text{ м}^3/\text{добу}$$

Існуюча система централізованого водопроводу не забезпечить покриття розрахункової потреби у воді питної якості м. Носівка в кількості 6,143 тис м³/добу.

Територія, яку на даний час займають водопровідні споруди, розташована в центральній частині міста і не може бути збільшена для розташування на ній додаткових свердловин, резервуарів чистої води, насосної станції другого підйому та установки для очищення та обеззараження води, що подається в водопровідну мережу міста, тому генеральним планом пропонується

будівництво 2 нових майданчиків водопровідних споруд: для першої та другої зон.

Майданчик водопровідних споруд для першої зони водопостачання, якій забезпечить I ; II; III; IV; V; VI ділянки забудови , передбачається розташувати в східній частині міста. Існуючі свердловини пропонується використовувати як резервні.

Майданчик водопровідних споруд для другої зони водопостачання, якій забезпечить VII ділянку забудови, передбачається розташувати в південно-західній частині міста. Існуючі свердловини пропонується використовувати як резервні.

Генеральним планом передбачається реконструкція існуючої системи водопостачання зі збільшенням продуктивності до установленної - 1600 м³/добу на розрахунковий етап.

Для забезпечення розрахункової потреби в воді питної якості необхідно провести роботи по оновленню запасів підземних вод для м. Носівка із залученням спеціалізованих закладів та організацій.

Полив зелених насаджень загального користування та доріг передбачається поливальними машинами з забором води зі ставка та річки. Для чого передбачено улаштування 3-х пірсів.

Поливання присадибних ділянок може здійснюватись з криниць, шахтних колодязів що розташовані на присадибних ділянках.

На території кладовищ передбачена система поливального водопроводу сезонної дії. На зиму воду з мережі поливального водопроводу необхідно спустити. В період відсутності централізованого водопостачання для полива на кладовищах необхідно передбачати трубчасті колодязі.

Для поливання зелених насаджень загального користування (парків, скверів) та миття вулиць та майданів пропонується шляхом створення локальних систем поливального водопроводу з місцевих поверхневих джерел і ґрунтових вод. Питання розробки локальних систем та доцільність застосування систем для автоматичного поливу вирішується на подальших стадіях проектування з залученням місцевих органів самоврядування та галузевих організацій, через техніко-економічні розрахунки і обґрунтування визначення джерел, на підставі технічних умов та інвестиційних пропозицій.

КП «Носівка-Комунальник» необхідно проводити активну роботу по встановленню засобів обліку води на ВНС, в громадських та житлових будинках.

Водопровідна мережа міста проектується закільцьованою. Прокладка мережі передбачається з труб поліетиленових ПЕ 100 SDR-17 ДСТУ Б.В.2.7 – 151:2008. Діаметр вуличної кільцевої водопровідної мережі повинен бути не менш 110 мм для можливості встановлення на неї пожежних гідрантів.

На вуличній водопровідній мережі встановлюються колодязі зі збірних залізобетонних елементів за ТПР 901-09-11-84 з установкою в них запірно-регулюючої арматури та пожежних гідрантів. На колодязях необхідно встановлювати люки з запірними пристроями. Пожежні гідранти встановлюються на водопровідній мережі міста через 100-150 м.

При будівництві водопровідних мереж та споруд необхідно запроваджувати новітні технології та сучасні матеріали труб.

ДЖЕРЕЛА ВОДОПОСТАЧАННЯ

Розрахункова потреба у воді м. Носівка на розрахунковий строк до 2039 р. складе:

Для першої зони – 6,955 тис. м³/добу;

Для другої зони – 0,781 тис.м³/добу

Покриття розрахункової потреби у воді питної якості намічається з підземних джерел.

Згідно матеріалів «Укргеолфонда» та «Довіднику о наявності ресурсів підземних вод» К. 1972 р, район м. Носівка розташований поблизу осевої частини Дніпровсько-Донецької впадини. Практичне значення для водопостачання має водоносний комплекс четвертинних відкладень, приурочений к піскам, середня потужність яких 25-30 м. На цей водоносний комплекс обладнані усі свердловини міста.

Господарсько-питне водопостачання м. Носівка передбачається централізованим комунальним водопроводом. Контроль за якістю та раціональним використанням питної води має забезпечити відповідний підрозділ КП «Носівка-Комунальник».

Установлена продуктивність централізованої системи водопостачання становить 800-2400 м³/добу, що не забезпечує розрахункову потребу міста у воді питної якості.

Дефіцит питної води становить:

Для першої зони:

$$\Delta Q_{\text{мах. доб.}} = 6955 - 1600 = 5355,0 \text{ м}^3/\text{добу}$$

Виходячи практики дебіту існуючих свердловин який становить 40-80 м³/добу, та часу роботи – 24 години/добу, необхідна кількість додаткових свердловин складе:

$$N = 5355,0 : 24 \times 60 = 3,72 \text{ од. (4 робочих та 1 резервна).}$$

Згідно ДБН В.2.5-74:2013 табл. 10, кількість резервних свердловин становить одну одиницю, (кількість робочих свердловин до 12 одиниць; категорія системи водопостачання – друга).

Для забезпечення потреб в воді питної якості I зони водопостачання м. Носівка генеральним планом передбачено реконструкцію існуючої системи водопостачання. В першу чергу потрібно довести до установленної продуктивності потужність існуючих водозаборів до 1,60 тис. м³/добу.

Територія, яку на даний час займають водопровідні споруди, розташована в центральній частині міста і не може бути збільшена для розташування на ній додаткових свердловин, резервуарів чистої води, насосної станції другого підйому та установки для очищення та обеззараження води, що подається в водопровідну мережу міста, тому генеральним планом пропонується

будівництво 2-х нових майданчиків водопровідних споруд: для першої та другої зон.

Потужність майданчику водопровідних споруд для першої зони водопостачання складе 7,00 тис. м³/добу. Майданчик водопровідних споруд для першої зони, якій забезпечить північну та центральну частину міста (ділянки забудови I; II; III; IV; V; VI), передбачається розташувати в західній частині міста. Площа нового майданчику водопровідних споруд, згідно ДБН Б.2.2-12:2018 табл. 11.1 становить 2,0 га.

Для другої зони:

Виходячи практики дебіту існуючих свердловин який становить 40-80 м³/добу, та часу роботи – 24 години/добу необхідна кількість додаткових свердловин складе:

$$N=781:24 \times 60 = 0,54 \text{ од. (1 робоча та 1 резервна).}$$

Існуючі свердловини пропонується використовувати як резервні.

Потужність майданчику водопровідних споруд для другої зони водопостачання складе 0,80 тис. м³/добу. Майданчик водопровідних споруд для другої зони водопостачання, якій забезпечить територію розташовану на південь від залізниці (ділянка забудови VII), передбачається розташувати в південно-західній частині міста. Площа нового майданчику водопровідних споруд, згідно ДБН Б.2.2-12:2018 табл. 11.1 становить 1,0 га.

Існуючі свердловини пропонується використовувати як резервні.

Навколо артезіанських свердловин та майданчиків водопровідних споруд передбачені зони санітарної охорони першого, другого та третього поясів. Розмір I поясу санітарної охорони артезіанських свердловин згідно ДБН В.2.5-74-2013 п.15.2.1.1 прийнято від свердловин – 30,0 м; від стан резервуарів чистої води – 30 м.

Зона першого поясу санітарної охорони огорожується парканом з металевої сітки висотою 2,0 м та смугою зелених насаджень. Для захисту від затоплення дощовими та поверхневими водами в розділі «Інженерна підготовка та захист території» передбачені заходи по їх відводу за межі майданчика водопровідних споруд.

Межі другого та третього поясів санітарної охорони встановлюються з урахуванням санітарних вимог, гідрологічних умов і визначаються розрахунком на подальших стадіях проектування.

На ділянках, що передбачається для улаштування нових водозаборів, станом на 2019 рік спеціальних вишукувань не проводилося.

Для забезпечення розрахункової потреби в воді питної якості для м. Носівка необхідно провести роботи по оновленню запасів підземних вод та гідрогеологічні вишукування із залученням спеціалізованих закладів та організацій.

Місце розташування нових артезіанських свердловин треба уточнити на подальших стадіях проектування після виконання гідрологічних вишукувальних досліджень.

Для захисту від затоплення дощовими та поверхневими водами в розділі «Інженерна підготовка та захист території» передбачені заходи по їх відводу за межі майданчиків водопровідних споруд.

Основні заходи щодо удосконалення та розвитку систем водопостачання міста Носівка включають:

- нарощування продуктивності, технічне переозброєння та інтенсифікація роботи усіх елементів централізованої системи водопостачання до продуктивності 7,00 тис.м³/добу для першої зони та 0,8 тис м³/добу для другої зони;
- впровадження комплексу заходів щодо екологізації водогосподарського комплексу: впровадження водозберігаючих технологій, скорочення питомих витрат води на одиницю продукції, модернізація діючих та будівництво нових систем оборотного і повторного водопостачання, розроблення і здійснення кожним підприємством водозберігаючих і водоохоронних заходів, удосконалення систем лімітування і моніторингу витрат і якості води, обладнання житлового фонду водомірними пристроями і регуляторами тиску, ліквідація втрат та непродуктивних витрат води тощо;
- впровадження автоматизованої системи управління водопровідним господарством;
- удосконалення системи подачі та розподілу води по території міста будівництвом нових, перекладкою або відновленням сучасними методами амортизованих водоводів і мережі, реконструкцією головних споруд, насосних станцій тощо;
- модернізація виробничої бази та удосконалення економічних та правових засад функціонування водопровідно-каналізаційного господарства.

Невідкладні заходи щодо покращення системи водопостачання міста:

- довести до установленної продуктивності 1,60 тис. м³/добу потужність існуючих водозаборів;
- встановити вузли обліку на артезіанських свердловинах;
- закільцювання тупикових мереж довжиною більш 200 м;
- замінити трубопроводи строк амортизації яких вичерпаний;
- здійснити ремонт водонапірної башти;
- чистка, промивка, хлорування артезіанських свердловин (3 од.);
- заміна насосного обладнання на артезіанських свердловинах;
- замінити застарілу арматуру та пожежні гідранти;
- повне облаштування житлового фонду лічильниками води і регуляторами тиску;
- виконання геолого-економічної оцінки експлуатаційних запасів підземних вод для нового майданчику водопровідних споруд;
- розпочати будівництво нового майданчику водопровідних споруд для першої зони у складі:

- а) нових свердловин – 5 одиниць;
 - б) насосної станції II підйому – 1 одиниця;
 - в) 2 резервуарів чистої води ємністю по 1500 м³ та 1000 м³;
 - г) облаштування зони санітарної охорони для нових свердловин та нового майданчику водопровідних споруд;
 - д) будівництво станцій очистки та знезараження води;
- прокласти нові водопровідні мережі – 50,73 км;
 - розпочати будівництво нового майданчику водопровідних споруд для другої зони у складі:
 - а) нових свердловин – 2 одиниці;
 - б) насосної станції II підйому – 1 одиниця;
 - в) 2 резервуарів чистої води ємністю по 350м³ кожен;
 - г) облаштування зони санітарної охорони для нових свердловин та нового майданчику водопровідних споруд;
 - д) будівництво станцій очистки та знезараження води;
 - прокласти нові водопровідні мережі – 11,56 км;
 - розроблення схеми оптимізації системи водопостачання;
 - розробка технічної документації для оформлення права постійного користування земельних ділянок системи водопостачання;
 - паспортизація технічного стану будівель і споруд водопроводу;
 - впровадити заходи з підвищення охороно здатності та запобігання терористичних або диверсійних актів на стратегічних об'єктах КП «Носівка-Комунальник»;
 - розробка галузевої схеми водопостачання м. Носівка (після затвердження генерального плану) у відповідності з новими рішеннями по складу, кількості та розміщенню водокористувачів, установалення складу першочергових і перспективних заходів та механізму реалізації зазначеної схеми.

2. ВОДОВІДВЕДЕННЯ

Характеристика існуючого стану системи каналізації м. Носівка наведена на підставі звітних даних КП «Носівка-Комунальник».

При розробці рішень по розвитку систем каналізації використано наступні роботи (матеріали):

- звітні дані, надані КП «Носівка-Комунальник»;
- анкетні дані надані КП «Носівка-Комунальник»;
- Генерального плану г. Носівка Чернігівської області, що був розроблений Українським державним інститутом проектування міст «Діпромисто» у 1991 р.
- «Детальний план території площею 76,5778 га, кадастровий № 7423810100; 01035; 0012, яка перебуває в користуванні ТОВ «Носівський цукровий завод» на підставі договору оренди для реконструкції Носівського цукрового заводу в частині будівництва комплексу сушіння, зберігання та перевалки зерна потужністю 100тис. тон в м. Носівка Чернігівської області», розробленого ФОП «Травка Віталій Андрійович» у 2017 році;
- «Детальний план земельної ділянки, площею 3,0033 га по вул. Вокзальна, 115, в м. Носівка Чернігівської області для будівництва котельні», розробленого ФОП Козир О.І. у 2016 році;
- «Детальний план території загальною площею 6,749 га, розташованій по вул. Київської, 9 в межах м. Носівка Носівського району Чернігівської області, для здійснення реконструкції елеватора», розробленого ФОП «Травка Віталій Андрійович» у 2017 році.

На території м. Носівка існує централізована система відведення побутових стічних вод. Схема каналізації – повна роздільна. Відведення та очищення побутових стічних вод міста здійснюється комунальним підприємством КП «Носівка-Комунальник».

Централізованою системою водовідведення забезпечено тільки населення багатоповерхових будинків, школи, ЦРЛ, теплові мережі. Стічні води по самопливних колекторах надходять до каналізаційної насосної станції та далі перекачуються очисні споруди (на поля фільтрації). В роботу очисних споруд закладений механіко-біологічний принцип очищення стічних вод. Очищення механічне, біологічне. На майданчику очисних споруд розташовані 2-ва горизонтальних відстійника та поля фільтрації (12 карт).

Проектна потужність каналізаційних очисних споруд становить 117 м³/добу. Фактично надходить 90-100м³/добу, в тому числі:

- від населення – 85,0м³/добу;
- від бюджетних установ – 15,м³/добу.

Стан каналізаційних очисних споруд незадовільний.

Два насоси, що встановлені в каналізаційній насосній станції, потребують заміни на сучасні менш енергоємні.

Ділянка очисних споруд каналізації розташована на захід від межі міста. Санітарно-захисна зона від споруд - відсутня.

Можливість викиду стоків в навколишнє середовище з наступним потраплянням в р. Носовичку контролюється районною СЕС та районною екологічною інспекцією.

Згідно ДПТ по «Вокзальна, 115, в м. Носівка Чернігівської області для будівництва котельні», розробленого ФОП Козир О.І. у 2017 році, на його території розташовані каналізаційні очисні споруди (поля фільтрації) площею 1800га.

Згідно ДПТ «реконструкції Носівського цукрового заводу в частині будівництва комплексу сушіння, зберігання та перевалки зерна потужністю 100тис. тон в м. Носівка Чернігівської області», розробленого ФОП «Травка Віталій Андрійович» у 2017 році, на його території розташовані 2 майданчики каналізаційних очисних споруд: один для очищення побутових стоків, другий – для очищення виробничих стічних вод.

На території елеватору за адресою вул. Київська, 9 та елеватору, що передбачено розташувати на території колишньому сахарного заводу, згідно розроблених ПДП, відведення побутових стічних вод передбачено до септиків та фільтруючих колодязів. На випуску стічні води від олійного підприємства перед підключення до дворової мережі, встановлюється жирословач. Осад з септиків вивозиться асенізаційним транспортом на каналізаційні очисні споруди м. Носівка.

Власні каналізаційні очисні споруди та насосну станцію мав завод «Победіт». Проектна продуктивність очисних споруд становила 750 м³/добу. На даний час очисні споруди знаходяться у неробочому стані (зруйновані) і не використовуються за призначенням.

Мешканці, що не користуються централізованою системою водопостачання і не підключені до системи централізованого водовідведення, використовують вигреби з подальшим вивозом асенізаційними машинами на каналізаційні очисні споруди. На підприємстві КП «Носівка-Комунальник» є всі технічні засоби, які забезпечують якісне обслуговування не каналізованої забудови міста.

Згідно даних КП «Носівка-Комунальник» одиночна протяжність самопливних колекторів становить 2,9км, з них у незадовільному технічному стані 0,50 км. Довжина напірних трубопроводів -2,5км, з них у незадовільному технічному стані - 0,30 км.

Основними проблемами каналізаційного господарства КП «Носівка-комунальник» є:

- морально та фізичне застаріле обладнання насосної станції, яке має велику енергоємність. КНС1 потребує капітального ремонту та повного переоснащення;
- міські каналізаційні очисні споруди знаходяться у критичному стані і потребують повної модернізації в частині технології очищення стічних вод;
- відсутність обліку стічних вод на КНС;

- незадовільний технічний стан каналізаційних мереж.
- оглядові колодязі засмічені, потребують очищення та ремонту;
- відсутність знезараження стічних вод від лікарні.

Проектні рішення

В місті Носівка збережена повна роздільна система каналізування.

Генеральним планом передбачається 100% охоплення території м. Носівка централізованою системою побутової каналізації.

У зв'язку з тим, що територія м. Носівка витягнута з півночі на південь та перерізна залізницею виникла необхідність у застосуванні двох майданчиків каналізаційних споруд: для північної частини міста та території, що розташована в південній частині за залізницею.

Відповідно до розрахункових об'ємів водопостачання (табл. ВК-8), об'єм побутових стічних вод та стічних вод від населення, громадських будинків та промислових підприємств міста на розрахунковий строк складає 6,79 тис.м³/максимальну добу, в тому числі:

- для північної та центральної частини міста (ділянки забудови I; II; III; IV; V; VI) – 6,045 тис. м³/добу;
- для південної частини міста (ділянка забудови VII) – 0,736 тис. м³/добу.

Таблиця ВК-5

Розрахункова максимально добова та річна кількість побутових стічних вод на розрахунковий період для м. Носівка

№	Найменування	Кількість стічних вод тис. м ³ /добу		Кількість стічних вод Тис. м ³ /рік		Робочих днів на рік
		Середня доба	Максималь- на доба	Середня за рік	Максималь- на за рік	
1	Житлова забудова	4,50	5,40	1642,5	1971,0	365
2.	Заклади культурно- побутового та громадсь- кого призначення	0,254	0,331	78,994	102,941	311
3.	Промислові підприємства	0,139	0,165	39,476	46,86	284
4.	На технологічні потреби водопровідного господарства	0,742	0,892	8,904	10,704	12
	Всього від м. Носівка:	5,635	6,788	1769,874	2131,505	

Таблиця ВК-6

Розрахункова максимально добова та річна кількість побутових стічних вод на розрахунковий період для північної та центральної частини міста Носівка (ділянки забудови I ; II; III; IV; V; VI)

№	Найменування	Кількість стічних вод тис. м ³ /добу		Кількість стічних вод Тис. м ³ /рік		Робочих днів на рік
		Середня доба	Максималь- на доба	Середня за рік	Максималь- на за рік	
1	Житлова забудова	4,03	4,84	1470,95	1766,60	365
2.	Заклади культурно-побутового та громадського призначення	0,254	0,331	78,994	102,941	311
3.	Промислові підприємства	0,065	0,078	18,46	22,152	284
4.	На технологічні потреби водопровідного господарства	0,661	0,796	7,932	9,552	
	Всього від районів I ; II; III; IV; V; VI м. Носівка:	5,01	6,045	1576,336	1901,245	

Таблиця ВК-7

Розрахункова максимально добова та річна кількість побутових стічних вод на розрахунковий період для м. Носівка для південної частини міста (ділянка забудови VII)

№ п/п	Найменування	Кількість стічних вод тис. м ³ /добу		Кількість стічних вод Тис. м ³ /рік		Робочих днів на рік
		Середня доба	Максималь- на доба	Середня за рік	Максималь- на за рік	
1	Житлова забудова	0,461	0,553	1642,5	1934,50	365
3.	Промислові підприємства	0,074	0,087	28,40	32,092	284
4.	На технологічні потреби водопровідного господарства	0,08	0,096	8,844	10,44	12
	Всього від району VII м. Носівка:	0,615	0,736	1758,738	2069,533	

У зв'язку зі складним рельєфом місцевості та хаотичною існуючою забудовою, що склалася, на території м. Носівка визначено 31 басейн каналізування, з встановленням 31 каналізаційної насосної станції. Попередньо визначено 30 нових басейнів каналізування для територій існуючої неканалізованої та нової забудови.

Додатково до 1 існуючій каналізаційної станції запроєктовано 30 нових, що проектується генеральним планом. З них:

- для ділянок забудови I-VI – 25 одиниць;
- для ділянки VII – 5 одиниць.

Глибина підвідного колектора до насосної станції не повинна перевищувати 7,0 м.

Навколо каналізаційних насосних станцій передбачені зони санітарної охорони радіусом 15-20 м в залежності від продуктивності (ДБН 2.2.-12: 2018 додаток И.3)

Згідно ДБН В.2.5-75:2013 п 9,1,4 при будівництві нових каналізаційних насосних станцій рекомендується застосовувати занурені насоси зі встановленням запірної арматури (засувки та зворотного клапана) в окремо розташованому колодязі, що виключає необхідність опалювання, вентиляції, освітлення наземної частини та збільшить приймальну ємність. За технічними рекомендаціями виробників занурених насосів допускається при компонуванні і облаштуванні каналізаційних насосних станцій не передбачати установку резервних агрегатів (за умови зберігання їх в приміщенні насосної станції та можливості заміни насосів в термін від 2 до 4 год.). Допускається застосування шнекових насосних агрегатів та ерліфтів

Стічні води від промислових підприємств перед скидом в мережу побутової каналізації села повинні бути доведені до показників забруднення побутових стоків шляхом попереднього очищення, як що вони того потребують.

Стічні води від лікарні, патолого-анатомічних закладів, пов'язаних зі зберіганням тіл померлих, їх омовінням підготовкою до обряду прощення, а також стоки, до складу яких входять токсичні компоненти, перед скидом в мережу міської каналізації повинні проходити очищення на локальних очисних спорудах до стану побутових стоків.

На випусках технологічної каналізації від закладів громадського харчування перед скидом їх в мережу побутової каналізації міста потрібно встановлювати жиру уловлювачі.

Відведення стічних від північної та центральної території міста (ділянки забудови: I ; II; III; IV; V; VI) в кількості 6,045 тис. м³/добу передбачається централізованою комунальною каналізацією на існуючі міські каналізаційні очисні споруди.

Встановлена потужність існуючих каналізаційних очисних споруд 117,0 м³/добу. Їх технічний стан, оснащення та метод очищення не забезпечать належний рівень очищення стічної води від міста в кількості 6,045 м³/добу на розрахунковий строк, тому генеральним планом пропонується в будівництво нових каналізаційних очисних споруд з застосуванням новітніх технологій потужністю до 6,100 тис. м³/добу. Нові каналізаційні очисні споруди передбачено розташувати поруч зі старими.

Площа ділянки очисних споруд, згідно ДБН Б.2.2-12-2018 табл. 11.1 становить 7,5 га (площа очисних споруд 4 га; біоставків - 2,0 га, мулових майданчиків - 1,50 га).

В зв'язку з неможливістю скиду очищених стічних вод в р. Носовичка, доочищення очищених стічних вод після знезараження передбачається на біологічних ставках .

Санітарно-захисна зона від каналізаційних очисних споруд з доочищенням на біоставках, згідно ДБН Б.2.2-12-2018 додаток И 3 становить 300 м.

Нові каналізаційні споруди потужністю 6,100 тис. м³/добу повністю забезпечать очищення стічних вод з північної території міста (райони I ; II; III; IV; V; VI) в кількості 6,045 м³/добу.

Після будівництва нового майданчику каналізаційних очисних споруд старий необхідно закрити та провести рекультивацию земель.

Також передбачена заміна старого обладнання з низьким ККД та високою енергоємністю на існуючої каналізаційної насосної станції на нове, сучасне.

Відведення стічних з південної території міста (ділянка забудови VII), в кількості 0,736 тис. м³/добу, передбачається централізованою комунальною каналізацією на нові міські каналізаційні очисні споруди, що передбачається розташувати на території колишніх очисних споруд цукрового заводу. Для очищення такої кількості стічних вод можуть бути застосовані каналізаційні очисні споруди типу «Біотал» потужністю 800м³/добу.

Площа ділянки каналізаційних очисних споруд, згідно ДБН Б.2.2-12-2018 табл. 11.1 становить 5,6 га (площа очисних споруд - 1 га; біоставків -3,0га, мулових майданчиків - 1,6га).

Санітарно-захисна зона від каналізаційних очисних споруд з доочищенням на біоставках, згідно ДБН Б.2.2-12-2018 додаток И 3 становить 200м.

Нові каналізаційні споруди потужністю 0,800 тис. м³/добу повністю забезпечать очищення стічних вод з південної території міста (район VII) в кількості 0,736 тис. м³/добу.

В зв'язку з неможливістю скиду очищених стічних вод в р. Носовичка, доочищення очищених стічних вод після знезараження передбачається на біологічних ставках .

Для забезпечення досконалого очищення стічної води передбачається впровадженням новітніх технологій в сфері будівництва, очищення та знезараження стічних вод. Після розробки проекту каналізаційних очисних споруд їх площа та санітарно-захисна зона можуть бути скориговані відповідно до способу очищення.

Збільшення продуктивності міської каналізації передбачається також за рахунок реконструкції та модернізації існуючих каналізаційних мереж та споруд: насосної станції, самопливних колекторів, напірних трубопроводів, а також будівництва нових каналізаційних насосних станцій, прокладання самопливної і напірної мережі в районах нової та існуючої забудови, яка ще не була каналізована. На насосних станціях необхідно встановлювати енергозберігаюче насосне обладнання.

Стічні води від промислових підприємств, що використовують к якості каналізаційних споруд поля фільтрації, септики з фільтруючими колодязями та вигреби генеральним планом передбачається підключити до централізованої мережі побутової каналізації міста після доведення їх до стану побутових строків.

Локальні очисні споруди промислових підприємств можливо зберегти на розрахунковий етап за умови їх повної реконструкції та модернізації.

Відповідно п. 6.1.42 ДБН 2.2.12-2018 відведення стічних вод від житлових будинків в вигріб не допускається. До будівництва централізованої системи каналізації в місті для каналізування садиб, як виняткова міра, для приймання стічних вод можуть бути використані локальні очисні споруди типу септиків.

Відходи від тварин передбачено зберігати на присадибних ділянках. Після 5-6 місяців ці відходи можливо використовувати як добрива.

Прокладка самопливної та напірної каналізаційної мережі передбачається з труб поліетиленових ПЕ 100 SDR-17; ПЕ 100 SDR-11; по ДСТУ Б.В.2.7 – 151:2008. Діаметр вуличної мережі повинен бути не менш 160 мм.

На каналізаційній мережі в місцях повороту траси в плані та зміни ухилу встановлюються оглядові колодязі зі збірних залізобетонних елементів за ТПР 902-09-22-84. На них необхідно встановлювати люки з вентиляційними отворами та запірним пристроєм. Оглядові колодязі на прямих ділянках траси встановлюються в залежності від діаметру трубопроводу через 35-50-100 м.

При будівництві каналізаційних очисних споруд та каналізаційних мереж необхідно впроваджувати новітні технології та сучасні матеріали.

Основні заходи щодо вдосконалення та розвитку системи каналізації міста Носівка:

- будівництво нових каналізаційних очисних споруд повного біологічного очищення потужністю до 6,20 тис. м³/добу в західній частині міста на території існуючих каналізаційних очисних споруд із впровадженням нових технологій;
- будівництво нових каналізаційних очисних споруд повного біологічного очищення потужністю в південній частині міста до 0,80 тис. м³/добу на території колишніх очисних споруд цукрового заводу із впровадженням нових технологій;
- удосконалення технології очистки стічних вод, підвищення ефективності головних стадій її очищення та знезараження;
- розробка та запровадження системи моніторингу скидів виробничих стічних вод у міську каналізацію, в першу чергу по показникам якості, для забезпечення нормального функціонування технологічних процесів біохімічної очистки і доочистки;
- впровадження автоматизованої системи управління водопровідно-каналізаційним господарством;
- застосування знезаражувальної установки на каналізаційних очисних спорудах;
- проектування та будівництво зливної станції на території КОС;
- встановлення лічильників обліку стічних вод;
- паспортизація технічного стану будівель і споруд каналізації;

- розроблення схеми оптимізації системи каналізації міста;
- розробка технічної документації для оформлення права постійного користування земельних ділянок системи каналізації міста;
- розробка галузевої Схеми каналізації м. Носівка (після затвердження генерального плану) у відповідності з новими рішеннями по складу, кількості та розміщенню користувачів, установа складу першочергових і перспективних заходів та механізму реалізації зазначеної Схеми.

Першочергові заходи щодо розвитку системи каналізації м. Носівка:

- виконати проектні роботи для нових каналізаційних очисних споруд для північної та південної частин міста з застосуванням новітніх технологій;
- розпочати будівництво нових каналізаційних очисних споруд повного біологічного очищення для північної та південної території;
- улаштування під'їзної дороги до очисних споруд;
- рекультивация земель існуючих очисних споруд з впровадженням нових технологій;
- виконати технічне переоснащення існуючої КНС;
- здійснити ремонт оглядових колодязів;
- встановити вузли обліку стічних вод на об'єктах КП «Носівка-Комунальник»;
- придбати асенізаційну машину – 2 одиниці;
- облаштувати санітарно-захисні зони КНС (31 одиниці)
- облаштувати санітарно-захисні зони для каналізаційних очисних споруд – 2 об'єкти;
- перекладка амортизованих колекторів і мережі з використанням сучасних матеріалів з антикорозійною та абразивною стійкістю;
- будівництво мереж, насосних станцій і напірних колекторів у районах нової та неканалізованої існуючої забудови;
- прокласти самопливні каналізаційні мережі:
 - а) для північної частини міста – 113,66км;
 - б) для південної частини міста – 22,98 км;
- прокласти напірні каналізаційні трубопроводи:
 - а) для північної частини міста – 31,86 км;
 - б) для південної частини міста – 9,96 км.

Таблиця ВК-8

Розрахункова таблиця водоспоживання та водовідведення від населенням, закладів соціально-побутового та громадського призначення, промислових підприємств м. Носівка

№	Найменування водоспоживачів	Одиниця виміру	Існуючий стан			Розрахунковий строк								Примітки
			Кількість одиниць	Водоспоживання, м ³ /добу	Водовідведення тис. м ³ /добу	Кількість одиниць	Норма водоспоживання, л/чол		Коефіцієнт добової нерівності	Водоспоживання Тис.м ³ /добу		Водовідведення Тис.м ³ /добу		
							сер. доба	макс. доба		сер. доба	макс. доба	сер. доба	макс. доба	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
I	Житлова забудова.													
1.	Багатоповерхова забудова (6-9 поверхів), обладнана централізованим холодним та гарячим водопроводом та побутовою каналізацією	ЧОЛОВІК	1100	966,85	85,00. м ³ /добу	2100	240	288	1,2	0.51	0.61	0.51	0.61	ДБН В.2.5-74:2013 табл. 1 п. 6.1.2
2.	Садибна забудова (1-2 поверхи), обладнана централізованим холодним водопроводом побутовою каналізацією з приготуванням гарячої води в місцевих водонагрівачах	ЧОЛОВІК	12300			17900	200	240	1.2	3.58	4.30	3.58	4.30	
3.	Всього на господарчо-питні потреби населення:		12300			20000				4.09	4.91	4.09	4.81	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
4.	10% невраховані витрати									0,41	0,49	0,41	0,49	
5.	Всього на господарчо-питні потреби населення з неврахованими витратами									4,50	5,40	4,50	5,40	
II Заклади громадського та побутового призначення:														
1.	Гуртожиток, обладнаний централізованим холодним водопроводом, побутовою каналізацією з душовими при усіх житлових кімнатах	1 мешканець		32,88 м ³ /добу		200	140	214,2	1,53	0,03	0,04	0,03	0,04	ДБН В.2.5-64:2012 додаток А табл. А.2 п.1
2.	Готель *** з пральною, обладнаний централізованим холодним водопроводом, побутовою каналізацією з приготуванням гарячої води в електричних ємкісних водонагрівачах	1 мешканець				100	190	290,70	1,53	0,02	0,03	0,02	0,03	ДБН В.2.5-64:2012 додаток А табл. А.2 п.2
3.	Комунальний заклад обласна лікарня з загальними ваннами та душами.	ліжок	275			275	120	183,60	1,53	0,033	0,05	0,033	0,05	ДБН В.2.5-64:2012 додаток А табл. А.2 п.3; Табл. А.4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
4.	Консультаційно-діагностична поліклініка 375 хворих у зміну; 60 працівників у зміну. (змін-2):	<u>Хворий</u> <u>Праців-</u> <u>ник у</u> <u>зміну</u>	<u>750</u> <u>120</u>			<u>750</u> <u>120</u>	<u>10</u> <u>30</u>	<u>15,10</u> <u>45,90</u>	<u>1,51</u> <u>1,53</u>	<u>0,008</u> <u>0,004</u>	<u>0,011</u> <u>0,006</u>	<u>0,008</u> <u>0,004</u>	<u>0,011</u> <u>0,006</u>	ДБН В.2.5-64:2012 додаток А табл. А.2 п.3; п. 11 Табл. А.4
5.	Дитячий спортивний оздоровчий заклад для: фізкультурників з урахуванням приймання душу 100 чол. у зміну (змін 2)	1 чол.	100			200	50	76,50	1,53	0,01	0,016	0,01	0,016	ДБН В.2.5-64:2012 додаток А табл. А.2 п.3; п. 15 Табл. А.4
6.	Плавальний басейн для спортсменів з урахуванням приймання душу: 50 чол. у зміну (змін 8)	1 чол. у зміну.	50			400	100	151	1,53	0,04	0,06	0,04	0,06	ДБН В.2.5-64:2012 додаток А табл. А.2 п. 3; п. 16 Табл. А.4
7.	Поповнення басейну 10% від місткості					1315м ³	10%	10%	1	0,13	0,13	0,08	0,08	ДБН В.2.5-64:2012 додаток А табл. А.2 п.16
8.	Ринок, обладнаний централізованим холодним водопроводом та побутовою каналізацією	м ²	—	—	—	460м ²	250 на 20м ² торгової площі	327,5 на 20м ² торгової площі	1,31	0,006	0,008	0,006	0,008	ДБН В.2.5-64:2012 додаток А табл. А.2 п.10 Табл. А.4
9.	Всього на господарчо-питні потреби громадських закладів			32,88 м ³ /добу						0,281	0,351	0,231	0,301	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
10	10% невраховані витрати									0,028	0,035	0,023	0,03	
11	Всього на господарчо-питні потреби закла дів громадського призначення з неврахованими витратами:									0,309	0,386	0,254	0,331	
III Промислові підприємства, що використовують воду з міського водопроводу:														
1	Вода питноя якості, яка подається на промислові підприємства:			39,45						0,08	0,10	0,08	0,10	
2	Комплекс сушіння, зберігання та перевалки зерна потужністю 100,00тис									0,027	0,027	0,027	0,027	На підставі даних ДІПТ ФОП «Травка В.А.»
3	Всього по промисловим підприємствам:									0,107	0,127	0,107	0,127	
4	30% невраховані витрати									0,032	0,038	0,032	0,038	
5.	Всього по промисловим підприємствам з неврахованими витратами:			39,45 м ³ /доб						0,139	0,165	0,139	0,165	
6.	Всього на господарчо-питні потреби громадських будинків та промислових підприємств м. Носівка:			1039,18 м ³ /доб						0,448	0,551	0,393	0,496	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
7.	<i>Всього на господарчо-питні потреби населення, громадських будинків та промислових підприємств м. Носівка:</i>													
										4,948	5,951	4,893	5,896	
IV	<i>Витрати води на поливання з міського водопроводу</i>													
1	Полив удосконаленого покриття проїздів дитячих садків, шкіл, медичних закладів.	м ²				78000м ²	0,5	0,55	1,1	0.039	0.043			ДБН В.2.5-64:2012 додаток А табл. А.2 п.22
2	Полив зелених насаджень на території дитячих садків, шкіл, медичних закладів.	м ²				118200 м ²	3,0	3,30	1,1	0.355	0.39			ДБН В.2.5-64:2012 додаток А табл. А.2 п.22
3	Полив спортивних майданчиків	м ²				30000м ²	1,5	1,65	1.1	0.045	0.05			—
4	<i>Всього на полив з міського водопроводу:</i>									0.439	0.483			
5	<i>Всього по м. Носівка разом з поливом:</i>									5.387	6.434			
V	<i>Витрати води на технологічні потреби водопровідного господарства</i>													
1	Витрати води на технологічні потреби (15%)	м ³ /доб		1,92						0,741	0,892	0,742	0,892	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2	Втрати при транспортуванні (7%):	м ³ /доб		361,10						0,346	0,417			
3	Всього на виробничі потреби водопровідного господарства:									1,087	1,309			
4	Всього на потреби КП «Носівка-Комунальник»			1400,28						6.474	7,743	5,635	6,788	
VI	Витрати води на пожежогасіння:													
1.	Витрати води на внутрішнє пожежогасіння культурно-видовищних закладів. (Час гасіння -3 години)	струміна				2	2,50 л/сек	5л/сек		54	54			ДБН В.2.2-16:2005; п.14.34
2.	Витрати води на внутрішнє пожежогасіння промислових підприємств та складських приміщень (Час гасіння-3 години)	струміна				2	5 л/сек	10 л/сек		108	108			ДБН В.2.5-64:2012 табл. 4.
4.	Витрати води на автоматичне пожежога сіння паркінгу (Час гасіння-1,5 години)	струміна					17 л/сек	17 л/сек		91,80	91,80			ДСТУ ЕМ 12-74:5-2016
5.	Витрати води на зовнішнє пожежогасіння м. Носівка (час гасіння - 3 години)	пожежа				2	15 л/сек	30 л/сек		324	324			ДБН В.2.5-74:2013 табл. 3; 4.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
6	Витрати води на зовнішнє пожежогасіння промислових підприємств та складських приміщень, паркінгу (час гасіння - 3 години)	пожежа				1	20 л/сек	20 л/сек		216	216			ДБН В.2.5-74:2013 табл. 5.п. 3.2.11
7	Всього на пожежогасіння						59,5	82		793,8	793,8			

Примітки:

1. Звіт про використання води за період з 01.01.2018р, що виданий КП «Носівка-господарник» та анкети додаються.
2. Витрати води на господарчо-питні та технологічні потреби наведені на підставі анкет, що були надані замовником.
3. В зв'язку з тим, що галузеве призначення промислових підприємств, що передбачається генеральним планом розташувати на зарезервованих територіях, не визначено, витрати води на них прийняті в розмірі 30% від витрат води на діючі промислові підприємства. Після визначення галузевого призначення цих підприємств та розробці для них на подальших стадіях проектування відповідної проектної документації, розрахункові витрати води, в разі необхідності, потрібно скоригувати.
4. Витрати води на пожежогасіння при декількох розрахункових пожежах визначені по двох будівлях, що вимагають найбільшої витрати води на пожежогасіння. (ДБН В.2.5-74:2013 табл. 5 примітка 1).
5. Наведені показники підлягають уточненню при розробці галузевих схем водопостачання та каналізації з урахуванням закону України «Про питну воду та питне водопостачання» (стаття 29) і постанові КМ України №107 від 25.08.2004р. «Про затвердження порядку розроблення та затвердження нормативів госпитного водопостачання».

Таблиця ВК-9

Розрахункова таблиця водоспоживання та водовідведення для центральної частини м. Носівка від населення, закладів соціально - побутового та громадського призначення та промислових підприємств, що розташовані на I; II; III; IV; V; VI ділянках забудови (перша зона водопостачання)

1.	Найменування водоспоживачів	Одиниця виміру	Існуючий стан			Розрахунковий строк								Примітки
			Кількість одиниць	Водоспоживання м ³ /добу	Водовідведення тис. м ³ /добу	Кількість одиниць	Норма водоспоживання, л/чол		Коефіцієнт добової нерівномірності	Водоспоживання Тис.м ³ /добу		Водовідведення Тис.м ³ /добу		
							сер. доба	макс. доба		сер. доба	макс. доба	сер. доба	макс. доба	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
I	Житлова забудова мікрорайонів I; II; III; IV; V; VI.													
1.	Багатоповерхова забудова (6-9 поверхів), обладнана централізованим холодним та гарячим водопроводом та побутовою каналізацією	ЧОЛОВІК				2000	240	288	1,2	0,48	0,576	0,48	0,576	ДБН В.2.5-74:2013 табл. 1 п.. 6.1.2
2.	Садібна забудова (1-2 поверхі), обладнана централізованим холодним водопроводом побутовою каналізацією з при. готуванням гарячої води в місцевих водонагрівачах	ЧОЛОВІК				15928	200	240	1.2	3,186	3,823	3,186	3,823	—

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
3.	Всього на господарчо-питні потреби населення:					17928				3,666	4,399	3,666	4,399	
4.	10% невраховані витрати									0,367	0,44	0,367	0,44	
5.	Всього на господарчо-питні потреби населення з неврахованими витратами:									4,03	4,84	4,03	4,84	
II Заклади громадського та побутового призначення I; II; III; IV; V; VI.:														
1.	Гуртожиток, обладнаний централізованим холодним водопроводом, побутовою каналізацією з душовими при усіх житлових кімнатах	1 мешканець				200	140	214,2	1,53	0,03	0,04	0,03	0,04	ДБН В.2.5-64:2012 додаток А табл. А.2 п.1
2.	Готель *** з пральною, обладнаний централізованим холодним водопроводом, побутовою каналізацією з приготуванням гарячої води в електричних ємкісних водонагрівачах	1 мешканець			32,88 м ³ /добу	100	190	290,70	1,53	0,02	0,03	0,02	0,03	ДБН В.2.5-64:2012 додаток А табл. А.2 п.2
3.	Комунальний заклад обласна лікарня з	ліжок	275			275	120	183,60	1,53	0,033	0,05	0,033	0,05	ДБН В.2.5-64:2012

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
	загальними ваннами да душами.													додаток А табл. А.2 п.3; Табл. А.4
4.	Консультаційно-діагностична поліклініка 375 хворих у зміну; 60 працівників у зміну. (змін-2):	<u>Хворий</u> <u>Працівник</u> у зміну	<u>750</u> <u>120</u>			<u>750</u> <u>120</u>	<u>10</u> <u>30</u>	<u>15,10</u> <u>45,90</u>	<u>1,51</u> <u>1,53</u>	<u>0,008</u> <u>0,004</u>	<u>0,011</u> <u>0,006</u>	<u>0,008</u> <u>0,004</u>	<u>0,011</u> <u>0,006</u>	ДБН В.2.5-64:2012 додаток А табл. А.2 п.3; п. 11 Табл. А.4
5.	Дитячий спортивний оздоровчий заклад для: фізкультурників з урахуванням приймання душу 100 чол. у зміну (змін-2)	1 чол.	100			200	50	76,50	1,53	0,01	0,016	0,01	0,016	ДБН В.2.5-64:2012 додаток А табл. А.2 п.3; п. 15 Табл. А.4
6.	Плавальний басейн для спортсменів з урахуванням приймання душу: 50 чол. у зміну (змін8):	1 чолу зміну.	50			400	100	151	1,51	0,04	0,06	0,04	0,06	ДБН В.2.5-64:2012 додаток А табл. А.2 п. 3; п. 16 Табл. А.4
	Поповнення басейну 10% від місткості					1315м ³	10%	10%	1	0,13	0,13	0,08	0,08	ДБН В.2.5-64:2012 додаток А табл. А.2 п.16

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
7.	Ринок облспоживспілки, обладнаний централізованим холодним водопроводом та побутовою каналізацією	М ²	—	—	—	460м ²	250 на 20 м ² торгової площі	327,5 на 20 м ² торгової площі	1,31	0,006	0,008	0,006	0,008	ДБН В.2.5-64:2012 додаток А табл. А.2 п.10 Табл. А.4
8.	Всього на господарчо-питні потреби закладів громадського призначення:			32,88 м ³ /добу						0,281	0,351	0,231	0,301	
9.	10% невраховані витрати									0,028	0,035	0,023	0,03	
10	Всього на господарчо-питні потреби закладів громадського призначення з неврахованими витратами:									0,309	0,386	0,254	0,331	
III	Промислові підприємства, що використовують воду з міського водопроводу I; II; III; IV; V; VI,у:													
1.	Вода питною якості, яка подається на промислові підприємства:			39,45						0,05	0,06	0,05	0,06	
3.	Всього по промисловим підприємствам:									0,05	0,06	0,05	0,06	
4.	30% невраховані витрати									0,015	0,018	0,015	0,018	
5.	Всього по промисловим підприємствам			39,45 м ³ /доб						0,065	0,078	0,065	0,078	

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
	<i>з неврахованими витратами:</i>													
6.	<i>Всього на господарчо-питні потреби громадських будинків та промислових підприємств м. Носівка:</i>			1039,18 м ³ /доб						0,374	0,464	0,319	0,409	
7.	<i>Всього на господарчо-питні потреби населення, громадських будинків та промислових підприємств м. Носівка:</i>									4,404	5,304	4,349	5,249	
IV	<i>Витрати води на поливання з міського водопроводу (ділянки забудови I; II; III; IV; V; VI):</i>													
1.	Полив удосконаленого покриття проїздів дитячих садків, шкіл, медичних закладів.	м ²				78000м ²	0,5	0,55	1,1	0.039	0.043			ДБН В.2.5-64:2012 додаток А табл. А.2 п.22
2.	Полив зелених насаджень на території дитячих садків, шкіл, медичних закладів.	м ²				118200 м ²	3,0	3,30	1,1	0.355	0.39			ДБН В.2.5-64:2012 додаток А табл. А.2 п.22
3.	Полив спортивних майданчиків	м ²				30000м ²	1,5	1,65	1.1	0.045	0.05			—
4.	<i>Всього на полив з міського водопроводу:</i>									0.439	0.483			

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
5.	Всього по м. Носівка разом з поливом:									4.843	5.787			
V	Витрати води на технологічні потреби водопровідного господарства (ділянки забудови I; II; III; IV; V; VI):													
1.	Витрати води на технологічні потреби: (15%)	м ³ /доб								0661	0,796			
2.	Втрати при транспорту ванні (7%):	м ³ /доб								0,309	0,372			
3.	Всього на виробничі потреби водопровідного господарства:									0,97	1,168			
4.	Всього на потреби КП «Носівка-Господар -ник»:									5.813	6.955			
VI	Витрати води на пожежогасіння (ділянки забудови I; II; III; IV; V; V):													
1.	Витрати води на внутрішнє пожежогасіння культурно-видовищних закладів. (Час гасіння -3 години)	струміна					2	2,50 л/сек	5л/сек		54	54		ДБН В.2.2-16:2005 ; п. .14.34
2.	Витрати води на внутрішнє пожежогасіння промислових підприємств та складських приміщень (Час гасіння-3 години)	струміна					2	5 л/сек	10 л/сек		108	108		ДБН В.2.5-64:2012 табл. 4.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
4.	Витрати води на автоматичне пожежога сіння паркінгу (Час гасіння-1,5 години)	струмина					17 л/сек	17 л/сек		91,80	91,80			ДСТУ ЕМ 12-74:5-2016
5.	Витрати води на зовнішнє пожежогасіння міста Носівка (Час гасіння-3 години)	пожежа				2	15 л/сек	30 л/сек		324	324			ДБН В.2.5-74:2013 табл. 3; 4.
6.	Витрати води на зовнішнє пожежогасіння промислових підприємств та складських приміщень, паркінгу (Час гасіння-3 години)	пожежа				1	20 л/сек	20 л/сек		216	216			ДБН В.2.5-74:2013 табл. 5.п. 3.2.11
7.	Всього на пожежогасіння						59,5	82		793,8	793,8			

Примітки.

1. Звіт про використання води за період з 01.01.2018р, що виданий КП «Носівка-господарник» та анкети додаються.

2. Витрати води на господарчо-питні та технологічні потреби наведені на підставі анкет, що були надані замовником.

3. В зв'язку з тим, що галузеве призначення промислових підприємств, що передбачається генеральним планом розташувати на зарезервованих територіях, не визначено, витрати води на них прийняті в розмірі 30% від витрат води на діючі промислові підприємства. Після визначення галузевого призначення цих підприємств та розробці для них на подальших стадіях проектування відповідної проектної документації, розрахункові витрати води, в разі необхідності, потрібно скоригувати.

4.. Витрати води на пожежогасіння при декількох розрахункових пожежах визначені по двох будівлях, що вимагають найбільшої витрати води на пожежогасіння. (ДБН В.2.5-74:2013 табл. 5 примітка 1).

5. Наведені показники підлягають уточненню при розробці галузевих схем водопостачання та каналізації з урахуванням закону України «Про питну воду та питне водопостачання» (стаття 29) і постанові КМ України №107 від 25.08.2004р. «Про затвердження порядку розроблення та затвердження нормативів госпитного водопостачання».

Таблиця ВК-10

Розрахункова таблиця водоспоживання та водовідведення від частини території, що знаходиться на південь від залізниці (ділянка забудови VII) від населенням, промислових підприємств (друга зона водопостачання)

1.	2.	3.	Існуючий стан			Розрахунковий строк								15.
			4.	5.	6.	7.	8.		10.	11.		13.		
							Кількість одиниць	Водоспоживання м ³ /добу		Водовідведення тис. м ³ /добу	Кількість одиниць	сер. доба	макс. доба	
I	Житлова забудова (ділянка забудови VI).													
1.	Багатоповерхова забудова (6-9 поверхів), обладнана централізованим холодним та гарячим водопроводом та побутовою каналізацією	ЧОЛОВІК				100	240	288	1,2	0.024	0.029	0.024	0.029	ДБН В.2.5-74:2013 табл. 1 п. 6.1.2
2.	Садибна забудова (1-2 поверхи), обладнана централізованим холодним водопроводом побутовою каналізацією з приготуванням гарячої води в місцевих водонагрівачах	ЧОЛОВІК				1972	200	240	1.2	0.395	0.474	0.395	0.474	—

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
3.	Всього на господарчо-питні потреби населення:					2072				0.419	0.503	0.419	0.503	
4.	10% невраховані витрати									0.042	0.050	0.042	0.05	
5.	Всього на господарчо-питні потреби населення з неврахованими витратами:									0.461	0.553	0.461	0.553	
III	Промислові підприємства, що використовують воду з міського водопровод (ділянка забудови VII):													
1.	Вода питної якості, яка подається на промисло ві підприємства:			39,45						0,03	0,04	0,03	0,04	
2.	Комплекс сушіння, зберігання та перевалки зерна потужністю 100,00тис									0,027	0,027	0,027	0,027	На підставі даних ДПТ ФОП «Травка В.А.»
3.	Всього по промисловим підприємствам:									0,057	0,067	0,057	0,067	
4.	30%невраховані витрати									0,017	0,02	0,017	0,020	
5.	Всього по промисловим підприємствам з неврахованими витратами:			39,45 м ³ /доб						0.074	0.087	0.074	0.087	
6.	Всього на господарчо-питні потреби населення,									0,535	0,64	0,535	0,64	

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
	<i>громадських будинків та промислових підприємств м. Носівка (мікрорайон-VII:</i>													
V	Витрати води на технологічні потреби водопровідного господарства(ділянка забудови VII)													
1.	Витрати води на технологічні потреби: (15%)	м ³ /доб		1,92						0,08	0,096	0,08	0,096	
2.	Втрати при транспорту ванні (7%):	м ³ /доб		361,10						0,038	0,045			
3.	Всього на виробничі потреби водопровідного господарства:									0,118	0,141			
4.	Всього на потреби КП «Носівка-Господар -ник»(мікрорайон VII) :			1400,28						0,653	0,781	0.615	0.736	
VI	Витрати води на пожежогашіння (ділянка забудови VII):													
1.	Витрати води на внутрішнє пожежогашіння промислових підприємств та складських приміщень (Час гашіння-3 години)	струміна				2	5 л/сек	10 л/сек		108	108			ДБН В.2.5-64:2012 табл. 4.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
2.	Витрати води на зовнішнє пожежогасіння мікрорайону VII м. Носівка (Час гасіння-3 години)	пожежа				1	10 л/сек	10 л/сек		108	108			ДБН В.2.5-74:2013 табл. 3; 4.
3.	Витрати води на зовнішнє пожежогасіння промислових підприємств та складських приміщень (Час гасіння-3 години)	пожежа				1	20 л/сек	20 л/сек		216	216			ДБН В.2.5-74:2013 табл. 5.п.
4.	Всього на пожежогасіння									432	432			

Примітки.

1. Звіт про використання води за період з 01.01.2018р, що виданий КП «Носівка-господарник» та анкети додаються.

2. Витрати води на господарчо-питні та технологічні потреби наведені на підставі анкет, що були надані замовником.

3. В зв'язку з тим, що галузеве призначення промислових підприємств, що передбачається генеральним планом розташувати на зарезервованих територіях, не визначено, витрати води на них прийняті в розмірі 30% від витрат води на діючі промислові підприємства. Після визначення галузевого призначення цих підприємств та розробці для них на подальших стадіях проектування відповідної проектної документації, розрахункові витрати води, в разі необхідності, потрібно скоригувати.

4. Витрати води на пожежогасіння при декількох розрахункових пожежах визначені по двох будівлях, що вимагають найбільшої витрати води на пожежогасіння. (ДБН В.2.5-74:2013 табл. 5 примітка 1).

5. Наведені показники підлягають уточненню при розробці галузевих схем водопостачання та каналізації з урахуванням закону України «Про питну воду та питне водопостачання» (стаття 29) і постанові КМ України №107 від 25.08.2004р. «Про затвердження порядку розроблення та затвердження нормативів госпитного водопостачання».

3. САНІТАРНЕ ОЧИЩЕННЯ

Об'єм вивозу твердих побутових відходів у середньому за рік складає 690,0 тон.

Фізичний (агрегатний) стан відходів –твердий. Знешкодження твердих побутових відходів здійснюється на районному полігоні, якій розташовано у районі с. Лісові Хутори, біля лісу у північно-західному напрямку дороги на Лихачів в 8 км від міста. Проектна площа полігону 3,93га. Проектний обсяг видалення відходів 130000 тон. Полігон побудований у 1970 році і знаходиться в задовільному стані. Розрахунковий термін експлуатації-20 років. Санітарно - захисна зона 500 м – витримана.

За розпорядженням Носівської районної державної адміністрації Чернігівської області № 212 від 12 липня 2010 року було прийнято рішення щодо виготовлення проектної документації із землеустрою щодо відведення земельної ділянки під полігон для твердих побутових відходів загальною площею 3,93 га за рахунок земель резервного фонду Носівської міської ради. Полігон пропонується розташувати за с. Лісові Хутори.

12 липня 2011 року Носівської міської ради був виданий Державний акт на право постійного користування цією земельною ділянкою.

Вивозом сміття з міста займається КН «Носівка-Господарник». Система санітарного очищення міста - планово-регулярна, по дворова. Збір відходів здійснюється за допомогою контейнерів. Вивезення ТПВ виконується по графіках, що затверджені міською Радою у терміни визначені санітарними нормами.

Полігон ТПВ м. Носівка був внесений до обласного реєстру МВВ за № 348 від 27.02.2012 року. Обсяг видалених відходів на момент реєстрації паспорту МВВ-65000,00 тон. Полігон віднесено до категорії «В» екологічної безпеки (об'єкти постійного контролю , обов'язковість заходів щодо захисту, моніторингу і локалізації забруднень).

Мешканці садибної забудови, яка не каналізована, користуються вигребами, з них рідкі побутові відходи вивозяться асенізаційним транспортом по заявочній схемі на поля фільтрації.

У 2009 році ВАТ «Чернігівський проектно-вишукувальний інститут «Чернігівводпроект» розробив проект полігону для твердих побутових відходів для с. Носівка біля с. Жовтень (Нова назва - Лісові хутори). За браком коштів він не був реалізований.

Недоліками, що заважають надавати якісні послуги з санітарного очищення міста є:

- застаріле технічне оснащення автопарку;
- недостатня кількість обладнаних майданчиків для встановлення контейнерів;
- відсутність огорожі площадок для збору ТПВ;
- недостатня кількість контейнерів.

Проектні рішення

Генеральним планом м. Носівка передбачається 100% охоплення території міста планово-регулярною системою збору та вивозу твердих побутових відходів.

Річна норма утворення твердих побутових відходів прийнята згідно ДБН 2.2.-12:2018 табл. 11.2.1 та становить 13395,36 тис. тон.

$$W_{\text{НАС.}} = (20000 \times 300) : 1000 = 13200 \text{ тон/на рік.}$$

$$W_{\text{ДОР.}} = [(173000 \times 0.008) \times 200] : 1000 = 276,80 \text{ тон/ рік.}$$

Відходи від електричного та електронного обладнання:

$$W_{\text{ЕЛЕКТ.}} = (44000 \times 6) : 1000 = 264,0 \text{ тон/на рік.}$$

Садові відходи від зелених насаджень:

$$W_{\text{ЗЕЛ. НАС.}} = [(3613000 \times 0,008) \times 200] : 1000 = 172,55 \text{ тон/ рік.}$$

Сумарну кількість сміття від міста дивись в таблиці СО-1

Таблиця СО-1

Розрахункова кількість твердих побутових відходів

№	Найменування	Одиниця виміру	Кількість одиниць	Річна норма утворення ТПВ на одиницю, кг	Кількість сміття, т/рік
1	Мешканці міста	чоловік	44000	300	6000
2	Удосконалене покриття доріг	1м ² площі	173000	0,008 м ³	276,80
3	Відходи від електричного та електронного обладнання	чоловік	20000	6	120
4	Садові відходи від зелених насаджень, м ³	1м ² площі	3613000	0,008 м ³	5780,8
5	Сумарна кількість сміття				12177,6
6	Відходи від ремонту та будівництва відсотки загальної кількості утворення твердих побутових відходів в населеному пункті.	10%		10%	1217,76
7	Всього				13395,36

$$W_{\text{ЗЕЛ. НАС.}} = 6000 + 276,80 + 120 + 5780,8 + 1217,76 = 13395,36 \text{ тон/ рік.}$$

Згідно ДБН 2.2.-12:2019 табл. 11.3 розмір земельної ділянки полігону на 1000 тон твердих побутових відходів на рік складе 0,02га.

Необхідна площа полігону ТПВ на розрахунковий строк 20 років складе:

$$S = (13385,36 \times 0,02) : 1000 \times 20 = 5,36 \text{ га}$$

Для забезпечення виконання «Програми поводження з твердими побутовими відходами», постанова Кабінету Міністрів України від 4.04.2004 року № 265), в м. Носівка пропонується запровадити організацію

роздільного збору твердих побутових відходів з наступним їх використанням і утилізацією.

За умови запровадження в місті роздільного збору сміття, об'єм вивозу твердих побутових відходів на полігон можливо зменшити на 30-50%. для чого необхідно: встановити окремі контейнери для різного виду сміття та здійснити будівництво сміттесортувальної станції, яку генеральним планом запропоновано розташувати на території існуючого майданчику каналізаційних очисних споруд. Потужність сміттесортувальної станції потрібно вирішувати на подальших стадіях проектування з урахуванням надходження ТПВ від прилеглих населених пунктів.

Технологія сортування ТПВ передбачає приймання, облік, сортування їх на органічну складову, і сортування відходів (метал чорний та кольоровий, чотири види пластику, скло, будівельні відходи). Відсортовані вторинні ресурси реалізуються для переробки на окремі підприємства і на підсіпку доріг, тощо.

Прийняття остаточного рішення по вибору ділянки для розміщення сміттесортувальної станції, згідно з положенням закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (стаття 30) вирішення питань збирання, транспортування, утилізації та знешкодження побутових відходів, належить до компетенції виконавчих органів міських рад.

Побутові відходи від м. Носівка, які не підлягають переробці, утилізуються на існуючому районному полігоні, якій розташовано у районі с. Лісові Хутори.

Системи ефективного збирання відходів повинна бути зручною для мешканців і забезпечувати безпечно та гігієнічне збирання через захист відходів від зовнішніх чинників (вітру, тварин тощо). Майданчики, на яких розташовуються контейнери, повинні бути заасфальтовані та огорожені.

Для зберігання та тимчасового збирання побутових відходів рекомендується використовувати контейнери об'ємом $1,1\text{ м}^3$. бо він поєднує вищий рівень якості функціонування та гігієни.

На території садибної забудови пропонується запровадити планову регулярну систему збору сміття. На території садибної забудови необхідно передбачити місця для розміщення контейнерів, в які мешканці будуть складати відсортоване сміття.

Майданчики для встановлення контейнерів для сміття повинні бути огорожені і мати тверде покриття (асфальтове, бетонне).

Ефективність збирання залежить від ступеня ущільнення відходів: чим вище рівень ущільнення, тим більшу кількість відходів можна перевести.

Для транспортування рекомендуються використовувати автомобілі з заднім завантаженням так як вони мають більший об'єм для перевезення відходів і досягають більшого рівня ущільнення до того ж автомобілі з заднім завантаженням краще підходять для контейнерів об'ємом $1,1\text{ м}^3$.

Будівельні, ремонтні та великогабаритні відходи, що не розміщуються в контейнер для зберігання побутових відходів, повинні забиратися на запит від мешканців та юридичних осіб з використанням спеціалізованого обладнання

транспортних засобів і контейнерів. Одна така вантажівка та декілька контейнерів повинні бути для обслуговування всього району.

В місті необхідно відкрити пункти для купівлі вторинної сировини у населення. Згідно ДБН 2.2-12:2018 п 11.2.4 пункти приймання вторинної сировини повинні забезпечувати відбір відходів електричних та електронних приладів, небезпечних відходів (в складі побутових відходів) та вторинної сировини. Необхідна кількість приймальних пунктів визначається місцевими органами за потребою.

Органічні та зелені відходи можуть стати цінним ресурсом для місцевого виробництва компосту. Компостування можна проводити на полігоні з використанням аеробної технології компостування. Компости можуть використовуватись в якості добрива для дерев та кущів та рекультивації земель несільськогосподарського призначення.

Відходи від лікарні та перукарень необхідно знешкоджувати на спеціальному устаткуванні.

На території кладовищ необхідно встановлювати контейнери для збору сміття. Майданчики для встановлення контейнерів для сміття повинні бути огорожені і мати тверде покриття (асфальтове, бетонне).

На вулицях, в парках, скверах, ринках , біля магазинів, на зупинках громадського транспорту та місцях проведення масових заходів, необхідно встановлювати сучасні урни для роздільного збирання сміття.

Території автостанції, ринків, парків, кладовищ та інших місць з великим скупченням людей необхідно забезпечити громадськими вбиральнями. Під час проведення масових заходів в разі відсутності поруч громадських вбиралень, тимчасово, можливо використовувати біотуалети.

Для реалізації впровадження роздільної системи збору твердих побутових відходів, міською радою та відповідними санітарними та екологічними службами необхідно проводити велику просвітню роботу.

Територіальна громада повинна обрати комунальне підприємство, що буде надавати послуги пов'язані зі збором, вивезенням та утилізацією побутових відходів. Вибір виконавця послуг здійснюється на конкурсних засадах. Обсяг послуг, що надаватимуться, встановлює місцева рада. Вибрані суб'єкти господарської діяльності укладають договори з індивідуальними домогосподарствами та юридичними особами щодо надання послуг з вивезення побутових відходів.

Основні заходи щодо вдосконалення та розвитку системи санітарного очищення передбачають:

- охоплення усіх районів міста централізованою планово-регулярною системою санітарного очищення;
- впровадження системи роздільного збору, сортування, утилізації, подрібнення, польового компостування відходів зеленого господарства та інших заходів з метою зменшення обсягів вивезення та захоронення відходів;
- будівництво сміттесортувальної станції;

- створення критих, відгороджених, укрупнених контейнерних майданчиків та їх облаштування згідно з діючими санітарними нормативами в містах і селищах України;
- ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ шляхом вивезення і перезахоронення сміття на діючих полігонах або утилізації на сміттєпереробних комплексах;
- ліквідація стихійних ринків та створити умови для облаштування на їх місцях цивілізованих ринків;
- модернізація та оновлення парку спецавтотранспорту та іншої техніки для санітарного очищення, контейнерів для роздільного збору ТПВ (кількість відповідно до схеми санітарного очищення);
- облаштування ділянок для встановлення контейнерів;
- створення умов для миття та дезобробки спецавтотранспорту та контейнерів.

Правові, організаційні та економічні засади діяльності, пов'язаної із запобіганням або зменшенням обсягів утворення відходів, їх збиранням, перевезенням, зберіганням, обробленням, утилізацією та видаленням, знешкодженням та захороненням, а також з відверненням негативного впливу відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини проводити відповідно до положень Закону України «Про відходи».

Основні рішення та показники, які стосуються вдосконалення та розвитку системи санітарного очищення беруться за основу та підлягають уточненню на наступних стадіях проектування та при розробці спеціалізованої схеми санітарного очищення.

4. ГАЗОПОСТАЧАННЯ

На теперішній час газопостачання м. Носівка вирішено на базі використання природного мережного газу. Джерелом газопостачання є газорозподільна станція (ГРС) – ГРС «Носівка» на відгалуженні від газової компресорної станції «Червоні Партизани». Робочий тиск у газопроводі становить 5,5 МПа. Систему газопостачання у межах м вирішено трьохступеневою з подачею газу по розподільчих газопроводах високого, середнього та низького тисків.

На теперішній час в місті Носівка нараховується 14 одиниць ГРП та ШРП. Протяжність розподільчих газопроводів складає:

- високого тиску – 4,185 км;
- середнього тиску – 28,06 км.

Проектні рішення

Подальший розвиток системи газопостачання м. Носівка намічається з урахуванням нових споживачів, місць розміщення площадок нового житлового будівництва.

На базі мережного природного газу розглядається забезпечення таких категорій споживачів:

- житлові будинки – для приготування їжі та гарячого водопостачання;
- джерела тепlopостачання – як паливо;

Норми питомих витрат природного газу для господарсько-побутових потреб прийнято відповідно до ДБН В.2.5-20:2018 “Газопостачання” при наявності в квартирі газової плити та газового водонагрівача.

Приготування їжі в, дитячих дошкільних закладах та школах, підприємствах громадського харчування передбачається на базі використання електрики.

Результати розрахунків річних витрат природного газу за умови 100% забезпеченості споживачів, визначених у межах проекту, наведено у табл. ГП-1.

Таблиця ГП-1

№ з/п	Споживачі	Річні витрати природного газу на кінець розрахункового строку, млн.м ³ /рік			
		Житлові будинки (приготування їжі та, частково, гаряче водопостачання)	Опалювальні установки садибної забудови	Джерела тепlopостачання житлово-комунального сектору	Всього
1	Житловий фонд, заклади та підприємства обслуговування в проектних межах м. Носівка всього	4,69	13,56	46,66	64,91
2	Те ж по площадках нової забудови всього	1,90	6,27	15,28	23,45

Виходячи з розміру паливного еквіваленту природного газу $E=1,16$, прийнятого у даному проекті за вихідний (основний) вид палива, маса умовного палива всього по місту на розрахунковий строк складе приблизно 75,30 тис. тонн, також, по площадках нового будівництва – 27,202 тис. тонн.

Перспективний розвиток газифікації міста Носівка з урахуванням газопостачання споживачів по ділянках розміщення громадської, багатоквартирної і садибної забудови передбачається шляхом подальшої розбудови системи розподільчих газопроводів середнього і низького тисків, будівництва нових ГРП, ШРП. Для забезпечення газопостачанням споживачів садибної забудови проектом пропонується влаштування комбінованих будинкових регуляторів тиску (КБРТ) шляхом прокладання газопроводів середнього тиску вулицями міста до проектних ділянок садибної забудови. Для розвитку системи газопостачання населеного пункту, проектом пропонується будівництво 12 ГРП (ШРП) та прокладання близько 48 км розподільчих газопроводів середнього тиску.

Даним проектом рекомендовано проведення коригування існуючої схеми газопостачання міста у відповідності до нових навантажень та пропозиціями забезпечення стабільності експлуатації Схеми в цілому. При цьому, за основу коригування Схеми слід брати принципи економної, ефективної і безпечної подачі та споживання природного газу, а також заходи, спрямовані на скорочення його витрат на одиницю виробленої теплоти та продукції, на впровадження нових технологій, які дозволяють заміну природного газу, у т.ч. на інші види палива – відходи сировини (пеллети), біогаз та інші.

Кількість проектних ГРП, ШРП та місця їх розташування, траси проектних розподільчих газопроводів середнього та низького тиску з урахуванням реконструкції окремих ділянок мереж із збільшенням їх пропускної здатності, уточнюються на наступних стадіях проектування за відповідними гідравлічними розрахунками, із залученням спеціалізованих проектних організацій.

5. ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ

На теперішній час теплопостачання переважної частини багатоквартирної забудови та садибної забудови в м. Носівка забезпечується через автономні та індивідуальні системи.

В місті експлуатуються дві котельні:

- Центральна, до якої під'єднано два житлових багатоквартирних будинки. Її встановлена потужність складає 0,3 МВт;
- котельня Носівської центральної районної лікарні. Встановлена потужність – 2,8 МВт.

Промислові підприємства користуються теплом власних котелень або котелень територіально суміжних підприємств.

Основним паливом в теплогенеруючих установках є природний мережний газ.

Проектні рішення

Генеральним планом передбачається подальший розвиток житлово-комунального сектору міста. Виходячи з перспективи розвитку сельбищної території м. Носівка, теплопостачання нового багатоквартирного і садибного житлового фонду передбачається індивідуальними теплоустановками, а закладів обслуговування – автономними системами. В якості палива в джерелах теплової енергії проектом пропонується використовувати природний газ.

Розрахункові витрати теплоти на опалення, вентиляцію, гаряче водопостачання житлово-комунального сектора визначені згідно даних щодо динаміки розвитку житлового фонду та розселення населення у відповідності до вимог нормативних документів: ДБН В.2.5-39:2008 «Теплові мережі» і ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 «Будівельна кліматологія».

За результатами розрахунків, орієнтовні величини необхідного теплового потоку житлового фонду, закладів і підприємств обслуговування в проектних межах м. Носівка, за умови 100% покриття потреб теплоспоживання на кінець реалізації обсягів будівництва розрахункового етапу, наведені в табл. ТП-1.

Таблиця ТП-1

№ з/п	Споживачі	Тепловий потік, МВт (розрахунковий етап)		
		Опалення, вентиляція	Гаряче водопостачання	Всього
1	Житловий фонд, заклади та підприємства обслуговування в проектних межах м. Носівка всього, у тому числі:	57,19	18,05	75,24
1.1	Багатоквартирна забудова	3,83	1,90	5,73
1.2	Садибна забудова	53,36	16,15	69,51
2	Те ж по площадках нової забудови всього, у тому числі	24,25	2,40	26,65
2.1	Багатоквартирна забудова	2,71	1,16	3,87
2.2	Садибна забудова	21,54	1,24	22,78

Для об'єктів, в яких неприпустимо перерву в подачі теплоти (лікарні, готелі, дитячі установи цілодобового функціонування, тощо), відповідно до вимог ДБН В.2.5-39:2008 (п.4.1.1, 7.5.2, 7.5.3), необхідно передбачити наявність місцевого резервного джерела теплопостачання.

Згідно з Розпорядженням КМ України № 502-р від 28.09.06 р. та № 159-р від 11.02.09р., через техніко-економічні розрахунки пропонується проведення робіт у напрямку впровадження заходів з переобладнання об'єктів теплогенеруючими установками на електриці. Реалізація цього питання вимагає у більшості випадків виконання комплексу робіт з модернізації електромереж, спрямованого на збільшення їх пропускної спроможності. Застосування комбінованого теплогенеруючого обладнання з використанням електрики у періоді «нічного» тарифу і природного газу є пріоритетним в першу чергу для об'єктів бюджетної та соціальної сфери.

Вибір варіанту системи теплопостачання населеного пункту, кількість джерел теплопостачання, місця їх розміщення, вибір основного обладнання конкретизуються на подальших етапах проектування за техніко-економічними розрахунками та обґрунтуваннями, з урахуванням відповідних Технічних умов та інвестиційних пропозицій.

6. ЕЛЕКТРОПОСТАЧАННЯ

На теперішній час електропостачання існуючих споживачів м. Носівка здійснюється по існуючим лініям електропередачі 10-0,4кВ через трансформаторні підстанції 10/0,4кВ. Енергопостачальною організацією міста є Носівський РЕМ АТ «Чернігівобленерго». Джерелом електропостачання м. Носівка є підстанції 35/10кВ «Трудова» (1×2,5МВА+1×4МВА), ПС 35/10кВ «Победит» (2×6,3МВА) та тягова підстанція ПС-110/35/10кВ «Носівка-тягова». Живлення існуючих підстанцій 35кВ здійснюється повітряними лініями електропередачі 35кВ від ПС-110кВ «Носівка-тягова». Живлення ПС-110кВ «Носівка-тягова» здійснюється повітряними лініями електропередачі 110кВ від ПС-330кВ «Ніжинська».

Передача та розподіл електроенергії між споживачами м. Носівка здійснюється через трансформаторні підстанції 10/0,4кВ (ТП-10/0,4кВ) АТ «Чернігівобленерго» та через ряд абонентських трансформаторних підстанцій 10/0,4кВ (ТП-10/0,4кВ). Електричні мережі 10 кВ та 0,4 кВ по місту виконані повітряно-кабельними лініями. В зв'язку з завантаженістю існуючих ліній електропередачі 10кВ, по яких передається електроенергія споживачам міста, виникає питання удосконалення схеми електропостачання міста з метою збільшити надійність електропостачання. Більшість трансформаторних підстанцій ТП-10/0,4кВ та ліній електропередачі 10кВ та 0,4кВ знаходяться в задовільному стані.

Споживання електроенергії по м. Носівка через мережі 10кВ за даними АТ «Чернігівобленерго» становить 21,5 млн.кВт × годин за 2018 рік.

Розрахунки перспективного споживання електроенергії та навантажень

Для вирішення схеми електропостачання виконано розрахунок електричних навантажень на розрахунковий строк. Електричні навантаження підраховані згідно до архітектурно-планувальних рішень та економічного завдання суміжних відділів, завдання на проектування та питомих нормативів. Згідно завдання розрахунок навантажень здійснюється тільки для господарсько-побутових та комунальних потреб населення:

Господарсько-побутові та комунальні потреби населення підраховано за укрупненими показниками споживання електроенергії за рік на одну людину згідно норм ДБН Б.2.2.12:2019 «Планування та забудова територій», табл. 11.4, як для будинків з газовими плитами. При цьому прийняті нормативи враховують електроспоживання житловими будинками, громадськими закладами, підприємствами побутового призначення, вуличним освітленням, водопостачанням, водовідведенням тощо.

Закладена в проекті забезпеченість населення міста житлоплощею на розрахунковий строк передбачає для мешканців більшу комфортність ніж існуюча, що викличе збільшення споживання потужності та електроенергії на 1 людину в рік. Зважаючи на вищезазначені фактори, при розрахунку максимальних навантажень та споживання електроенергії на розрахунковий строк в проекті прийнята величина питомого електроспоживання на рівні

1600кВт×годин в рік на одного мешканця при річній кількості годин використання максимуму електричного навантаження 5700 годин.

Результати розрахунків перспективного споживання електроенергії та максимальних навантажень приводяться в табл. ЕП-1. З таблиці розрахунків перспективного електроспоживання та максимальних навантажень видно, що споживання електроенергії на кінець розрахункового строку досягне 32,0млн.кВт×годин/рік.

Таблиця ЕП-1

Електричні навантаження господарсько-побутових та комунальних потреб населення

Найменування		Кількість мешканців, тис. чол.	Річне споживання електроенергії, млн. кВт×годин	Розрахункове навантаження, МВт
Багатоквартирна забудова		2,1	3,36	0,59
Садибна забудова		17,9	28,64	5,02
ВСЬОГО		20,0	32,00	5,61
в. т.ч. по новим ділянкам забудови:				
<i>Багатоквартирна забудова</i>				
По вул.. Автоколона		0,80	1,28	0,22
Вздвож проектної магістральної вул.. в пн.. частині міста		0,29	0,46	0,08
По вул.. Ніжинський Шлях		0,11	0,18	0,03
В центр.частині міста по вул.. вокзальна		0,09	0,14	0,03
<i>Садибна забудова:</i>				
I	Північна частина міста	0,62	0,99	0,17
II	Між вул. Мриньський шлях та вул. Троїцька	0,49	0,78	0,14
III	На схід від вул. Троїцька та вул. Ніжинський Шлях	1,23	1,97	0,35
IV	Західна частина міста до вул. Чернишевського та вул. Робоча	0,03	0,05	0,01
V	Територія обмежена вул. Робоча та вул. Вокзальна	1,18	1,89	0,33
VI	Східна частина міста між вул. Чернишевського, вул. Вокзальною та східною межею міста	1,32	2,11	0,37
VII	Територія міста на південь від залізниці	1,07	1,71	0,30
ВСЬОГО			11,57	2,03

Проектні пропозиції

У зв'язку з очікуванням збільшення житлового фонду за рахунок передбачуваного в проекті нового будівництва житлових будинків, забезпечення більшої комфортності житла, в т.ч. за рахунок збільшення енергоозброєності будинків, а також розширення мережі культурно-побутового та господарського обслуговування населення збільшиться потужність та споживання електроенергії.

Виходячи з розрахунків електричних навантажень та враховуючи місцеві умови м. Носівка Схема зовнішнього електропостачання міста залишається без змін. Джерелом електропостачання м. Носівка залишаються існуючі підстанції 35/10кВ «Трудова», ПС 35/10кВ «Победіт» та тягова підстанція ПС-110/35/10кВ «Носівка-тягова». При цьому, для забезпечення надійного електропостачання споживачів м. Носівка в цілому та з урахуванням електропостачання нових ділянок забудови, що передбачені Генеральним планом, на підставі розрахунків і з урахуванням завантаження існуючих джерел електропостачання рекомендується проведення наступних заходів:

- для забезпечення необхідної надійності електроспоживання споживачів необхідно на існуючій ПС 35/10кВ «Трудова» провести реконструкцію з заміною існуючих трансформаторів на трансформатори більшої потужності (2×6,3МВА);
- для розподілу та передачі електроенергії споживачам рекомендується на розрахунковий етап передбачити спорудження необхідної кількості закритих трансформаторних підстанцій 10/0,4кВ (ТП-10/0,4кВ) з трансформаторами розрахункової потужності;
- живлення запроектованих трансформаторних підстанцій рекомендується передбачити від існуючих розподільчих мереж 10кВ. Кількість, потужність, місце розташування нових ТП-10/0,4кВ та схема підключення їх до розподільчих електричних мереж 10кВ вирішуються на подальших стадіях проектування згідно з технічними умовами енергопостачальної організації;
- при забудові проектних площадок враховане розташування існуючих повітряних ліній електропередачі напругою 110кВ, 35кВ та 10кВ, передбачене улаштування технічних коридорів, охоронних та санітарних зон;
- на протязі всього розрахункового строку необхідно проводити реконструкцію та розширення електричних мереж, заміну зношеного та морально застарілого обладнання, впроваджувати енергозберігаюче обладнання та технології;
- зовнішнє освітлення території виконується консольними світильниками з світлодіодними лампами, встановленими на опорах покращеного архітектурного вигляду, висотою до 8м. Зовнішнє освітлення передбачити відповідно до технічних умов на проектування електромереж зовнішнього освітлення. Для можливості автоматичного, ручного, місцевого або дистанційного управління мережами зовнішнього освітлення встановлюються шафи управління зовнішнім освітленням живлення яких передбачено від різних секцій існуючих та проектованих трансформаторних підстанцій.

Для впровадження альтернативних джерел енергії в м. Носівка передбачається будівництво сонячної електростанції, встановленою потужністю близько 10МВт. Розташування електростанції планується на близько 20,0га неживаної в сільському господарстві території, яка складатиметься з високонадійного і довговічного устаткування, в т.ч. з полі- або монокристалічних кремнієвих сонячних модулів, необхідної кількості інверторних підстанцій та комплектних трансформаторних підстанцій 10/0,4кВ (КТП-10/0,4кВ). Видача електроенергії передбачається на напрузі 110кВ в існуючу мережу. Для видачі електроенергії на напрузі 110кВ в існуючу мережу необхідно провести будівництво пристанційного вузла ПС-110кВ «СЕС» та ЛЕП-110кВ до нього.

Для видачі потужності сонячних електростанцій, що рекомендовані до будівництва, необхідна розробка ТЕО схеми видачі потужності, в якому буде визначатись потенційна потужність сонячних батарей, необхідність спорудження нової підстанції 110кВ (пристанційного вузла ПС-110кВ) та нових ліній електропередачі 110кВ (точка підключення СЕС). У зв'язку з цим, після розробки та погодження ТЕО повинні уточнюватись розташування нової ПС-110кВ та траси ЛЕП-110кВ. Кількість, потужність та тип сонячних модулів, інверторів, КТП-10/0,4кВ, а також схема приєднання сонячної електростанції до електричної мережі вирішуються на подальших стадіях проектування після розроблення спеціалізованого проекту проектувальниками об'єктів сонячної енергетики.

Електропідстанції 110-35/10кВ, трансформаторні підстанції 10/0,4кВ та лінії електропередачі 110-35-10кВ показані на схемі. Детальна схема електропостачання, місце розташування ТП-10/0,4кВ, тип та марки основного електрообладнання, марка та переріз кабелю підлягають визначенню на стадії робочого проектування після розроблення спеціалізованого проекту після отримання технічних умов АТ «Чернігівобленерго» та попередніх погоджень.

V. ІНЖЕНЕРНА ПІДГОТОВКА ТА ЗАХИСТ ТЕРИТОРІЇ

1. Захист проти небезпечних природних процесів

На території м. Носівка протікає річка Носівочка, протяжність річки в межах населеного пункту складає 14 км. Прилягаюча територія міста під час водопілля не затоплюється. Максимальні витрати складають: 1 % весняного водопілля 40 м³/сек, 10 % весняного водопілля 16,8 м³/сек. Максимальні рівні води розраховані за розрахунковими витратами для північної та південної частини міста:

- рівень проходження паводків 1% рівня забезпечення складає 119,9 мБС, (північ) 123,0 мБС (південь);
- рівень проходження паводків 10% рівня забезпечення складає 119,6 мБС, (північ) 122,7 мБС (південь).

В зону затоплення паводками 1% рівня забезпеченості потрапляють сельбищні території загальною площею 26,44 га, в тому числі з житловими будинками та існуючими автодорогами, особливо велика площа затоплення спостерігається у північній частині населеного пункту.

В межах м. Носівка розташовано 20 ставків загальною площею 28,76 га.

Площа підтоплених земель складає 267,1 га, в основному, даний процес відбувається у заплаві річки Носівочка, для якої характерний природний високий рівень залягання підземних вод. Площа заболочених ділянок по м. Носівка складає 5,05 га, вони розташовані дисперсно по всій території міста. Основна причина заболочування ґрунту – перевищення витрат вологи на сумарне випаровування та відсутність швидкого відводу води з ґрунту. Додатковими причинами можуть бути: заростання водойм, вихід ґрунтових вод на денну поверхню.

Проектні рішення

Внаслідок вивчення, обробки та аналізу природних умов, наявних картографічних і планових матеріалів, обліку перспективи розвитку міста визначено наступний комплекс заходів з інженерної підготовки території:

- захист від затоплення паводковими водами 1 % забезпеченості;
- захист від заболочування та підтоплення;
- благоустрій території міста (розчищення акваторії та заправ гідрологічних об'єктів, збільшення площі зелених насаджень, влаштування пляжів, рекультивация порушених територій).

Першочерговими є заходи з захисту від затоплення та підтоплення. Даний розділ розроблено у відповідності з ДБН Б.2.2-12:2018, ДБН В.1.1-24:2009 підтверджує технічну можливість та економічну доцільність проектних планувальних рішень.

Нехтування організацією інженерного захисту на території м. Носівка, загрожує збільшенням матеріального збитку, втратам цінних селітебних та

сільськогосподарських територій. Тому місто потребує прийняття рішень щодо невідкладних заходів по захисту від небезпечних природних процесів та явищ.

Захист від затоплення та підтоплення

Заплава річки Носівочка відноситься до зони катастрофічного затоплення 1% забезпечення, окрім цього дана територія відноситься до підтоплених. Підтоплення також охоплює призаплавні території та днища балок. Необхідний комплекс захисних заходів:

- на основі врахування рельєфу місцевості, ґрунтів, рослинного покриву встановити чіткі межі прибережних захисних смуг річки Носівочка, струмків та ставків, що на ній розташовані, в межах яких будівництво споруд (окрім гідротехнічних) та будівель має бути заборонене, також тут бажана посадка захисних лісів, організація пляжів та будівництво протиерозійних гідротехнічних споруд;
- в зону затоплення паводками 1 % забезпечення попадають сельбищні території загальною площею 26,44 га, тому запропонований варіант рекомендованого переселення населення з зазначених територій і організація озеленення, оскільки через несприятливий рівнинний рельєф, охоронний статус заплав малих річок, проходження елементів екологічної мережі у прибережних територіях будівництво дамб або набережних є економічно нерентабельним і екологічно небезпечним;
- для автодоріг, що знаходяться у зоні затоплення рекомендовано влаштування водопропускних мостів на опорах у місцях перетину шляхів з руслом річки. Загальна площа земель, на яких рекомендоване будівництво мостів, складає 2,01 га;
- для автодоріг, що знаходяться у зоні затоплення і примикають до житлової забудови рекомендована реконструкція: необхідні локальні підвищення автодоріг у зонах затоплення з влаштуванням відкосів, що будуть захищені протифільтраційними геосинтетичними матеріалами. Для автодоріг, що знаходяться у зоні затоплення і примикають до земель с/г призначення або зелених насаджень рекомендоване локальне підвищення автодоріг у зонах затоплення з влаштуванням водопропускних споруд під ними для того, щоб вода вільно проходила під ними і досягала зон зелених насаджень, у даному випадку протифільтраційні відкоси є не обов'язковими. Загальна площа земель, на яких рекомендована підсипка ґрунту з влаштуванням протифільтраційних відкосів та прокладанням водопропускних споруд, складає 5,6 га;
- розчищення русла та заплави річки Носівочка, струмків, акваторії водойм, меліоративних та дренажних каналів. Загальна площа по розчищенню вказаних об'єктів складає 153,56 га.
- організація каналізаційних колекторів повинна бути елементом територіального інженерного захисту від підтоплення і проектуватися у складі загальної системи інженерного захисту або окремо;

- необхідно ліквідувати вигрібні ями та водопоглинальні колодязі у межах міста, оскільки вони сприяють даному процесу, і влаштувати мережі каналізаційних колекторів.

Захист від заболочування

На заболочених територіях м. Носівочка пропонується відведення надлишкової вологи у найближчі водойми шляхом організації горизонтального дренажу. Загальна протяжність дренажу по території населеного пункту буде складати 0,79 км. Якщо вказаних заходів буде недостатньо можна провести спеціальні роботи по привантаженню заболочених територій мінеральним ґрунтом або повне виборфовування територій. При цьому товщину мінерального шару мінеральних ґрунтів встановлюють з урахуванням осадки торфу та забезпечення ухилів поверхні території для організації стоку поверхневих вод. Метод виборфовування полягає у повному видаленні торф'яного шару з заміною його мінеральним ґрунтом. Величина необхідного насипу визначається як різниця між планувальною відміткою поверхні території та відміткою мінерального дна болота.

Благоустрій території

Для організації відпочинку населення та естетичного оформлення ландшафту пропонується влаштування пляжів р. Носівочка та ставків в межах міста: загальна площа організації пляжів буде складати 0,44 га. Планується активне озеленення міста, організація лісо- та лугопарків, будівництво велосипедних доріжок вздовж річки, активне озеленення її заплави та подальше розширення екологічної мережі. Вздовж зовнішніх автомагістральних доріг для зменшення шуму біля прилягаючих сільбищних територій планується організація протишумового озеленення та комплексний ремонт дорожнього покриття автодоріг.

2. Дощова каналізація

В м. Носівка мережі дощової каналізації відсутні. На території населеного пункту в даний час функціонують сухі канави довжиною 0,83 км. Всі вони знаходяться на різних локальних ділянках, не утворюючи між собою взаємопов'язаної системи, деякі з них вимагають ремонту та очищення.

Відсутність організованого відведення дощових та талих вод не відповідає сучасним екологічним нормам та вимогам. З метою покращення благоустрою території, поліпшення екологічного стану, захисту від небезпечних гідрологічних та гідрогеологічних процесів необхідне влаштування мереж каналізаційних колекторів та здійснення очищення дощових вод на локальних очисних спорудах перед їх випуском у гідрологічні об'єкти населеного пункту.

Проектні рішення

Зважаючи на перспективи розвитку м. Носівка, відведення поверхневих вод з території існуючої забудови, нової забудови та вулиць передбачається комбінованим методом: відкритим способом – по спланованій поверхні до

лотків проїзної частини вулиць з наступним їх відведенням через зливоприймальні колодязі до системи закритої дощової каналізації.

Проектом передбачено:

1. Будівництво нових головних та магістральних колекторів закритої дощової каналізації, до яких підключаються колектори із прилеглих вулиць та кварталів;
2. Будівництво підземних локальних очисних споруд. Випуски очищеного стоку будуть здійснюватися у річку Носівочка, ставки, що на ній розташовані та відокремлені міські водойми;
3. Будівництво дощової каналізації на ділянках, передбачених на перший етап освоєння.

На весь проектний період передбачається:

- будівництво мереж самопливної закритої дощової каналізації – 18,68 км;
- влаштування мереж напірної закритої дощової каналізації – 16,9 км;
- будівництво насосних перекачувальних станцій – 6 шт.;
- влаштування підземних локальних очисних споруд дощової каналізації – 6 шт.;
- випусків очищених дощових вод – 6 шт.

Пропонується влаштування 6 мереж проектної дощової каналізації, яка включає як самопливну, так і напірну:

1. Будівництво дощової каналізації по вулицям: вул. Мринський шлях, вул. Попівка, вул. Лівобережна – довжина складає 1,78 км;
2. Будівництво дощової каналізації по вулицям: проектна, пров. Троїцький, вул. Троїцька, вул. Володимирівська – довжина складає 7,13 км;
3. Будівництво дощової каналізації по вулицям: а) вул. Мринський шлях, вул. Центральна; б) вул. Привокзальна, проектна вулиця, вул. Ніжинський шлях, вул. Центральна; в) вул. Кобизький шлях, вул. Центральна – довжина складає 13,49 км;
4. Будівництво дощової каналізації по вулицям: вул. Яворницького – довжина складає 1,89 км;
5. Будівництво дощової каналізації по вулицям: вул. Робоча, вул. Чернишевського, вул. Вокзальна – довжина складає 5,77 км;
6. Будівництво дощової каналізації по вулицям: вул. Автоколонна, вул. Київська, проектна вулиця – довжина складає 5,16 км.

Будівництво насосних перекачувальних станцій для напірної дощової каналізації (6 шт.) передбачено на межі перетину зелених зон з: 1) вул. Мринський шлях; 2) вул. Кобизький шлях; 3) вул. Автоколонна; 4) вул. Привокзальна; 5) проектна вулиця; 6) вул. Робоча.

Проектні випуски дощової каналізації розташовані по: 1) вул. Лівобережна; 2) вул. Володимирівська; 3) вул. Центральна; 4) пров. Шевченка; 5) вул. Вокзальна; 6) проектна вулиця.

На усіх 6 випусках вод дощової каналізації планується встановлення очисних споруд, де передбачена повна чистка поверхневого стоку відповідно вимог ДБН В.2.5-75:2013 «Каналізація: зовнішні мережі та споруди». Для очищення зібраних дощових вод передбачено влаштування очисних споруд блочно-модульного типу «ЕКМА», які не передбачають наявності санітарно-захисної зони. Очисні споруди поверхневого стоку блочно-модульного комплексу "ЕКМА-15" проточного типу, який складається з 4 частин: 1) дощоприймального колодязя; 2) резервуару-пісколовки (функціональний блок "ЕКМА-П"); 3) нафтосепаратору (функціональний блок "ЕКМА-Ф"); 4) блоку-біофільтру (функціональний блок "ЕКМА-Б"). Дощові та талі води з майданчику водозбору збираються через дощоприймальники по системі дощової каналізації в розподільчий колодязь, з якого потрапляють до резервуару пісколовки, де відбувається вилучення піску та біодеструкція плаваючих нафтопродуктів. Далі води потрапляють до нафтосепараторних бонів, які заповнені спіненим полістиролом, перлітовим сорбентом та препаратом-біодеструктором. Останньою ланкою очисної системи є блок-біофільтр – тут відбувається доочищення води з використанням факультативних мікроорганізмів-біодеструкторів препарату «Еконадін». Після вказаних блоків очистки, очищена вода через існуючі випуски потрапляють до акваторії р. Носівочка, струмків та ставків, що на ній збудовані.

Основні переваги БМК "ЕКМА-15":

- розміщення споруд під газонами або на стоянках (з використанням дорожніх плит);
- без електроенергії;
- монтажні блоки обладнання встановлюють у типових залізобетонних колодязях;
- монтаж та демонтаж блоків – через люк;
- простота обслуговування (2 рази на рік);
- відсутність небезпечних відходів.

Габаритні розміри очисних споруд БМК «ЕКМА-15»

Характеристики	Одиниці вимірювання	"ЕКМА-15"
Продуктивність	л/с	15
Діаметр колодязю «ЕКМА-П»	м	1,0
Діаметр колодязю «ЕКМА-Ф»	м	1,5
Діаметр колодязю «ЕКМА-Б»	м	1,5
Робоча глибина, Нроб	м	1,85
Діаметр підвідного трубопроводу	мм	150
Діаметр відвідного трубопроводу	мм	150

1 - ДОЩОПРИЙМАЛЬНИЙ КОЛОДЯЗЬ; 2 - РЕЗЕРВУАР-ПІСКОЛОВКА; 3 - НАФТОСЕПАРАТОР; 4 - БІОБЛОК

- - НАДХОДЖЕННЯ ЗАБРУДНЕНИХ ДОЩОВИХ ВОД;
 - ВИПУСК ОЧИЩЕНИХ ДОЩОВИХ ВОД У ВОДОЙМУ;

Для забезпечення надійної роботи системи дощової каналізації необхідно виконувати регулярне очищення (як найменше один раз на рік) колекторів, оскільки при їх експлуатації відбувається накопичення відкладів, які зменшують пропускну спроможність дощової каналізаційної мережі.

Орієнтовна вартість заходів щодо улаштування системи дощової каналізації становить 63,5 млн. грн.

Даний розділ підтверджує можливість здійснення планувального рішення проектною територією, потребує уточнення і береться за основу на наступних стадіях проектування.

VI. ЕКОЛОГО-МІСТОБУДІВНЕ ОБГРУНТУВАННЯ (СТАН ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА)

Забруднення атмосферного повітря

За метеорологічними умовами місто Носівка відноситься до територій з помірним потенціалом забруднення атмосферного повітря та менш сприятливими умовами розсіювання промислових викидів (районування України за потенціалом забруднення). Кількість днів з повторюваністю вітру зі швидкістю 0-1 м/с, що спричиняє формування високих рівнів концентрації забруднювальних речовин в атмосферному повітрі складає 25-30 днів. Кількість днів з повторюваністю вітру зі швидкістю 2-5 м/с, що спричиняє найбільшу забрудненість атмосферного повітря від більшості стаціонарних джерел викидів складає близько 55 днів. Сумарний вміст основних йонів SO_4^{2-} , Ca^{2+} , Na^+ в атмосферних опадах – 20-22 мг/л, кислотність атмосферних опадів – 6,1-6,2 рН.

Основними забруднювачами атмосферного повітря на території м. Носівка є рух автомобільного транспорту особливо на дорогах територіального значення: Т-25-13 «Козелець-Козари-Носівка», Т-25-25 «/М02/-Носівка», Т-25-26 «Ніжин-Бобровиця-Н.Басань». Залізничний транспорт курсує територією міста по лінії «Київ–Ніжин» і також спричиняє викид шкідливих речовин в атмосферне повітря.

На території м. Носівка функціонує елеватор, що фігурує під назвою колишнього власника ТОВ «Носівський цукровий завод». Відповідно до державної статистичної звітності за формою №2-ТП (повітря), яка щорічно подається від зернового елеватора до територіальних органів статистики, обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами підприємства за останні три роки складають:

№ з/п	Забруднююча речовина	Обсяги викидів у 2016 р., тон	Обсяги викидів у 2017 р., тон	Обсяги викидів у 2018 р., тон	ГДК середньодобове ОБРД, мг/м ³
1.	Речовини у вигляді суспендованих твердих частинок	1,167	1,294	48,373	0,15
2.	Оксид азоту (азоту діоксид)	2,858	2,879	3,403	0,04
3.	Оксид вуглецю	2,538	3,711	2,882	3
4.	Метан	0,031	0,032	0,039	50
5.	Вуглецю діоксид	1863,997	1876,830	2486,967	-

Зерновий елеватор згідно додатку № 6 до «Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів» ДСП 173-96 відноситься до IV класу небезпеки з санітарно-захисною зоною 100 м. Санітарно-захисна зона від межі елеватора до житлової забудови витримана.

Можливими підприємствами-забруднювачами атмосферного повітря на території м. Носівки є ТОВ «Кондитерська фабрика «Десна», АЗС, АГЗС, ТОВ «АТП-1208», однак, на разі відсутні документи від даних підприємств, що

підтверджують даний вплив. Згідно з офіційними листами від ТОВ «Формстиль» та НВКЦ «Прес» вказані підприємства не викидають шкідливі речовини в атмосферне повітря, так само як і в інші середовища довкілля, оскільки не займаються виготовленням продукції, що становить небезпеку для навколишнього природного середовища.

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення по Носівському районі, тон у 2017 році

Роки	2000	2010	2013	2014	2015	2016	2017
Адмін. район							
Носівський	1838	2891	1454	1272	1108	1670	849

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в розрахунку на одну особу по Носівському районі, кг у 2017 році

Роки	2000	2010	2013	2014	2015	2016	2017
Адмін. район							
Носівський	48,2	91,3	47,7	42,4	37,4	57,1	29,4

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення в на квадратний кілометр по Носівському районі, т/км² у 2017 році

Роки	2000	2010	2013	2014	2015	2016	2017
Адмін. район							
Носівський	1,6	2,5	1,3	1,1	1,0	1,4	0,7

Викиди основних забруднюючих речовин і діоксиду вуглецю в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення по Носівському районі, (тон) у 2017 році

Роки	Усього	У тому числі						Крім того, діоксиду вуглецю, тис. т
		діоксиду сірки	оксидів азоту	оксиду вуглецю	метану	неметанових летких органічних сполук	сажі	
Адмін. район								
Носівський	849	0	27	89	573	1	0	15,7

Динаміка викидів стаціонарними джерелами в атмосферне повітря, в тому числі по найпоширеніших речовинах (пил, діоксид сірки, діоксиду азоту, оксид вуглецю) по Носівському районі, тис. тон

НОСІВСЬКИЙ РАЙОН				
2000 рік				
Разом	Пил	Діоксид сірки	Діоксид азоту	Оксид вуглецю
1,838	0,024	0,033	0,321	0,243
2014 рік				
Разом	Пил	Діоксид сірки	Діоксид азоту	Оксид вуглецю
1,272	0,035	0,001	0,031	0,083

2015 рік				
Разом	Пил	Діоксид сірки	Діоксид азоту	Оксид вуглецю
1,108	0,069	0,005	0,026	0,079
2016 рік				
Разом	Пил	Діоксид сірки	Діоксид азоту	Оксид вуглецю
1,670	0,043	-	0,030	0,060
2017 рік				
Разом	Пил	Діоксид сірки	Діоксид азоту	Оксид вуглецю
0,849	0,036	0,0	0,026	0,089

Максимальні концентрації забруднюючих речовин (в кратності ГДК) в атмосферному повітрі м. Носівка у 2017 році, тис. тон

Забруднююча речовина	Місто	Максимальна разова концентрація, ГДК
пил	м. Носівка	0,34
ангідрид сірчистий		0,43
азоту діоксид		0,058
вуглецю оксид		0,37

За інформацією Чернігівського обласного центру з гідрометеорології щодо радіоактивного забруднення атмосферного повітря в м. Носівка, радіаційна обстановка є стабільною і знаходиться у межах природного радіаційного фону. Рівень експозиції дози гамма-випромінювання у 2017 році становив в середньому 10 мікрорентгенів на годину. Перевищення контрольного рівня 30 (мкР/год) у 2017 році не було. Випадків перевищень сумарної бета-активності в пробах атмосферних випадінь не було виявлено. Концентрація радіоактивних елементів як природного, так і штучного походження в приземному шарі атмосфери утримується на сталому рівні.

Одним з головних завдань в питанні охорони атмосферного повітря на території житлової та прирівняної до неї забудови є розподілення транспортних потоків шляхом формування раціональної магістральної мережі вулиць, створення об'їзних доріг для виведення транспортних потоків поза межі сельбищної зони та виконання інших рішень, прийнятих у проекті генерального плану в розділі «Транспорт».

Регулювання впливу на атмосферне повітря стаціонарних джерел викидів здійснюється шляхом виділення санітарно-захисних зон (далі СЗЗ) існуючих підприємств та виділення СЗЗ для перспективних промислово-комунальних зон та об'єктів та їх озеленення, впровадження інженерно-планувальних заходів на підприємствах або надання рекомендації з їх перепрофілювання.

Забруднення поверхневих та підземних вод

За результатами отримання офіційних листів від основних промислових підприємств м. Носівка стало відомо, що жодне з них не здійснює скид стічних вод у поверхневі або підземні води м. Носівка.

Вміст хлоридних йонів у поверхневих водах коливається в межах 25,0-30,0 мг/дм³, сульфатних йонів – 60,0-75,0 мг/дм³, вміст амонійного азоту

коливається в межах 0,51-1,00 мг/дм³, азоту нітратного 0,30 мг/дм³, заліза загального – 0,11-0,50 мг/дм³. Мінералізація поверхневих вод в районі м. Носівка коливається від 250-500 мг/дм³.

Забір води з природних водних об'єктів у Носівському районі, млн. м³

Роки	2000	2010	2013	2014	2015	2016	2017
Адмін. район							
Носівський	0,8	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6

Забір води з підземних водних об'єктів у Носівському районі, млн. м³

Роки	2000	2010	2013	2014	2015	2016	2017
Адмін. район							
Носівський	0,6	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6

Використання свіжої води в Носівському районі, млн. м³

Роки	2000	2010	2013	2014	2015	2016	2017
Адмін. район							
Носівський	0,8	0,6	0,6	0,5	0,5	0,4	0,5

Економія забору води за рахунок оборотного та повторно-послідовного водопостачання у Носівському районі, тис. м³

Роки	2000	2010	2013	2014	2015	2016	2017
Адмін. район							
Носівський	8026	3297	1370	-	-	-	-

Загальне водовідведення у Носівському районі, тис. м³

Роки	2000	2010	2013	2014	2015	2016	2017
Адмін. район							
Носівський	269	307	145	109	87	75	84

Потужність очисних споруд у Носівському районі, тис. м³

Роки	2000	2010	2013	2014	2015	2016	2017
Адмін. район							
Носівський	73	1238	1238	116	116	116	116

Забруднення ґрунтів

До основних джерел забруднення сільськогосподарських угідь відносять забруднення ґрунтів важкими металами, пестицидами, нітратами, радіоактивними елементами. Головною причиною забруднення ґрунтів є наднормативне внесення отрутохімікатів, мінеральних добрив.

Систематично проводиться лабораторний моніторинг за забрудненням ґрунтів. Проведення спостережень за забрудненням ґрунтів включає вибіркоче

визначення токсикантів промислового походження, а також спостереження за забрудненням ґрунтів сільськогосподарських угідь залишковими кількостями пестицидів та нітратів, важкими металами, радіонуклідами.

10 % площі орних земель м. Носівка є еродованими. Фактичні втрати орного шару ґрунту за період 1985-2015 склали 3,0 т/га за рік. Водний режим ґрунтів міста є десуктивно-випітним та випітним, тип зволоження ґрунту – ґрунтово-атмосферне та атмосферно-ґрунтове. Ступінь забрудненості ґрунтів залишками пестицидів є низьким. Інтенсивність емісії CO₂ із ґрунтів в атмосферу складає 825 г/м². Спроможність ґрунтів до самоочищення є дуже низькою. Близько 38 % ґрунтів сільськогосподарських угідь є особливо цінними. Відсоток площі консервації ґрунтів орних земель складає 19 %, найбільш часто деградовані ґрунти є змитими, з легким механічним складом, перезволожені. Основними напрямками консервації ґрунтів є реабілітація та трансформація на сіножаті, пасовища, ліс та регенерація.

Щільність забруднення ґрунту радіонуклідами цезію і стронцію в м. Носівка становить: середнє значення цезію-137 – 0,23 Кі/км², середнє значення стронцію-90 – 0,06 Кі/км² (дані наведені відповідно до довідника по радіаційному дослідженню території населених пунктів Чернігівської області, 1992 рік).

Внесення мінеральних та органічних добрив під урожай 2017 року сільськогосподарськими підприємствами у Носівському районі

Роки	Мінеральні добрива (у поживних речовинах), ц					Органічні добрива, т	
	Адмін. район	усього	азотні	фосфорні	калійні	на 1 га посівної площі, кг	усього
Носівський	78353	51292	14154	12907	156	13680	0,3

Проведення вапнування ґрунтів та площа, на якій застосовувалися засоби захисту рослин с/г підприємствами у Носівському районі в 2017 р.

Роки	Вапнування ґрунтів		Площа, на якій застосовувалися засоби захисту рослин, га	
	Адмін. район	площа, га	унесено вапнякового борошна та інших вапнякових матеріалів, т	усього
Носівський	147	485	47175	47175

Поводження з відходами

В межах території Носівської міської ради наявні діючі місця видалення відходів (далі – МВВ), які занесені до обласного реєстру місць видалення відходів:

- «Накопичувачі гязі полів фільтрації ТОВ «Носівський цукровий завод», яке внесене до обласного реєстру МВВ за №338 від 21.12.2011р. Площа об'єкта –

2,22 га, обсяг видалених відходів на момент реєстрації паспорту МВВ – 22200,0т. Об'єкт віднесено до категорії «В» екологічної безпеки (об'єкти постійного контролю, обов'язковість заходів щодо захисту, моніторингу і локалізації забруднень).

- «Полігон твердих побутових відходів м. Носівка», яке внесене до обласного реєстру МВВ за №348 від 27.02.2012р. Площа об'єкта – 3,93 га, обсяг видалених відходів на момент реєстрації паспорту МВВ – 65000,0 т. Полігон ТПВ віднесено до категорії «В» екологічної безпеки (об'єкти постійного контролю, обов'язковість заходів щодо захисту, моніторингу і локалізації забруднень).

На території Носівської міської ради відсутні безгосподарські свердловини, проте за інформацією інвентаризації 2019 року, в 0,5 км від м. Носівка наявні 7,0 т безгосподарських хімічних засобів захисту рослин. Пестициди зберігаються в металевих ємностях, стан місця накопичення та тари незадовільний.

В Носівському районі у 2017 році було 11 полігонів та звалищ твердих побутових відходів, які внесені до обласного реєстру місць видалення відходів. Площа, зайнята полігонами та звалищами складає 11,52 га.

Утворення відходів у Носівському районі, т

Роки	2010	2013	2014	2015	2016	2017
Адмін. район						
Носівський	2114,7	9016,6	3335,2	4433,7	3752,0	3447,0

Утворення відходів у розрахунку на одну особу у Носівському районі, т

Роки	2010	2013	2014	2015	2016	2017
Адмін. район						
Носівський	66,7	295,9	111,1	149,7	128,2	119,4

Утворення відходів у Носівському районі у 2017 році, т

Роки	Усього	I класу небезпеки	II класу небезпеки	III класу небезпеки	IV класу небезпеки
Адмін. район					
Носівський	3447,0	1,1	0,5	0,9	3444,5

Утилізовано відходів у Носівському районі, т

Роки	2010	2013	2014	2015	2016	2017
Адмін. район						
Носівський	0,2	0,1	2,3	0,6	-	-

Видалення відходів у спеціально відведені місця/об'єкти у Носівському районі, т

Роки	2010	2013	2014	2015	2016	2017
Адмін. район						
Носівський	-	3413,0	4422,8	4176,3	5210,6	5131,9

Накопичення відходів протягом експлуатації в місцях видалення відходів у Носівському районі, т

Роки	2010	2013	2014	2015	2016	2017
Адмін. район						
Носівський	11,6	6265,1	10684,2	14849,5	20018,5	25234,8

Накопичення відходів протягом експлуатації в місцях видалення відходів на одну особу у Носівському районі, кг

Роки	2010	2013	2014	2015	2016	2017
Адмін. район						
Носівський	0,4	205,6	355,8	501,2	684,1	873,8

Накопичення відходів протягом експлуатації в місцях видалення відходів у розрахунку на км² у Носівському районі, т

Роки	2010	2013	2014	2015	2016	2017
Адмін. район						
Носівський	0,0	5,4	9,3	12,9	17,4	21,9

Здоров'я населення

Показники народжуваності, смертності та захворюваності населення Носівського району за 2016-2018 роки

Показники захворюваності	2016		2017		2018	
	Носівський район	Область	Носівський район	Область	Носівський район	Область
Народжуваність (на 1 тис. населення)	8,4	8,2	5,5	7,4	4,9	6,8
Смертність (на 1 тис. населення)	23,1	17,9	21,7	17,8	25,5	18,2
Захворюваність (на 100 тис. населення)	65245,4	72223,2	68433,6	72092,9	67452,3	65866,7
У тому числі:						
Хвороби органів дихання (на 100 тис. населення)	36913,8	36886,4	37108,6	35624,6	36880,2	33363,6
Травми, отруєння (на 100 тис. населення)	3977,8	5381,6	4959,3	5634,3	5087,8	5423,0
Хвороби системи кровообігу (на 100 тис. населення)	5180,0	3940,8	4559,2	3986,2	3335,9	3577,6
Хвороби органів травлення	1886,7	2141,1	1983,0	2001,4	2622,6	1623,0
Деякі інфекційні та паразитарні хвороби (на 100 тис. населення)	575,6	2075,2	844,9	2154,8	1381,2	1965,3

Захворюваність населення Носівського району

Захворюваність населення Носівського району	Показник на 100 000 населення
Хвороби систем кровообігу	62 120,3
Хвороби органів дихання	43 124,9
Хвороби органів травлення	31 456,5
Хвороби кістково-м'язової системи	11 549,9
Хвороби ока	10 520,1
Хвороби сечостатевої системи	9 379,1
Хвороби ендокринної системи	8 149,4
Хвороби нервової системи	7 667,8

Захворюваність населення Носівського району	Показник на 100 000 населення
Травми, отруєння	7 378,9
Розлади психіки та поведінки	4 926,6
Новоутворення	4 526,6
Хвороби вуха	4 489,6
Хвороби шкіри	2 711,5
Інфекційні хвороби	2 541,1
Хвороби крові	2 422,6
Вроджені аномалії	1 592,8
Інші	637,1

Причини смертності Носівського району

Причини смертності по Носівському району	Показник на 100 000 населення
Хвороби серцево-судинної системи	1 561,5
Онкопатологія	240,2
Травми, отруєння	173,5
Хвороби органів травлення	53,4
Психічні розлади	53,4
Хвороби нервової системи	26,7
Хвороби органів дихання	26,7
Інфекційні хвороби	6,7
Хвороби крові	6,7
Хвороби ендокринної системи	6,7
Хвороби кістково-м'язової системи	6,7
Вроджені вади	6,7
Невідома причина смерті	6,7

Планувальні обмеження

Система планувальних обмежень м. Носівка представлена санітарно-захисними зонами підприємств (СЗЗ), санітарними розривами та охоронними зонами від об'єктів господарського комплексу, об'єктів інженерної інфраструктури, комунального господарства, автотранспортних підприємств, охоронними зонами об'єктів інженерної інфраструктури, природоохоронними територіями, обмеженнями інженерно-геологічного та історико-культурного характеру.

Графічне викладення системи планувальних обмежень наведено на «Схемі існуючих планувальних обмежень», «Схемі проектних планувальних обмежень» масштабом 1:5000.

Всі санітарно-захисні та охоронні зони прийняті згідно ДСП 173-96 «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів», ДБН Б.2.2-12:2018 «Планування і забудова територій» та інших відповідних нормативних документів.

Санітарно-захисні та охоронні зони основних діючих виробничих підприємств та інших об'єктів господарського комплексу м. Носівка

Об'єкти	Нормативна СЗЗ, (м)	Проектна СЗЗ, (м)	Документ
<i>Промислові, транспортно-складські, с/г підприємства IV-V класу шкідливості</i>			
ТОВ «Чернігівська будівельна компанія»	100	100	ДСП 173-96 (додаток № 4)
ТОВ «Кондитерська фабрика «Десна»	50	50	
Малі виробничі підприємства	50	50	
ТОВ «Носівське хлібоприймальне підприємство»	50	50	
АТП, АЗС, АГЗС	50	50	
ТОВ «НВКЦ Прес»	50	50	
Філія "Носівський райавтодор"	50	50	
КО «Райагробуд»	50	50	
Сільськогосподарські підприємства	50-100	50-100	ДСП 173-96 (додаток № 5)
Зерновий елеватор (ТОВ «Носівський цукровий завод»)	100	100	ДСП 173-96 (додаток № 6)
Складські та логістичні комплекси	50	50-100	
<i>Об'єкти комунального господарства</i>			
Діючі кладовища	300	50/300	ДСП 173-96 (додаток № 4), ДСанПіН 2.2.2.028-99
Поля фільтрації (на проект – КОС)	200	300	ДБН Б.2.2-12:2018, додаток И.3
Сонячна електростанція	-	50	ДСТУ 8635: 2016, п. 6.5.8
Сміттесортувальна станція	-	100	ДСП 173-96 (додаток № 4)
Водопостачальні свердловини	50	50	ДБН В.2.5-74:2013 п. 15.2.1.1
<i>Санітарно-захисні та охоронні зони об'єктів інженерної інфраструктури</i>			
ЛЕП (35/110кВ)	15/20	15/20	Постанова КМУ "Про затвердження правил охорони електричних мереж" від 04.03.1997 № 209
<i>Транспортні коридори</i>			
Залізниця «Київ – Ніжин»	100	100	ДСП 173-96 (додаток № 9)
Територіальні автодороги: Т-25-13 «Козелець-Козари-Носівка», Т-25-25 «/М02/-Носівка», Т-25-26 «Ніжин-Бобровиця-Н.Басань»	25	Межі червоних ліній	Лист управління капітального будівництва Чернігівської ОДА від 28.03.19 № 08-06/736
<i>Природоохоронні об'єкти</i>			
Прибережні захисні смуги р. Носівка, струмків та ставків площею до 3 га*	25	згідно проекту землеустрою	ст. 88 ВКУ

Об'єкти	Нормативна СЗЗ, (м)	Проектна СЗЗ, (м)	Документ
<i>Об'єкти історико-культурного значення</i>			
Охоронні зони пам'яток археології	25-50	25-50	Лист департаменту культури і туризму, національностей та релігій Чернігівської ОДА № 15-1243/8 від 05.04.2013
Охоронні зони пам'яток архітектури	50	50	

* - потребують розробки проектів землеустрою

На проектний період зони підприємств IV-V класу шкідливості, в основному, залишаються сталими, запроєктована значна кількість логістично-складських комплексів, де можливе збільшення СЗЗ до 100 м в залежності від сировини зберігання. Вказані підприємства на існуючий період розташовані дисперсно, дана проблема зводить нанівець можливість раціональної планувальної організації території і потребує вирішення шляхом передислокації вищезгаданих об'єктів до промислових та виробничо-складських зон

На території міста знаходяться 11 кладовищ загальною площею 24,6 га, що розташовані дисперсно по всій території міста, їх СЗЗ на існуючий період буде складати 300 м. У зв'язку з майже повною заповненістю даних кладовищ на проектний період планується їх закриття зі зменшенням СЗЗ до 50 м відповідно до норм ДСанПіН 2.2.2.028-99.

У західній частині міста функціонують поля фільтрації з СЗЗ радіусом в 200 м. На проектний період на їх місці планується влаштування каналізаційних очисних споруд (КОС) з термічною обробкою осадів у закритих приміщеннях з СЗЗ радіусом в 300 м. Поруч з КОС планується будівництво сміттесортувальної станції з СЗЗ радіусом в 100 м. Також планується будівництво сонячної електростанції з мінімальною СЗЗ відповідно до діючого ДСТУ 8635: 2016 радіусом в 50 м.

Перший пояс зони санітарної охорони включає територію на відстані не менш ніж 50 м від кожної зі свердловин – при використанні недостатньо захищених (грунтових) вод (2-й та наступні горизонти).

Охоронні зони ЛЕП в залежності від їх потужності коливаються від 15 до 20 м. На проектний період охоронні зони та СЗЗ ЛЕП залишаються сталими.

Транспортні коридори представлено залізницею «Київ – Ніжин» з зоною акустичного дискомфорту в 100 м в обидві сторони від осі останньої колії та територіальними автодорогами Т-25-13 «Козелець-Козари-Носівка», Т-25-25 «/М02/-Носівка», Т-25-26 «Ніжин-Бобровиця-Н.Басань» з зоною акустичного дискомфорту в 25 м в обидві сторони. На проектний період зона від залізниці залишається сталою, від автодоріг зменшується до меж червоних ліній за рахунок проведення ремонтно-будівельних робіт та озеленення вздовж узбіч.

Планувальні обмеження природоохоронного значення представлені прибережними захисними смугами в 25 м від річки Носівка, струмків та водойм площею менше ніж 3 га (ст. 88 Водного кодексу України). На проектний період вказані ПЗС вимагають розробки проектів землеустрою з відповідними їх розмірами, що мають максимально наближатись до нормативних значень.

Згідно регіональної схеми екомережі Чернігівської області, затвердженої рішенням Чернігівської обласної ради від 23.02.2017 р. № 18-8/VII з півночі на південь проходить через м. Носівку сполучна територія регіонального значення «Носівсько-Супійська», діяльність на якій здійснюється відповідно Закону України «Про екологічну мережу України».

Території з проявами заболочення, підтоплення, затоплення, порушені території мають обмежувальне значення як для селітебої, так і для виробничої забудови. На проектний період запланована ліквідація процесів підтоплення та заболочування, зменшення зони затоплення та проведення технічної рекультивациі порушених земель, після чого останні будуть абсолютно придатні до нового будівництва.

Окрім того в місті присутні обмеження історико-культурного характеру, що представлені охоронними зонами від пам'яток архітектури та археології з радіусом від 25 до 50 м відповідно до листу департаменту культури і туризму, національностей та релігій Чернігівської ОДА № 15-1243/8 від 05.04.2013.

Отже, планувальні обмеження, представлені санітарними зонами підприємств є динамічним обмежуючим фактором, що потребує постійного моніторингу з боку служб державного санітарно-епідеміологічного нагляду та державних екологічних служб.

Заходи по охороні навколишнього середовища

Для захисту атмосферного повітря відповідно до вимог статей 10-22 Закону України «Про охорону атмосферного повітря» від шкідливих викидів на території міста необхідно вдатися до таких заходів:

- необхідно отримати фонові концентрації за забруднюючими речовинами, що можуть бути представлені у викидах та проектній документації, передбачити встановлення постів безперервного моніторингу атмосферного повітря на території м. Носівка;
- додатково встановити пости на межі СЗЗ (з усіх боків згідно річної рози вітрів) найбільших підприємств забруднювачів;
- розробити рекомендації щодо обґрунтування обсягу викидів від промислових підприємств в атмосферне повітря по м. Носівка;
- моніторинг забруднення приземного шару атмосферного повітря в районах зовнішніх автомагістралей, на межі санітарно-захисних зон підприємств з житловою забудовою. Особливу увагу приділити фактично існуючим промисловим підприємствам, що надасть можливість у майбутньому проаналізувати зміни та визначити вплив;
- упорядкування системи нормативних СЗЗ промислово-комунальних об'єктів з метою зменшення їх параметрів до зовнішніх меж виробничих об'єктів, в тому числі методом впровадження технологій, дружніх навколишньому середовищу при реструктуризації та технологічному переоснащенні виробництв;

- оновлення рухомого складу автотранспорту, що працює на районних автобусних маршрутах, врахування техніко-екологічних характеристик транспортних засобів при проведенні конкурсу з визначення перевізників. Необхідно передбачити недопущення перевищення ГДК вмісту забруднюючих речовин в атмосферному повітрі при господарській діяльності та роботі автотранспорту;
- у найбільш забруднених місця, таких як центральні вулиці, необхідно заборонити рух, створити пішохідну зону;
- проведення ремонтно-будівельних робіт вулиць і доріг, поліпшення якості дорожнього покриття;
- розробка схеми розміщення системи АЗС, СТО та гаражів з дотриманням санітарних розривів;
- розширення мережі зелених насаджень, у тому числі спеціального призначення: шумозахисне озеленення вздовж залізниці, вуличної мережі, смуги зелених насаджень автомагістралей (100 м);
- поточний догляд (ремонт та реконструкція) за зеленими насадженнями всіх типів функціонального призначення;
- недопущення спалення сухої рослинності та опалого листя на території міста.

Для охорони водних ресурсів міста Носівка необхідне:

- відповідно до ст. 58 Земельного кодексу України та статті 87 Водного кодексу України необхідне дотримання регульованого режиму господарської діяльності на земельних ділянках водоохоронної зони р. Носівочка, струмків, які впадають в неї, а також ставків, які побудовані на вказаній річці;
- відповідно до ст. 60,61 Земельного кодексу України та ст. 88, 89 Водного кодексу України необхідне дотримання режиму обмеженої господарської діяльності на земельних ділянках прибережних захисних смуг вздовж річки Носівочка;
- так як за площею водозбору р. Носівочка відноситься до малих річок (Сводзбору= 57,5 км²), згідно зі ст. 80 Водного кодексу України необхідна ретельна охорона заплави малої річки від будь-якого будівництва (окрім гідротехнічного) для збереження водності та покращення екологічного стану р. Носівочка;
- контроль хіміко-бактеріологічних показників підземних вод, призначених для споживання;
- будівництво мереж централізованого водопостачання та каналізації зі 100% охопленням житлової забудови;
- заборона використання питних вод в технічних цілях, ліквідація непродуктивних витрат води, запровадження водозберігаючих технологій;
- впровадження контролю скидів виробничих стічних вод за показниками якості у каналізаційну мережу;
- будівництво мереж дощової каналізації;
- виявлення та ліквідація джерел хімічного забруднення підземних вод;

- моніторинг рівнів підземних вод та ліквідація осередків підтоплення на території м. Носівка.
- здійснення спеціального водокористування лише за наявності дозволів на спеціальне водокористування;
- дотримання підприємствами-водокористувачами встановлених у дозволах на спеціальне водокористування лімітів забору та використання води, лімітів скидання та нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин у поверхневі водні об'єкти;
- винесення в природу першого поясу суворого режиму зони санітарної охорони підземних джерел, встановлення меж прибережних захисних смуг та водоохоронних зон поверхневих водних об'єктів;
- утримання в належному стані винесених в природу зон санітарної охорони підземних джерел, встановлених прибережних захисних смуг та водоохоронних зон поверхневих водних об'єктів, очисних та інших водогосподарських споруд і технічних пристроїв;
- проведення ремонтних робіт усіх підземних джерел, які знаходяться в неробочому стані, а за неможливості ремонту, здійснити їх ліквідаційний тампонаж;
- будівництво нових каналізаційних очисних споруд з термомеханічною обробкою осадів з СЗЗ радіусом в 300 м на заході м. Носівка, що забезпечить надійну очистку стічних вод;

Для захисту ґрунтів м. Носівка необхідно:

- проведення оборотних сівозмін на сільськогосподарських угіддях, посадка сидератів, проведення сільськогосподарських меліорацій;
- попереднє замочування та тяжке трамбування лесовидних ґрунтів перед початком будь-якого будівництва;
- проведення процедури вертикального планування та прокладання відкритої мережі дощової каналізації з влаштування ЛОС дощової каналізації.

У сфері поводження з відходами необхідно:

- придбання сміттєвозів і контейнерів для твердих побутових відходів та їх роздільного збирання;
- будівництво сміттєсортувальної станції на заході м. Носівка;
- створення приймальних пунктів вторинної сировини;
- будівництво та реконструкція полігонів ТПВ;
- здійснення рекультивації твердих побутових відходів;
- розроблення схеми санітарної очистки м. Носівка;
- затвердження схеми та графіку вивозу сміття по всіх районах м. Носівка;
- ліквідація стихійних сміттєзвалищ;
- здійснення паспортизації сміттєзвалищ;

- проведення інформаційної кампанії щодо поводження з твердими побутовими відходами.

Для забезпечення нормативних рівнів шуму на території житлової та рекреаційної забудови пропонується:

- від вуличної мережі, автодоріг територіального значення, залізничних колій на вільних територіях і на ділянках нового освоєння організація протишумового озеленення відповідно вимог ДСП 173-96 (п.5.25);
- проведення ремонтних робіт автодорожнього полотна, покращення якості покриття автодоріг.

Ландшафтно-планувальні заходи по м. Носівка включають:

- закриття існуючих кладовищ зі зменшенням СЗЗ до 50 м;
- формування локальних виробничо-складських зон м. Носівка, нівеляція дисперсного розташування малих промислових підприємств по території міста;
- проведення повної інвентаризації системи зелених насаджень у відповідності з «Правилами утримання зелених насаджень міст та інших населених пунктів»;
- формування зелених насаджень спеціального призначення (санітарно-захисні зони, протишумове озеленення магістральної вуличної мережі); та насаджень обмеженого використання – озеленення та ландшафтне впорядкування територій оздоровчих закладів в межах їхнього відводу;
- формування локальних місць рекреаційного використання (скверів, парків) з їх благоустроєм та ландшафтною організацією (дендрологічний склад, малі архітектурні форми); утримання зелених насаджень в здоровому, упорядкованому стані, створення та формування декоративних та ефективних в екологічному відношенні, стійких до техногенних навантажень насаджень, скверів і паркових зон;
- упорядкування системи існуючих нормативних санітарно-захисних зон промислово-комунальних об'єктів методом зменшення їх параметрів до мінімально-можливих розмірів, у деяких випадках, при достатньо ефективному впровадженні інженерних заходів, до зовнішніх меж виробничих об'єктів;
- розробка проекту та дотримання зон санітарної охорони джерел водопостачання;

Реалізація даних заходів сприятиме покращенню умов проживання, оздоровленню навколишнього середовища та підвищенню його екологічної стійкості до техногенних навантажень.

VII. ОХОРОНА НЕРУХОМИХ ОБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Місто Носівка Чернігівської області не входить до Списку історичних населених місць України.

Згідно даних Управління та архітектури Чернігівської обласної державної адміністрації на території м. Носівка розташована пам'ятка архітектури місцевого значення – Троїцька церква, охоронний № 39-Чг, взята на облік рішенням облвиконкому від 28.04.1987 р. № 119.

Пам'ятки архітектури місцевого значення (м. Носівка Чернігівської обл.)

<i>Назва</i>	<i>Рік виникнення / виявлення</i>	<i>Адреса</i>	<i>Охор. номер</i>	<i>Тип</i>
Троїцька церква	1765 р.	Носівка	39-Чг	А-місц.

З метою захисту традиційного характеру середовища окремих пам'яток, територій навколо них мають встановлюватися зони охорони пам'яток: охоронні зони, зони регулювання забудови, зони охоронюваного ландшафту відповідно до частини першої статті 32 в редакції Закону України «Про охорону культурної спадщини» № 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010 р.

Межі та режими використання зон охорони пам'яток визначаються відповідною науково-проектною документацією і затверджуються відповідним органом охорони культурної спадщини.

При відсутності затверджених проектів охоронних зон пам'яток культурної спадщини згідно Тимчасової інструкції по організації охоронних зон та зон регулювання забудови для пам'яток культури УРСР, затвердженої Держбудом УРСР та Міністерством культури УРСР 09.05.1968 р., найменшим віддаленням межі охоронної зони від пам'ятки слід вважати 50 м.

На подальших стадіях проектування рекомендується здійснити розробки спеціалізованих проектів встановлення охоронних зон пам'яток культурної спадщини.

Згідно даних Департаменту культури і туризму, національностей та релігій Чернігівської обласної державної адміністрації на території міста та його околицях розташовані 18 пам'яток археології місцевого значення, не занесених до державного реєстру пам'яток культурної спадщини, 5 щойно виявлених археологічних об'єктів. Суцільне археологічне обстеження м. Носівка Чернігівської області в існуючих межах і земельних ділянок, які вводяться у межі населеного пункту, не проводилося.

Графічне зображення пам'яток археології наведено на «Схемі розташування в системі розселення», «Плані існуючого використання території» тощо.

Рішеннями генерального плану передбачені заходи, які унеможливають руйнування та знищення об'єктів культурної спадщини, а саме:

1. Обов'язкове проведення археологічних розвідок території населеного пункту (у нових межах) та врахування Носівською міською радою результатів цієї розвідки при передачі земельних ділянок у власність чи користування, у тому числі під будівництво.

2. Визначення меж територій археологічних об'єктів з їх координуванням.

3. Укладення з користувачами охоронних договорів на всі об'єкти культурної спадщини для забезпечення їх належної охорони і використання відповідно до вимог чинного законодавства (ст. 23 Закону України «Про охорону культурної спадщини»).

4. Заборона приватизації земельних ділянок під пам'ятками та об'єктами археології (ст. 14, 17 Закону України «Про охорону культурної спадщини», лист Держкультурспадщини від 06.12.2010 №22-3609/10, лист Міністерства культури України від 19.05.2011 № 344/22/15-11).

5. Передбачення проведення охоронних археологічних досліджень у випадку планування будівництва у межах пам'яток та об'єктів археології (ст. 37 Закону України «Про охорону культурної спадщини»).

6. Після проведення відповідних досліджень, рекомендувати занесення пам'яток до державного реєстру пам'яток культурної спадщини.

Окрім того, у межах міста Носівка розташовані 15 пам'яток історії місцевого значення, 2 пам'ятки монументального мистецтва місцевого значення.

Перелік пам'яток наведений нижче у таблицях.

Перелік пам'яток археології, не занесених до державного реєстру (м. Носівка Чернігівської області)

№ з/п	№ пам'ятки	Кількість у комплексі	Назва пам'ятки	Адреса	Дата	Дата відкриття чи виявлення	Автор	Основні розміри (площа)	Дата і номер документа про взяття під охорону	Наявність облікової документації
1	1296-Чр	1	Городище літописного м.Носів на Руді, 1147р.	м.Носівка, Носівська м/рада, в центр. частині міста	X-XIII, XVI-XVIII ст.	1873 1906 1906 1908	Філарет (Гумилевський) В.Г.Ляскорон-ський П.С.Уварова Д.Я.Самоквасов	бл. 1 га	№ 286 від 31.05.71р.	паспорт старого зразка
2	2477-Чр	1	Курган «Кругла Могила»	м.Носівка, Носівська м/рада, за 1,5 км на схід від пн-сх окол.міста,	II-I тис. до н. е.	1873 1898 1906 1980	„Сведения 1873г...” О.О.Русов П.С.Уварова О.В.Шекун	висота 4 м, діаметр 34 м	№ 286 від 31.05.71р.	паспорт старого зразка
3	2481-Чр	2	Курганна група «Розкопана Могила»	м.Носівка, Носівська м/рада, за 1,5 км на схід від центр.частини міста	II-I тис. до н. е.	1873 1898 1906 1980	„Сведения 1873г...” О.О.Русов П.С.Уварова О.В.Шекун	висота 1,5 м, на плані 2 кургана?	№ 286 від 31.05.71р.	Фото План
4	2479-Чр	1	Курган «Шавулина Могила»	м.Носівка, Носівська м/рада, на пн-з окол.міста,	II-I тис. до н. е.	1873 1898 1906 1980	„Сведения 1873г...” О.О.Русов П.С.Уварова О.В.Шекун	висота 3,5 м, діаметр 27 м	№ 286 від 31.05.71р.	паспорт старого зразка
5	2476-Чр	1	Курган	м.Носівка, Носівська м/рада, за пн-з окол.міста,	II-I тис. до н. е.	1873 1898 1906 1980	„Сведения 1873г...” О.О.Русов П.С.Уварова О.В.Шекун	висота 3,4 м, діаметр 30 м	№ 176 від 04.04.83р.	паспорт старого зразка
6	2480-Чр	1	Курган «Павлушина Могила»	м.Носівка, Носівська м/рада, за 4 км на захід від центр.частини міста	II-I тис. до н. е.	1873 1898 1906 1980	„Сведения 1873г...” О.О.Русов П.С.Уварова О.В.Шекун	висота 4 м, діаметр 25 м	№ 286 від 31.05.71р.	паспорт старого зразка
7	8-Чр	1	Курган-1	м.Носівка, Носівська м/рада, за 1,5 км на пд-сх від з/ст Носівка,	II-I тис. до н. е.	1988	В.В.Простантінова	висота 0,5 м, діаметр 15 м	№ 130 від 26.06.89р.	паспорт старого зразка

№ з/п	№ пам'ятки	Кількість у комплексі	Назва пам'ятки	Адреса	Дата	Дата відкриття чи виявлення	Автор	Основні розміри (площа)	Дата і номер документа про взяття під охорону	Наявність облікової документації
8	3008-Чр	1	Курган-2	м.Носівка, Носівська м/рада, за 2,7 км на пд-сх від з/ст.Носівка	II-I тис. до н. е.	1988	В.В.Простантінова	висота 1,5 м, діаметр 20 м	№ 130 від 26.06.89р.	паспорт старого зразка
9	3772-Чр	1	Поселення «Піший Майдан»	м.Носівка, Носівська м/рада, на пн-сх околу міста, на схід від кол.хут.Піший Майдан	III-V ст.	1989	А.Д.Авдєєв	100x120 м	№ 193 від 30.08.91р.	паспорт старого зразка
10	3767-Чр	1	Поселення «Кратківка»	м.Носівка, Носівська м/рада, в півн. частині міста (ур.Кратківка),	III-V, XI-XIII ст.	1989	А.Д.Авдєєв	50x100 і 50x550 м	№ 193 від 30.08.91р.	паспорт старого зразка
11	3769-Чр	1	Поселення «Спортшкола»	м.Носівка, Носівська м/рада, в півн. частині міста,	XI-XIII ст.	1989	А.Д.Авдєєв	50x150-200 м	№ 193 від 30.08.91р.	паспорт старого зразка
12	3006-Чр	1	Поселення «Кар'єр»	м.Носівка, Носівська м/рада, на пд-сх околу міста	III-V ст.	1988	В.В.Простантінова	70x300 м	№ 130 від 26.06.89р.	паспорт старого зразка
13	3007-Чр	1	Поселення «Носовочка»	м.Носівка, Носівська м/рада, на пд-сх околу міста,	III-V ст.	1988	В.В.Простантінова	100x400 м	№ 130 від 26.06.89р.	паспорт старого зразка
14	3053-Чр	1	Поселення «Падуніха» (Падунівщина)	м.Носівка, Носівська м/рада, за пд-з околу міста,	XI-XIII ст.	1988	В.В.Простантінова	70x200 м	№ 130 від 26.06.89р.	паспорт старого зразка
15	3003-Чр	1	Поселення «Запольне»	м.Носівка, Носівська м/рада, за пд-з околу міста,	III-V, XI-XIII ст.	1988	В.В.Простантінова	100x100 м	№ 130 від 26.06.89р.	паспорт старого зразка
16	3770-Чр	1	Поселення «Очисні»	м.Носівка, Носівська м/рада, за 2 км на пд-з від з/ст Носівка,	X-XIII ст.	1989	А.Д.Авдєєв	70-100x1800 м	№ 193 від 30.08.91р.	паспорт старого зразка
17	3771-Чр	1	Поселення «Ферма»	м.Носівка, Носівська м/рада, на пд-зх околу міста, за 0,8 км на південь від цукрозаводу,	III-V, XII-XIII ст.	1989	А.Д.Авдєєв	50-70x450 м	№ 193 від 30.08.91р.	паспорт старого зразка
18	3768-Чр	1	Поселення «Погост»	м.Носівка, Носівська м/рада, за 1,5 км на пд-сх від півд.околу міста,	XI-XIII ст.	1989	А.Д.Авдєєв	50-120x600 м	№ 193 від 30.08.91р.	паспорт старого зразка

Перелік щойно виявлених археологічних об'єктів культурної спадщини (м. Носівка Чернігівської області)

№ з/п	№ пам'ятки	Кількість у комплексі	Назва пам'ятки	Адреса	Дата	Дата відкриття чи виявлення	Автор	Основні розміри (площа)	Дата і номер документа про взяття під охорону	Наявність облікової документації
1	1296-Чр	2	Літописне місто Носів на Руді, 1147 р.	м. Носівка, Носівська м/рада, у центр. частині міста	X-XVIII ст.	2006	Г.В.Жаров	Не менше 30 га	наказ ГУКТіОКС № 292 від 21.12.10 р.	облікова картка
			а) городище літописного міста Носів на Руді, 1147 р. (взяте на держ. облік рішенням виконкому Чернігівської обласної ради №286 від 31.05.71р.)	м. Носівка, Носівська м/рада, у центр. частині міста, на західному кінці вул. Дзержинського	X-XVIII ст.	2006	Г.В.Жаров	Діаметр бл. 100 м	наказ ГУКТіОКС № 292 від 21.12.10 р.	облікова картка
			б) поселення (посад літописного міста Носів на Руді, 1147 р.)	м. Носівка, Носівська м/рада, в р-ні вул. Гетьмана Мазепи, Суворова, Вокзальної, Дзержинського, Леніна	X-XVIII ст.	2006	Г.В.Жаров	Не менше 30 га	наказ ГУКТіОКС № 292 від 21.12.10 р.	облікова картка
2	2144-Чр	1	Поселення «Носовочка-1»	м. Носівка, Носівська м/рада, у північній частині міста	I пол. I тис.	2011	Г.В.Жаров, Т.М.Жарова	Близько 0,15 га	наказ ГУКТіОКС № 217 від 24.10.11р.	облікова картка
3	7362-Чр	1	Поселення «Носівка-1»	м. Носівка, Носівська м/рада (Носівська ОТГ), у центральній частині міста	II-I тис. до н. е.	2009 2011	Г.В.Жаров Г.В. Жаров, Т.М. Жарова	Не менше 0,2710 га	наказ ГУКТіОКС № 149 від 28.07.10 р. наказ ДКТНР від 25.05.18 № 227	облікова картка

Перелік пам'яток історії місцевого значення (м. Носівка Чернігівської області)

Порядковий номер	Кількість у комплексі	Номер паспорту	Найменування пам'ятника та короткий опис подій, з якими він пов'язаний	Адреса, місце знаходження пам'ятника	Дата, до якої відноситься пам'ятник	Дата відкриття або виявлення пам'ятника	Автор, виконавець	Матеріал, техніка виконання, основні розміри	Дата і № рішення обласної адміністрації про взяття на облік
1.	1	1304	Братська могила радянських партизанів	м. Носівка, Носівська м/рада, вул.Козацька, територія ЗОШ № 3	1919р., 1930р., 1943р.	1955р., 1975р.		Скульптура - залізобетон - 2,5м; постамент - оцентована цегла - 1,5х1,5х1,8м	№ 286 від 31.05.71р. Наказ ДКТНР від 12.11.15 р. № 254
2.	1	1316	Братська могила радянських воїнів, які загинули при звільненні міста у вересні 1943р. Серед похованих А.А. Ройченко – Герой Радянського Союзу	м. Носівка, Носівська м/рада, вул.Гагаріна, кладовище	1943р.	1974р.	Київські художньо-виробничі майстерні	Скульптура - залізобетон - 2,5м; постамент - цегла, облицьована плиткою - 1,3х1,6х0,7м; стела - граніт; плита - граніт; мемор. дошки (3) - мармур	№ 286 від 31.05.71р.
3.	1	компл. (6848)	Братська могила радянських воїнів, які загинули під час звільнення міста від фашистських загарбників у 1943р.	м. Носівка, Носівська м/рада, вул. Димитрова, кладовище	1943р.	1977р.		Обеліск - метал - 1,4х0,6х0,4м; постамент - 0,3х0,7х0,5м; бордюр - 2,2х1,1х0,2м; огорожа - 1,4х2,7х1,4м	№ 130 від 26.06.89р.
4.	1	1349	Будинок купця Чуприни	м. Носівка, Носівська м/рада, вул. Центральна	1941р.	1967р.- мемор. дошка		Будинок - цегла; дах - шифер, площа - 977,5кв.м; мемор. дошка - мармур - 0,7х0,5м	№551 від 17.11.80р. Наказ ДКТНР від 12.11.15 р. № 254
5.	3	1303	Група братських могил радянських воїнів і партизанів	м. Носівка, Носівська м/рада, вул. Центральна, біля гімназії	918-1920рр. 1941-1943рр.	1955р., 1967р.		Скульптурна група - залізобетон - 2м; постамент - 1х1х2м; обеліск - оцентована цегла; надгробні плити - граніт - 1,4х0,8м	№ 286 від 31.05.71р. Наказ ДКТНР від 12.11.15 р. № 254
6.	1	компл. (1339)	Меморіальний комплекс на честь 2643 воїнів-земляків, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни	м. Носівка, Носівська м/рада, центр, вул. Центральна	1941-1945рр.	1980р.	Ск.: В.П. Сукалов	Скульптура - бетон - 2,6м; стели - залізобетон - 1,3х0,4х10,4м	№286 від 31.05.71р.

<i>Порядковий номер</i>	<i>Кількість у комплексі</i>	<i>Номер паспорту</i>	<i>Найменування пам'ятника та короткий опис подій, з якими він пов'язаний</i>	<i>Адреса, місце знаходження пам'ятника</i>	<i>Дата, до якої відноситься пам'ятник</i>	<i>Дата відкриття або виявлення пам'ятника</i>	<i>Автор, виконавець</i>	<i>Матеріал, техніка виконання, основні розміри</i>	<i>Дата і № рішення облдержадміністрації про взяття на облік</i>
7.	1	компл. (6849)	Могила радянського воїна, який загинув при звільненні села у вересні 1943р. Прізвище невідоме	м. Носівка, Носівська м/рада, вул.Володимир-ська, кладовище	1943р.	1976р.		Обеліск - метал	№ 75 від 19.02.85р.
8.	1	6850	Могила невідомого радянського воїна, який помер у вересні 1943р.	м. Носівка, Носівська м/рада, вул. Жовтнева, кладовище	1943р.	1976р.	І.І. Шелестюк, М.М. Калюжний	Обеліск - метал	№75 від 19.02.85р.
9.	1	компл. (6851)	Могила воїна-інтернаціоналіста А.А. Кукініча (1963-1983рр.)	м. Носівка, Носівська м/рада, кладовище	1979-1989рр., 1983р.	1984р.		Стела - граніт	№ 29 від 01.02.94р.
10.	1	1338	Пам'ятний знак партизанам, які загинули в роки громадянської та Великої Вітчизняної воєн	м. Носівка, Носівська м/рада, ур. «Орішне»	1918-1922рр., 1941-1945рр.	1967р.	Київські виробничо-художні майстерні	Обеліск - бетон - 9,8м; постамент - залізобетон - 1,2x0,4м	№286 від 31.05.71р.
11.	1	1335	Пам'ятний знак радянським воїнам, які звільняли місто у 1943р.	м. Носівка, Носівська м/рада, вул. Вокзальна	1941-1943рр.	1957р.	Київські виробничо-художні майстерні	Скульптура - залізобетон - 2,1м; постамент - 1,6x1,8x1,9м; оцEMENTована цегла	№286 від 31.05.71р.
12.	1	1337	Пам'ятний знак воїнам-визволителям	м. Носівка, Носівська м/рада, вул. Центральна, територія гімназії	1941-1945рр.	1975р., 1981р.		Пілон - залізобетон - 8,6м; постамент - оцEMENTована цегла - 0,4x3x3м	№551 від 17.11.80р.
13.	1	1336	Пам'ятний знак 84 робітникам цукрового заводу, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни	м. Носівка, Носівська м/рада, вул. Автоколонна, територія, яка примикає до цукрового заводу	1941-1945рр.	1975р.	Київські художньо-виробничі майстерні	Скульптурна група - залізобетон - 2,2м та 2м; пілон - бетон - 6,5м та 6м; стела - бетон - 10x2x0,5м; постамент- оцEMENTована цегла - 1,2x1,2x1м	№ 551 від 17.11.80р.
14.	1	1328	Пам'ятний знак 131 воїну-односельчанину, який загинув в роки Великої Вітчизняної війни	м. Носівка, Носівська м/рада (колишне с. Деброве), біля контори колгоспу	1941-1945рр.	1972р.	Київський живописно-скульптурний комбінат	Скульптура - бетон - 1,5м, постамент - оцEMENTована цегла - 1,5x1x7м	№ 551 від 17.11.80 р.

<i>Порядковий номер</i>	<i>Кількість у комплексі</i>	<i>Номер паспорту</i>	<i>Найменування пам'ятника та короткий опис подій, з якими він пов'язаний</i>	<i>Адреса, місце знаходження пам'ятника</i>	<i>Дата, до якої відноситься пам'ятник</i>	<i>Дата відкриття або виявлення пам'ятника</i>	<i>Автор, виконавець</i>	<i>Матеріал, техніка виконання, основні розміри</i>	<i>Дата і № рішення облдержадміністрації про взяття на облік</i>
15.	1	7856	Братська могила радянських воїнів	м. Носівка, Носівська м/рада, на перетині вул. Центральної та Троїцької, кладовище, південно-західна сторона	1943-1944 рр.	1991 р.		Стела-метал-1,5 м; постамент-метал-0,45х0,25х0,1 м; мем. плита-метал-0,3х0,45 м; надгробок-бордюр, цегла-5,25х3,4х0,2 м; огорожа-метал	Наказ ДКТНР від 08.08.14 р. № 175

Перелік пам'яток монументального мистецтва місцевого значення (м. Носівка Чернігівської області)

<i>Порядковий номер</i>	<i>Кількість у комплексі</i>	<i>Номер паспорту</i>	<i>Найменування пам'ятника та короткий опис подій, з якими він пов'язаний</i>	<i>Адреса, місце знаходження пам'ятника</i>	<i>Дата, до якої відноситься пам'ятник</i>	<i>Дата відкриття або виявлення пам'ятника</i>	<i>Автор, виконавець</i>	<i>Матеріал, техніка виконання, основні розміри</i>	<i>Дата і № рішення облдержадміністрації про взяття на облік</i>
16.	1	1360 мист.	Пам'ятник Т.Г. Шевченку	м. Носівка, Носівська м/рада, площа Вокзальна	1814-1861рр.	1961р., 2004р.- рекон.	Київський живописно- скульптурний комбінат; Ск.:Воропай	Погруддя - залізобетон - 0,7м; постамент - оцентована цегла - 2,5x1,8x1,2м	№286 від 31.05.71р.
17.	1	1359 мист.	Пам'ятник М.С. Броварцю – голові колгоспу, який трагічно загинув у 1949р.	м. Носівка, Носівська м/рада, вул. Щорса,125 біля правління колгоспу	1949р.	1976р.	Київський живописно- скульптурний комбінат; Ск.: Л.І. Ткаченко	Погруддя - граніт - 0,75м; постамент - оцентована цегла - 1,14x0,96x0,77м	№286 від 31.10.71р.

VIII. ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ

	Показники	Одиниця виміру	Існуючий стан	Розрахунковий строк
1.	Населення	тис. осіб	13,4	20,0
2.	Територія у межах населеного пункту, всього:	га	3090,65	3607,30
	у т.ч.: житлової забудови, всього	га	1421,55	1794,22
	- садибної	га	1398,75	1767,9
	- багатоквартирної	га	22,80	26,32
	Громадської забудови, всього	га	46,33	134,67
	Виробничої, всього	га	210,23	423,34
	Кладовищ	га	18,14	29,53
	Транспортної інфраструктури, всього	га	216,94	442,22
	у т.ч. вулично-дорожньої мережі	га	162,30	385,22
	зовнішнього транспорту	га	54,64	57,0
	Ландшафтно-рекреаційної та озелененої, всього, у т.ч.:	га	247,75	650,35
	- зелені насадження загального користування	га	2,11	328,8
	- інші озеленені території та заклади відпочинку	га	245,64	321,55
	Водних поверхонь	га	26,73	44,6
	Сільськогосподарських угідь	га	500,86	31,0
	Інші території	га	402,12	57,37
3.	Житловий фонд, всього:	тис. м ² /будинків	392,8/6424	682,5/9968
	Розподіл житлового фонду по видах забудови:	-/-		
	- багатоквартирна	-/-	22,7/43	65,0/51
	- садибна	-/-	370,1/6381	616,5/9900
	-блокована	-/-	-	1,0/17
	Середня житлова забезпеченість населення загальною площею	м ² /особу	29,3	34,1

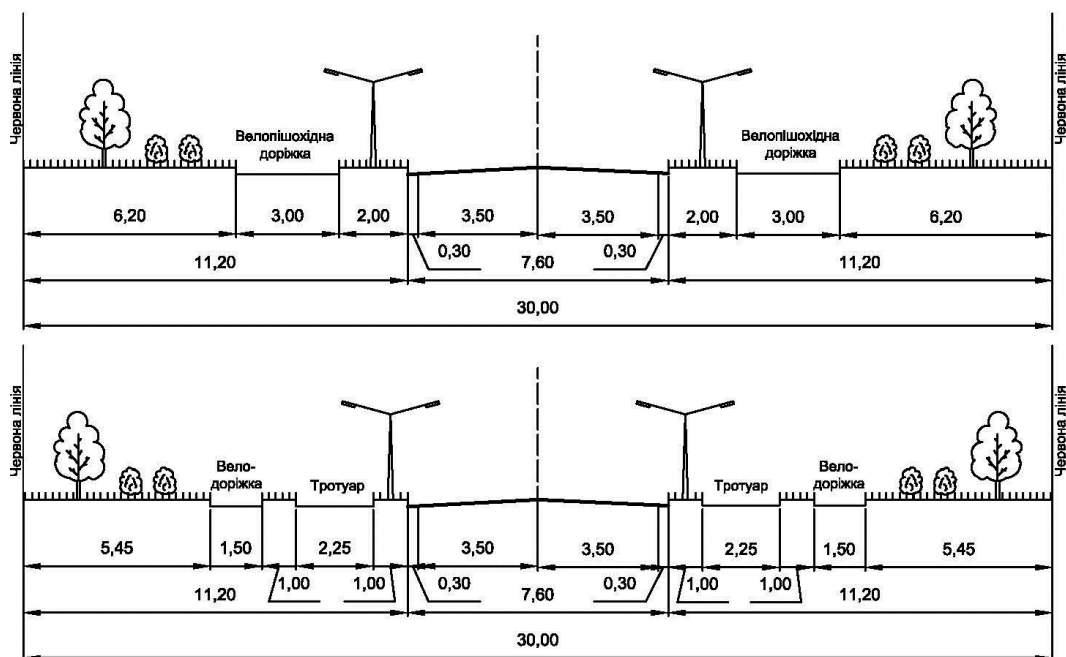
	Показники	Одиниця виміру	Існуючий стан	Розрахунковий строк
	Нове житлове будівництво, всього			
4.	- багатоквартирна	тис. м ² /будинків		44,7/25
	- садибна	-/-		246,6/3525
	- блокована	-/-		1/17
	Житловий фонд що вибуває			
	- багатоквартирний	тис. м ²		4,16
	- садибний	тис. м ²		0,2
5.	Об'єкти громадського обслуговування			
	дитячі дошкільні заклади, всього	місць	251	951
	загальноосвітні школи, всього	місць	2120	3870
	пожежні депо, всього	об'єкт/по ж. автомоб.	1/2	3/6
6.	Вулично-дорожня мережа та транспорт населеного пункту			
	Протяжність вулично-дорожньої мережі, всього	км	231,9	311,76
	у т.ч. магістральних вулиць	км	11,58	52,18
	Щільність вулично-дорожньої мережі	км/км ²	7,5	8,6
	у т.ч. магістральних вулиць	км/км ²	0,38	1,5
	Довжина подвійного шляху ліній пасажирського транспорту, всього	км	60,8	86,14
	Щільність мережі наземного пасажирського транспорту	км/км ²	0,98	1,19
	Загальний рівень автомобілізації	машин на 1 тис. осіб	240	320
	у т.ч. рівень автомобілізації легкового автомобільного транспорту	машин на 1 тис. осіб	200	280
	Кількість місць постійного зберігання легкового автотранспорту (гаражі, відкриті автостоянки)	машино-місць	н.д.	588
7.	Інженерне забезпечення			
	Водопостачання			
	Сумарний відпуск води системою комунального водопроводу	тис. м ³ / добу	1,40	7,743
	Потужність головних споруд питного водопроводу	тис. м ³ / добу	1,40	7,80

	Показники	Одиниця виміру	Існуючий стан	Розрахунковий строк
	Каналізація			
	Загальне надходження стічних вод	тис. м ³ / добу	0,10	6,80
	Потужність каналізаційних очисних споруд	тис. м ³ / добу	0,117	6,80
	Електропостачання			
	Сумарне споживання електроенергії населенням	млн. кВт×години/рік	21,5	32,0
	Потужність джерел покриття електроенергії	МВт	19,1	35,2
	Теплопостачання			
	Витрати тепла, всього	МВт		75,24
	Газопостачання			
	Споживання газу, всього	млн. м ³ /рік		64,91
8.	Інженерна підготовка та захист території			
	Намив, підсіпка території	га	-	5,6
	Влаштування водопропускних мостів на опорах	га	-	2,01
	Влаштування дренажних систем	км	-	0,79
	Розчищення річок	га	-	153,56
	Влаштування пляжів	га	-	0,44
	Дощова каналізація	км	-	35,58
	Очисні споруди дощової каналізації	одиниць	-	6
9.	Санітарне очищення території			
	Обсяги твердих побутових відходів, всього	тис. т/рік	0,69	133,95
	Удосконалені звалища	од./га	3,93	5,36
	Сміттєпереробне підприємство	од.		1

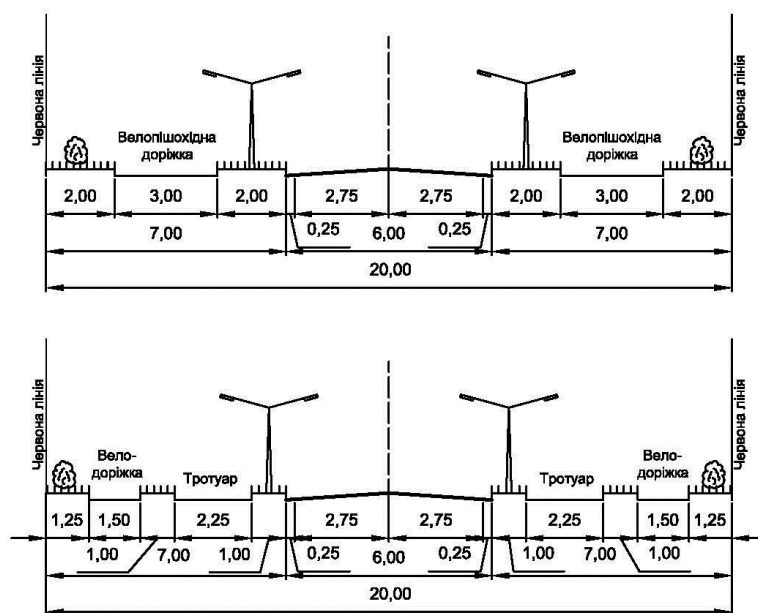
ІХ. ТИПОВІ ПОПЕРЕЧНІ ПРОФІЛІ ВУЛИЦЬ

ПОПЕРЕЧНІ ПРОФІЛІ

Магістральні вулиці

Житлові вулиці

Х. ДОДАТКИ